

Incidència de la Covid-19 sobre el treball autònom

Col·lecció Estudis i Informes. Número 56

INCIDÈNCIA DE LA COVID-19 SOBRE EL TREBALL AUTÒNOM

INFORME

aprovat pel Ple del Consell de Treball, Econòmic i Social en la sessió
extraordinària del dia 2 de novembre del 2020.

Ponent

Àngel Herмосilla Pérez

Director

Joan Antoni Santana

Coordinadora

Roser Ferrer

Autors

Pere Castell
Roser Ferrer
Marta Olivella
Virgínia Villar

Membres del grup de treball

Salvador Clarós, Comissió Obrera Nacional de Catalunya (CCOO)
Sandra Zapatero, Unió General de Treballadors de Catalunya (UGT)
Juan José Meca, Foment del Treball Nacional
Maria Mora, Foment del Treball Nacional
Àngel Herмосilla, Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC)
Guillem Perdrix, Confederació de Cooperatives de Catalunya (CCC)
Víctor Climent, Expert

Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya

Barcelona, 2020

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència Creative Commons del tipus reconeixement d'autoria, usos no comercials i sense obra derivada. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor o autors i l'editor i no es faci un ús comercial de l'obra original ni se'n creïn obres derivades. Podeu consultar un resum dels termes de la llicència a: [Llicència Creative Commons](#)

© Generalitat de Catalunya
Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya
Diputació, 284
08009 Barcelona
Tel. 93 270 17 80
Adreça Internet: <https://ctesc.gencat.cat>
A/e: ctesc@gencat.cat

ISBN: 978-84-18199-78-3

Imatge: Pixabay.com

Barcelona, novembre 2020

Aquest document compleix les pautes d'accessibilitat WCAG (Web Content Accessibility Guidelines) 2.1.

ÍNDEX

1.	INTRODUCCIÓ	6
2.	CONTEXT.....	7
2.1.	ÀMBIT EUROPEU	7
2.2.	ÀMBIT ESTATAL	8
2.3.	CATALUNYA.....	10
2.4.	ÀMBIT LOCAL.....	11
3.	L'IMPACTE DE LA COVID-19 SOBRE EL TREBALL AUTÒNOM	12
3.1.	EVOLUCIÓ DE L'AFILIACIÓ AL RETA EN EL DECURS DEL CONFINAMENT.....	12
3.2.	L'OCUPACIÓ PER COMPTE PROPI A CATALUNYA DURANT EL CONFINAMENT SEGONS L'ENQUESTA DE POBLACIÓ ACTIVA	17
4.	MESURES DIRIGIDES AL TREBALL AUTÒNOM.....	20
4.1.	FORMACIÓ I ASSESSORAMENT.....	20
4.2.	MESURES EN MATÈRIA DE SEGURETAT SOCIAL	22
4.2.1.	Períodes d'aïllament o contagi: situació assimilada a accident de treball	22
4.2.2.	Cotització.....	22
4.2.3.	Prestacions.....	24
4.3.	MESURES DE SUPORT ECONÒMIC PER GARANTIR LA LIQUIDITAT.....	33
4.3.1.	Reducció de despesa	33
4.3.2.	Aportacions financeres directes.....	40
4.4.	ALTRES MESURES	53
5.	CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS.....	56

1. INTRODUCCIÓ

D'acord amb l'article 2.1.e) de la Llei 7/2005, de 8 de juny, del Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya, correspon al CTEESC elaborar i trametre al Govern un informe anual sobre la situació dels treballadors autònoms a Catalunya.

D'ençà de la primera edició, s'inclou en aquest informe un apartat monogràfic que analitza en detall algun aspecte del treball autònom.

Enguany, l'excepcionalitat de la situació derivada de la COVID-19 ha dut a acordar l'aprovació de l'apartat monogràfic com un informe independent de l'anàlisi de la situació del treball autònom de l'any anterior.

El present monogràfic analitza, així doncs, l'impacte de la COVID-19 sobre el treball autònom.

En concret, s'analitzen les darreres dades d'afiliació al RETA i d'ocupació estimada i les mesures de suport i consolidació dirigides al treball autònom.

A partir de l'anàlisi i debat d'aquesta informació, s'han consensuat un conjunt de consideracions i recomanacions que clouen l'informe.

Els prop de quatre mesos de confinament s'han saldat amb una contracció de l'afiliació al RETA de l'1,9%.

El sector serveis ha estat un dels que més s'ha vist afectat per aquesta conjuntura. Les davallades més intenses al sector serveis s'han produït en les activitats de comerç, les activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment, l'hostaleria, i les activitats administratives i serveis auxiliars.

Els sectors industrial i agrari també han disminuït, tot i que ja disminuïen des de l'any passat.

S'han aprovat, des de diversos àmbits, mesures dirigides específicament a lluitar contra els efectes negatius que la COVID-19 ha tingut sobre el treball autònom.

A dins de l'informe, aquestes mesures s'han classificat en tres grans grups: les que proporcionen formació i assessorament tècnic, les vinculades a la Seguretat Social (cotització, prestacions, etc.) i les mesures de suport econòmic per garantir la liquiditat.

Entre les mesures dirigides a proporcionar formació i assessorament tècnic, cal destacar les lligades a ajudes que tenen la finalitat d'impulsar projectes de transformació digital i de nous models de negoci i activitat econòmica.

Entre les mesures en matèria de Seguretat Social destaca l'aprovació de prestacions específiques per cessament d'activitat, exempcions de cotització així com mecanismes específics per posposar el pagament de les cotitzacions a la Seguretat Social.

Pel que fa a les mesures de suport econòmic per garantir la liquiditat, s'han distingit les que pretenen reduir les despeses a les que cal fer front (lloguer, subministraments, etc.) i els ajuts que comporten una dotació financera directa (línies ICO, línies ICF, etc.).

2. CONTEXT

2.1. ÀMBIT EUROPEU

Les institucions de la Unió Europea, principalment a través de la Comissió Europea, intenten establir una resposta coordinada a escala europea adoptant un conjunt de mesures en diferents àmbits per mitigar les conseqüències de la COVID-19. Entre les mesures aprovades per fer front a les conseqüències socioeconòmiques donant suport a l'ocupació, les empreses i l'economia, destaquen:

- Flexibilització del marc normatiu sobre ajudes d'Estat. D'una banda, la Comissió Europea permet als Estats membres utilitzar tota la flexibilitat prevista a la normativa d'ajudes estatals per adoptar mesures ràpides i eficaces de suport a ciutadans i empreses, especialment les pimes.¹ D'altra banda, també aprova un Marc temporal d'ajudes d'Estat, per tal de permetre als estats membres garantir que hi hagi prou liquiditat disponible per a les empreses de tot tipus i preservar la continuïtat de l'activitat econòmica.²
- Activació de la clàusula general de salvaguarda del marc pressupostari.³ Es permet als estats membres adoptar mesures per fer front a la crisi apartant-se dels requisits pressupostaris que s'apliquen normalment en el marc fiscal europeu: la necessitat de mesures correctores i ajustos pressupostaris quan el dèficit pressupostari nacional o el deute públic supera els valors de referència de el 3% i el 60% de l'PIB.
- Iniciatives d'inversió en resposta al coronavirus (IIRC i IIRC+): inversió en virtut de la política de cohesió redirigint recursos encara no assignats dels fons estructurals i d'inversió europeus per, entre d'altres, donar suport a les pimes i el mercat laboral.
- SURE: instrument temporal, en principi vigent del 20.05.2020 fins al 31.12.2022, prorrogable per períodes de sis mesos.⁴ S'aprova basant-se en l'article 122 TFUE, té per objectiu combatre l'impacte socioeconòmic de la COVID-19 i és complementari a les mesures aprovades per cada Estat membre. El SURE permet als estats membres obtenir préstecs de la UE en cas que la seva despesa pública real, i en el seu cas la prevista, hagi augmentat de manera sobtada i greu des d'1.02.2020, ateses les mesures directament relacionades amb règims de reducció del temps de treball i mesures similars que tinguin per finalitat fer front a les repercussions econòmiques i socials del brot de la COVID-19.
- El Govern espanyol sol·licita acollir-se a aquests ajuts el 3.08.2020⁵ i la proposta de [decisió de la Comissió Europea del 24.08.2020](#)⁶ concedeix a Espanya un import màxim de 21.324 M€. Entre les mesures aprovades que poden ser objecte de finançament a través d'aquest ajut hi ha la prestació per cessament d'activitat i les corresponents exempcions de cotització a la Seguretat Social aprovades a partir dels articles 17 del Reial decret llei 8/2020 i l'article 8 del Reial decret llei 24/2020.

¹ Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu, al Consell Europeu, al Consell, al Banc Central Europeu, al Banc Europeu d'Inversions i a l'Eurogrup, relativa a una resposta econòmica coordinada al brot de la COVID-19. COM (2020) 112 final, de 13.03.2020.

² Comunicació de la Comissió de 19 de març de 2020. Marc temporal relatiu a les mesures d'ajut estatal destinades a donar suport a l'economia en el context de l'actual brot de la COVID-19. DOUE C 91, de 20.03.2020. Vegeu l'apartat 4.3.2.

³ Comunicació de la Comissió al Consell relativa a l'activació de la clàusula general de salvaguarda del Pacte d'estabilitat i creixement. COM (2020) 123 final, de 20.03.2020.

⁴ Reglament (UE) 2020/672 del Consell, de 19 de maig de 2020, relatiu a la creació d'un instrument europeu de suport temporal per atenuar els riscos de desocupació en una emergència arran del brot de la COVID-19. DOUE L 159, de 20.05.2020. La disponibilitat d'aquest instrument es produirà quan tots els estats membres hagin contribuït a l'instrument amb, com a mínim, el 25% del seu import màxim.

⁵ Nota de premsa del Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital: [Espanya sol·licita el acceso al nuevo instrumento europeo que permite financiar los costes de los ERTE y de la prestación para autónomos.](#)

⁶ Decisió de la Comissió Europea del 24.08.2020 d'aplicació del Consell de concessió de suport temporal en virtut del Reglament del Consell (UE) 2020/672 a Espanya per mitigar els riscos d'atur en una situació d'emergència després del brot de COVID-19.

- En la reunió extraordinària de juliol, el Consell Europeu acorda un pressupost d'1.824.300 M€ que reuneix el **Marc financer plurianual 2021-2027** i l'instrument d'emergència temporal **Next Generation UE**.⁷ Next Generation UE és un paquet de mesures extraordinàries de recuperació destinades a fer front a la crisi originada per la COVID-19 per import de 750.000 M€. (140.000 M€ destinats a Espanya, dels quals 72.700 M€ en ajuts directes i la resta en préstecs). En la proposta prèvia feta per la Comissió Europea⁸ es constata que la crisi posa a prova els sistemes de protecció social i que les inversions necessàries han de tancar les bretxes de cobertura que s'han posat de manifest durant la crisi, per exemple, per a les persones treballadores autònomes.⁹

2.2. ÀMBIT ESTATAL

La resposta a la pandèmia s'articula des del punt de vista jurídic a través de la declaració de l'estat d'alarma i les mesures acordades a partir d'aquest i d'un conjunt de reials decrets llei per paliar les conseqüències que se'n deriven i que són negatives des del punt de vista socioeconòmic.

L'**estat d'alarma**,¹⁰ vigent del 14.03.2020 al 21.06.2020, es declara per protegir la salut i seguretat dels ciutadans, contenir la progressió de la malaltia i reforçar el sistema de salut pública. Va permetre l'aprovació de mesures extraordinàries i temporals que van suposar una situació de confinament domiciliari de la població i de paralització de l'economia, excepte per a la realització de les activitats autoritzades.

La primera de les sis pròrrogues de l'estat d'alarma, decretat inicialment per 15 dies, va obrir la porta a ampliar el confinament social i la paralització de l'activitat econòmica, ampliació que es va vehicular a través del permís retribuït recuperable (aprovat a través del Reial decret llei 10/2020 de 29 de març, desenvolupat per l'Ordre SND/307/2020, de 30 de març, que aclaria que no s'aplicava als treballadors i treballadores autònoms).¹¹ El Reial decret llei 10/2020 estableix els serveis essencials en els que es manté el treball presencial, atès el seu caràcter imprescindible per lluitar contra la pandèmia i atendre les necessitats de primer ordre o bàsiques per a la població. És un llistat obert que es completa amb les disposicions anteriors i les posteriors dictades per les autoritats autoritzades.

La recuperació progressiva de l'activitat econòmica es regula a través d'un pla de desescalada per fases aprovat pel Govern el 28.04.2020, el Pla de transició cap a una nova normalitat.¹²

En aquesta mateixa data la Mesa del Congrés dels Diputats crea la Comissió per a la Reconstrucció Social i Econòmica amb els objectius de treballar sobre el reforçament de la sanitat pública; la reactivació de l'economia i la modernització del model productiu; l'enfortiment dels sistemes de protecció social, de les cures i la millora del sistema fiscal; i la posició d'Espanya a la Unió Europea. La Comissió finalitza amb un Dictamen,¹³ aprovat pel Ple del 29.07.2020, que, pel que fa al treball autònom, assenyalava que cal:

- Continuar amb les mesures de suport en el curt termini i adaptar a la desescalada el Pla de xoc davant els efectes econòmics i socials de la crisi sanitària, amb mesures per protegir el teixit productiu i l'ocupació, així com les rendes de les famílies, teixir una xarxa de seguretat per a les persones més vulnerables, i donar suport en particular a la recuperació dels sectors més afectats.

⁷ [Conclusions de la reunió extraordinària del Consell del 17 al 21 de juliol.](#)

⁸ [Comunicació de la Comissió al Parlament Europeu, al Consell Europeu, al Consell, al Comitè Econòmic i Social Europeu i al Comitè de les Regions. El moment d'Europa: reparar els danys i preparar el futur per a la propera generació.](#) COM (2020) 456 final, de 27.05.2020.

⁹ Especifica que aquest és el cas dels treballadors de plataformes, que en moltes ocasions queden fora de l'àmbit d'aplicació de la legislació laboral de la UE i, per tant, han de gaudir d'unes condicions de treball justes i una protecció social adequada.

¹⁰ [Reial decret 463/2020, de 14 de març](#), pel que es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19. BOE núm. 67, de 14.03.2020. Després de sis pròrrogues, l'estat d'alarma finalitza el 21.06.2020.

¹¹ Permis establert pel Reial decret llei 10/2020 pel període del 30.03.2020 al 9.04.2020 per a les persones treballadores per compte d'altri que no prestin serveis essencials. L'objectiu és reduir la mobilitat de la població en el context de la lluita contra la COVID-19.

¹² Nota de premsa de la Presidència del Govern d'Espanya: [El Gobierno aprueba un plan de desescalada que se prolongará hasta finales de junio.](#)

¹³ [Conclusiones para la reconstrucción social y económica.](#) Congreso de los Diputados.

- De manera específica, s'haurà de treballar amb els sectors i amb els agents socials, i en col·laboració amb les comunitats autònomes i les institucions europees en la preparació de plans per als sectors rellevants més afectats per la crisi, com el turisme, els canals HORECA, el comerç, la indústria, sectors estratègics com l'automoció, la màquina eina i l'aeronàutic, i l'agroalimentari i el pesquer, així com els sectors necessaris per garantir la producció local sanitària estratègica.
- Atenuar el risc de deteriorament del teixit productiu com a conseqüència de l'increment de morositat provocat per la crisi. Per a això caldrà perfeccionar la Llei de segona oportunitat i la normativa relativa a la morositat en operacions comercials circumstancials, així com la Llei Concursal.
- Posar en marxa un Pla d'inversions i reformes per, en el mig termini, reorientar el model productiu cap a un creixement sostenible i inclusiu, mobilitzant inversió pública i privada per impulsar la modernització de la nostra economia.
- En aquest sentit, es prestarà especial atenció a col·lectius rellevants del teixit productiu com les pimes, autònoms i l'economia social; i a sectors tractors a la indústria i el sector primari.
- Impulsar el treball autònom, la seva dignificació i el seu potencial en la regeneració d'un teixit productiu més sòlid i resistent a les crisis. El Pla d'impuls del treball autònom¹⁴ estimularà l'emprenedoria i les iniciatives empresarials basades en la innovació, la formació més especialitzada i adaptada a les demandes de la nova realitat econòmica; una formació que contribueixi a millorar les seves condicions de treball. Es tracta de dissenyar, en diàleg amb els agents socials, un pla estratègic per a l'ocupació autònoma que impulsi aquest treball amb perspectiva integral, que inclogui la digitalització de l'economia, el repte demogràfic, la fixació de la població al territori a través de la generació de l'autoocupació en l'àmbit rural i avançant en la consecució de la igualtat efectiva. A aquests efectes, es constituirà així mateix el Consell del Treball Autònom. De la mateixa manera, s'abordarà la reforma del RETA amb l'objectiu d'establir una cotització segons ingressos reals.
- A fi d'incrementar la liquiditat de les pimes i els autònoms i millorar la seva competitivitat i productivitat, aprovar un règim sancionador que contribueixi a evitar l'incompliment dels terminis legals de pagament, reduint d'aquesta manera la necessitat d'endeutament financer de moltes pimes.
- Estudiar la modificació de la legislació concursal a l'efecte de possibilitar i facilitar la continuïtat de les unitats productives i el manteniment de l'ocupació.
- Impulsar el treball autònom, la seva dignificació i el seu potencial en la regeneració d'un teixit productiu més sòlid i resistent a les crisis avançant per atorgar més drets a les persones treballadores autònomes, eliminant traves a l'emprenedoria i donant suport específicament a l'emprenedoria i la intraemprenedoria, un objectiu clau per propiciar les condicions necessàries per retenir i atraure dones i homes capaços de desenvolupar la reflexió, la creativitat i la innovació, per dissenyar el seu futur professional i, alhora, generar oportunitats de treball en la seva comunitat.
- Impulsar fórmules contra el frau laboral, especialment dirigides perquè aflorin l'economia submergida i els falsos autònoms.
- Impulsar polítiques que permetin la modernització i digitalització del teixit productiu, especialment amb programes de suport a les pimes i als autònoms.

Pel que fa a les mesures per pal·liar les conseqüències i efectes negatius des del punt de vista socioeconòmic, s'aproven a través de diversos reials decret llei,¹⁵ de caràcter excepcional i temporal, alguns amb

¹⁴ El 9.03.2020 el Govern anuncia que està treballant, entre d'altres, en un Pla d'impuls al treball autònom.

¹⁵ Pel que fa al treball autònom, els reials decret llei a tenir en compte són: Reial decret llei 8/2020, de 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19. BOE núm. 73, de 18.03.2020.

el consens dels interlocutors socioeconòmics, però no tots. L'anàlisi d'aquestes mesures s'aborda en l'apartat 4.

2.3. CATALUNYA

La resposta de la Generalitat s'ha estructurat en tres fases: emergència, recuperació i reactivació. La primera fase s'orienta a adoptar mesures d'urgència en el sistema sanitari. S'activa la fase d'alerta del pla PROCICAT i, entre d'altres mesures, se suprimeixen les activitats de més de 1.000 persones, tant en espais oberts com tancats, es limiten els aforaments de la capacitat en interiors, i es confina els municipis d'Igualada, Santa Margarida de Montbui, Òdena i Vilanova del Camí.¹⁶

En la fase de recuperació, s'aprova un conjunt de decrets llei amb mesures de caire econòmic i de protecció social per donar suport als sectors i col·lectius més afectats per la pandèmia. D'entre les mesures aprovades en aquesta etapa destaca el Pla de xoc per a l'ocupació, presentat pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, que té per objectiu ajudar les persones treballadores afectades econòmicament i els col·lectius en situació de risc, les persones treballadores autònomes, les petites empreses i les microempreses perquè reprenquin l'activitat, i les administracions locals perquè planifiquin estratègicament la reactivació econòmica, entre d'altres.¹⁷

S'estructura en les línies següents: Suport a la planificació estratègica territorial per a la reactivació socioeconòmica; suport a la contractació de persones aturades: línia extraordinària del programa Treball i formació; suport a les persones treballadores autònomes; suport al manteniment dels llocs de treball; suport a microempreses, persones treballadores autònomes i empreses cooperatives i de l'economia social i suport al finançament. Les mesures dirigides al treball autònom s'analitzen a l'apartat 4.

Pel que fa a la fase de reactivació, el 2 de maig el Govern acorda la creació de la Comissió per a l'Elaboració del Pla per a la Reactivació Econòmica i Protecció Social (CORECO). El 21.07.2020 el Govern aprova el Pla per a la reactivació econòmica i protecció social.¹⁸

El Pla de reactivació s'estructura en quatre eixos (Economia per a la vida; Digitalització; Transició ecològica i Societat del coneixement) que recullen vint grans projectes per donar una resposta efectiva i transversal a la crisi derivada de la COVID-19 a Catalunya, i que fixa l'estratègia de país per als propers anys. Dins aquest pla s'inclouen diversos projectes dirigits al treball autònom: Programa de suport a la competitivitat, d'autònoms i pimes de comerç; subvencions a autònoms i empreses del sector turístic de Catalunya afectats econòmicament per les conseqüències de la COVID-19; segona oportunitat per a persones i empreses; Programa de reactivació econòmica en els sectors del comerç, l'artesania, la moda i les fires;

[Reial decret llei 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per fer front a la COVID-19.](#) BOE núm. 91, d'01.04.2020.

[Reial decret llei 13/2020, de 7 d'abril, pel qual s'adopten determinades mesures urgents en matèria d'ocupació agrària.](#) BOE núm. 98, de 08.04.2020.

[Reial decret llei 15/2020, de 21 d'abril, de mesures urgents complementàries per donar suport a l'economia i l'ocupació.](#) BOE núm. 112, de 22.04.2020.

[Reial decret llei 19/2020, de 26 de maig, pel qual s'adopten mesures complementàries en matèria agrària, científica, econòmica, d'ocupació i Seguretat Social i tributàries per a paliar els efectes de la COVID-19.](#) BOE núm. 150, de 27.05.2020.

[Reial decret llei 24/2020, de 26 de juny, de mesures socials de reactivació de l'ocupació i protecció de la feina autònom i de competitivitat de el sector industrial.](#) BOE núm. 178, de 27.06.2020.

[Reial decret llei 26/2020, de 7 de juliol, de mesures de reactivació econòmica per fer front a l'impacte de la COVID-19 en els àmbits de transports i habitatge.](#) BOE núm. 187, de 08.07.2020.

[Reial decret llei 30/2020, de 29 de setembre, de mesures socials en defensa l'ocupació.](#) BOE núm. 259, de 30.09.2020.

¹⁶ Amb anterioritat a la declaració de l'estat d'alarma en l'àmbit estatal, el Govern de la Generalitat ja havia aprovat restriccions de determinades activitats. Així per exemple, s'havien aprovat mesures de distanciament social en relació amb esdeveniments multitudinaris, concretament de suspensió o ajornament de les activitats col·lectives en espais tancats o oberts que impliquin el moviment o la concentració d'un nombre superior a 1.000 persones, o de limitació en el seu desenvolupament. (Resolució SLT/704/2020, d'11 de març, per la qual s'adopten mesures de distanciament social en relació amb els esdeveniments multitudinaris per a la prevenció i el control de la infecció pel SARS-CoV-2). Amb el mateix objectiu de contenir la pandèmia, es va confinar determinats municipis de la Conca d'Òdena (Resolució INT/718/2020, de 12 de març, per la qual s'acorda restringir la sortida de persones dels municipis d'Igualada, Vilanova del Camí, Santa Margarida de Montbui i Òdena).

¹⁷ Presentat pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies el 4.05.2020: [Treball, Afers Socials i Famílies destina 59 milions d'euros a un Pla de xoc per a l'ocupació durant i després de la crisi sanitària de la Covid-19.](#)

¹⁸ Pla aprovat com a resultat dels treballs desenvolupats en les darreres setmanes per la Comissió per a l'Elaboració del Pla per a la Reactivació Econòmica i Protecció Social com a conseqüència de la crisi de la COVID-19 (CORECO).

línia de subvencions professionals i microempreses del sector turístic i Pla de creixement, reactivació i prevenció del treball autònom de Catalunya.

D'altra banda, cal tenir en compte l'Acord nacional de bases per a la reactivació econòmica amb protecció social,¹⁹ signat entre el Govern de la Generalitat de Catalunya, CCOO, UGT, Foment i Pimec. Segons aquest acord, les mesures, accions, acords, pactes i altres instruments normatius, polítics, pressupostaris i de negociació col·lectiva han de tenir com a prioritat l'activació econòmica orientada a la recuperació social. Estableix un model productiu que vol impulsar un creixement econòmic i sostingut, inclúsiu i sostenible amb treball de qualitat d'acord amb l'ODS 8 de treball digne i creixement econòmic. L'acord conté les següents referències expressades dirigides, directament o indirecta, al treball autònom:

- Establir ajudes a les empreses i treballadors i treballadores autònoms per a la contractació de col·lectius amb especials dificultats d'inserció, amb perspectiva de gènere, joves, majors de 45 anys, persones aturades de llarga i molt llarga durada i persones amb discapacitat.
- Crear un servei d'acompanyament als deutors en situació d'insolvència perquè puguin sol·licitar i assolir acords extrajudicials de pagaments amb els seus creditors, amb l'objectiu de garantir noves oportunitats, per a la seva reincorporació a l'activitat econòmica i limitar així el risc d'abandonament de l'activitat.
- Lluitar decididament contra la morositat en l'àmbit empresarial i especialment en el termini de pagament per part de les administracions, a través d'una adequada coordinació i cooperació financera entre la Generalitat i els ens locals. Vetllar pel pagament de les factures pendents, prioritàriament a les pimes i autònoms, així com la comprovació en la contractació pública de la traçabilitat de pagaments dels contractistes principals als seus subcontractats.
- Revisar les actuacions dels diferents àmbits d'acord amb les noves realitats econòmiques i socials derivades de la COVID19 i reprioritzar-ne les accions cap a la recuperació econòmica amb protecció social.
- Consolidar el Consell Català del Treball Autònom a Catalunya, com a marc de concertació propi, per tal que es pugui garantir el desenvolupament del treball autònom com a pota fonamental del teixit productiu i amb polítiques de suport, consolidació, manteniment i creixement de les persones treballadores que el conformen, així com impulsar ajudes extraordinàries d'emergència.

2.4. ÀMBIT LOCAL

Els ens locals de Catalunya (principalment els ajuntaments, consells comarcals i diputacions provincials) han impulsat mesures de suport al treball autònom dins del seu àmbit competencial, tal com es detalla a l'apartat 4.

Si bé la majoria de les mesures s'aproven per àmbits concrets (mesures de caràcter fiscal, ajuts directes a determinades activitats econòmiques, per fer front al lloguer del local, etc.), d'altres s'integren en plans estratègics, sovint consensuats amb els agents socials i econòmics locals. Així, en alguns municipis s'han creat comissions d'emergència local o taules de coordinació local per consensuar aquestes mesures, o bé s'ha elaborat un pla de reactivació econòmica del teixit productiu per aplicar un cop finalitzés l'estat d'alarma. També alguna mancomunitat de municipis ha endegat una plataforma de serveis per revitalitzar el comerç local.

¹⁹ *Acord nacional de bases per a la reactivació econòmica amb protecció social*. UGT, CCOO, Generalitat de Catalunya, Foment del Treball Nacional, Pimec.

3. L'IMPACTE DE LA COVID-19 SOBRE EL TREBALL AUTÒNOM

Des del mes de març d'enguany fins al mes de juny, el confinament domiciliari i les restriccions sobre l'activitat d'ençà de la declaració de l'estat d'alarma per fer front a la pandèmia de la COVID-19 van determinar l'evolució econòmica a Catalunya i al conjunt de l'Estat.

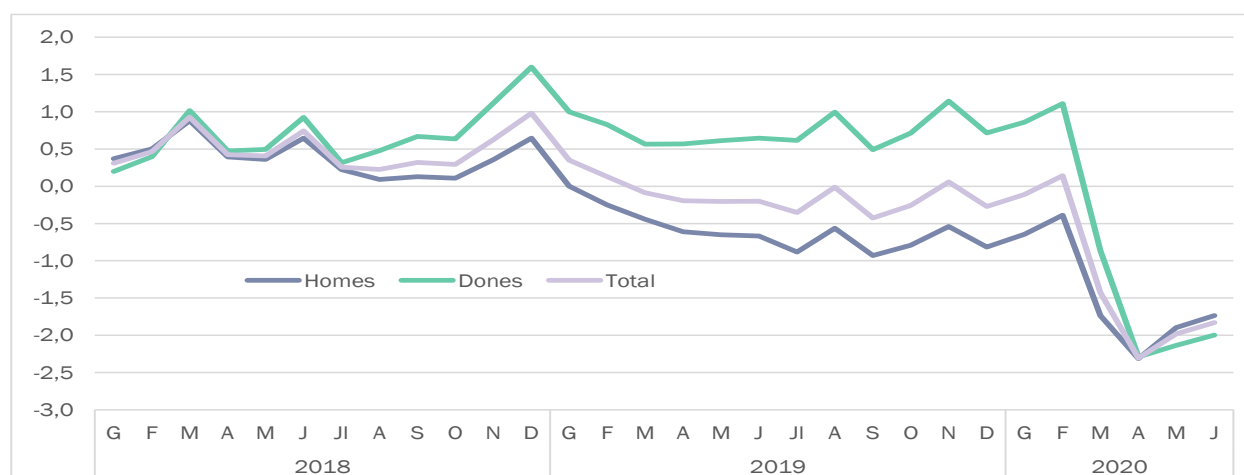
La impossibilitat de dur a terme determinades activitats, especialment aquelles que no es van poder desenvolupar telemàticament, així com el context global que es va generar, va condicionar-ne l'evolució. Això va afectar l'ocupació. El cas més evident va ser la proliferació d'ERTO, expedients de regulació d'ocupació de caràcter temporal, que van afectar clarament la trajectòria de l'ocupació per compte d'altri a Catalunya. No obstant això, com ha afectat aquest episodi recent a l'ocupació per compte propi?

En els apartats següents s'aborda aquesta qüestió. S'hi analitzen les darreres dades d'afiliació i d'ocupació estimada publicades pel Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions i per l'INE respectivament. A manca d'informació més consistent,²⁰ i del coneixement de l'impacte a més llarg termini, l'objectiu és copsar quina ha estat de moment l'afectació de la pandèmia a l'evolució del treball autònom durant el període de major confinament, des del mes de març al mes de juny d'enguany.

3.1. EVOLUCIÓ DE L'AFILIACIÓ AL RETA EN EL DECURS DEL CONFINAMENT

El Reial decret 463/2020, de 14 de març, va establir l'inici de l'estat d'alarma al conjunt de l'Estat. L'aplicació de mesures excepcionals amb l'objectiu de contenir la pandèmia va obligar a aturar tota activitat que no fos estrictament necessària i a repensar el treball per ser dut a terme des de casa. Tot i que inicialment no es va fer extensiu a la majoria d'activitats productives, el tancament d'escoles i la necessitat de conciliació d'aquelles persones amb responsabilitats parentals va determinar segurament també un canvi en els hàbits productius dels catalans. Aquest parèntesi va afectar, lògicament, també totes aquelles persones que treballaven per compte propi.

GRÀFIC 1. Evolució de les afiliacions al RETA. Catalunya, 2018-2020

Unitats: taxes de creixement interanual en percentatge.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Seguretat Social.

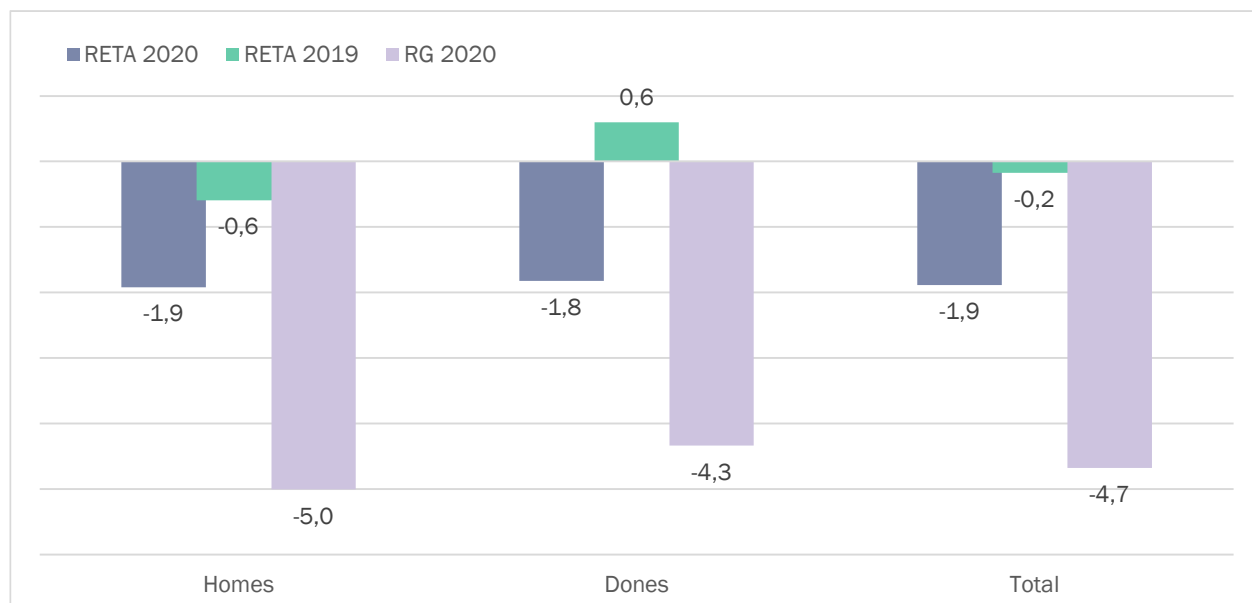
Com mostra el gràfic anterior, la davallada en el nombre d'afiliacions registrades per la Seguretat Social al RETA resulta evident. El nombre d'afiliacions va caure en termes interanuals de manera més abrupta a partir del mes de març d'enguany, una reducció que va prosseguir en els mesos següents. Els registres

²⁰ Inicialment, s'analitza l'evolució de l'afiliació en el decurs del confinament. Les dades d'afiliació han estat extretes del Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Seguidament, emprant dades alternatives d'ocupació estimada, procedents de les microdades publicades per l'INE, es duu a terme un exercici anàleg amb les dades de l'Enquesta de població activa (EPA).

mostren que, durant aquest període, l'afiliació va disminuir a unes taxes que, en el pitjor dels casos, van assolir una intensitat no inferior al -2,5% en termes interanuals.

Com s'observa al gràfic, la reculada va afectar tant els homes com les dones. No obstant això, tot sembla indicar que, en termes de trencament de l'evolució, hauria estat més intensa en el cas de les dones, que

GRÀFIC 2. Variació interanual de la mitjana de les afiliacions al RETA i a l'RG durant els quatre mesos en què es va allargar el confinament, per sexes. Catalunya, 2019-2020

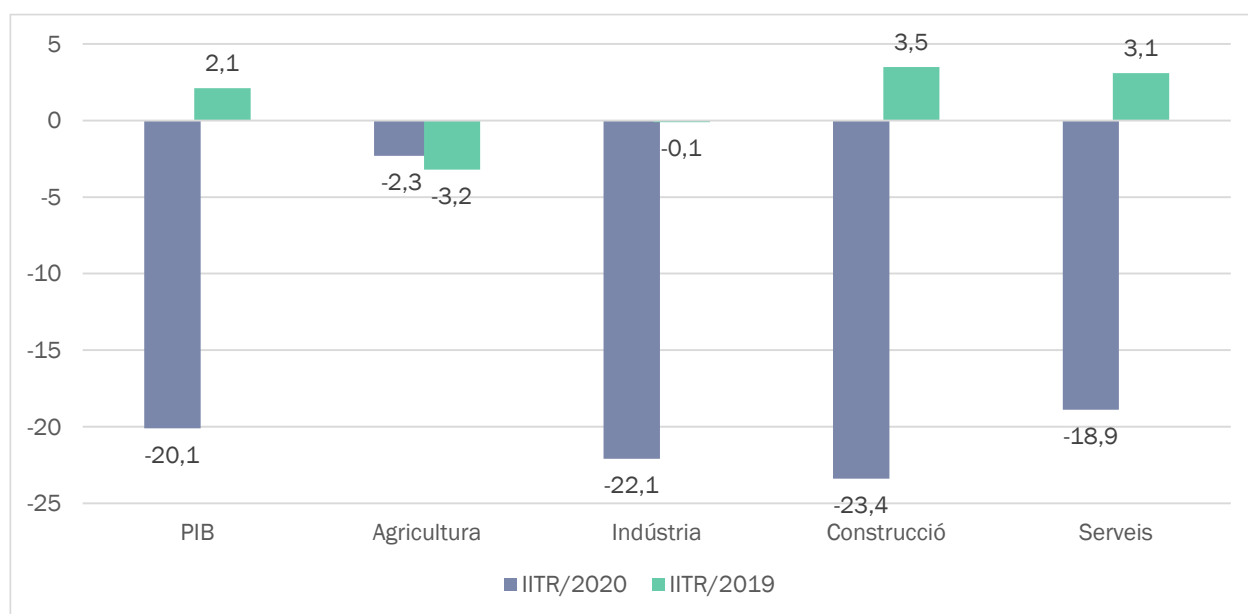
Unitats: percentatges. Taxes de creixement interanual de la mitjana de les afiliacions en els quatre mesos que van des del març al juny. Càlcul efectuat per al quadrimestre del 2020, per al del 2019 en afiliacions al RETA i per al 2020 també amb afiliacions a l'RG. Font: elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions. Seguretat Social.

El gràfic anterior ajuda a percebre millor aquesta petita divergència. Tot i que les afiliacions mitjanes entre març i juny dels homes i les dones van davallar de mitjana a una intensitat similar (1,9% i 1,8% respectivament), les dones havien mostrat una evolució positiva en aquest mateix període un any abans (0,6%), mentre que la dels homes ja havia estat negativa (-0,6%).

Un altre element que permet visualitzar el gràfic anterior és que la caiguda, en termes d'afiliacions a l'RG, hauria estat significativament més intensa que en el cas del RETA. En conjunt, el nombre d'afiliacions a l'RG s'hauria contret el 4,7%, mentre que només ho hauria fet l'1,9% en el cas del RETA. Un dels factors que hauria pogut influir en aquest comportament diferent, que es reproduïx tant en el cas dels homes com de les dones, és la divergència entre les mesures aplicades a un i altre col·lectiu.²¹

²¹ Vegeu una síntesi del conjunt de mesures orientades a paliar l'efecte de la pandèmia sobre el treball autònom a l'apartat 4 d'aquest mateix capítol monogràfic.

GRÀFIC 3. Evolució interanual del PIB i del VAB en el segon trimestre per grans sectors. Catalunya, 2019 i 2020

Unitats: taxes de creixement interanual en percentatge.
Font: Idescat. Estimacions provisionals per a 2020.

Per tant doncs, la disminució d'afiliacions al RETA hauria estat de menor intensitat que la d'afiliacions a l'RG. Tanmateix, aquesta menor davallada en l'evolució de les afiliacions en el cas del treball autònom no s'hauria de llegir com una menor pressió sobre aquest col·lectiu. La caiguda de l'activitat econòmica, com bé mostren les primeres estimacions del gràfic anterior, va ser més intensa que la de l'ocupació i generalitzada per al conjunt de l'economia. Per tant, el fet que les afiliacions al RETA es mantinguessin millor, no implica lògicament que l'activitat desenvolupada per aquesta tipologia d'afiliats es mantingués en el mateix nivell, amb els perjudicis personals que això ha pogut comportar al col·lectiu.

En termes de PIB, tots els grans sectors haurien contribuït a la caiguda en termes interanuals. Això també hauria succeït en termes d'afiliació, tal com mostra el gràfic següent. Tanmateix, la intensitat de la contracció va diferir d'un sector a altre i en relació amb el creixement que havien experimentat anteriorment, l'impacte també va ser diferent. Per començar, mentre que en el cas dels sectors de la construcció i sobretot dels serveis el context va capgirar l'evolució mantinguda amb anterioritat, en el cas de la indústria i l'activitat primària això no va ser així.

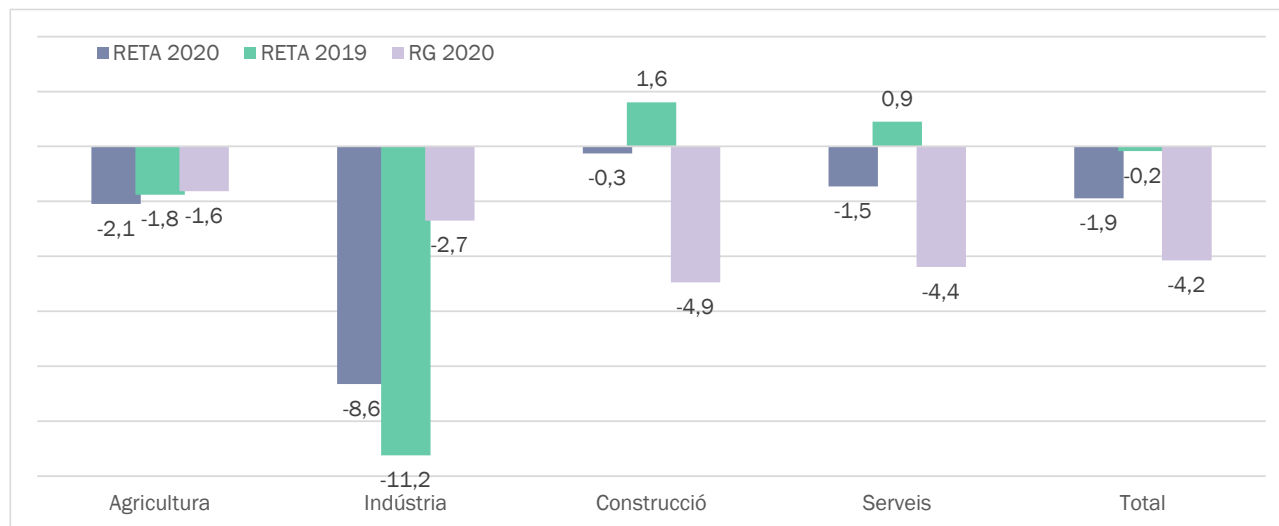
Tant l'agricultura com el sector industrial, i especialment aquest darrer, durant els mateixos mesos de l'any passat ja havien experimentat retrocessos importants en el nombre d'afiliacions. La raó d'aquesta evolució cal cercar-la, en part i tal com ja s'ha analitzat en els darrers informes elaborats pel CTESC,²² en els expedients de regularització oberts per part de l'Administració, que han obligat a replantejar algunes de les pràctiques laborals que s'havien dut a terme fins ara. Atès que aquests processos romanen encara oberts, resulta complicat determinar, per tant, fins a quin punt l'evolució que recullen les afiliacions, especialment en el cas de l'activitat manufacturera, responen a la conjuntura determinada per la pandèmia o a altres factors estructurals.

Aquesta incògnita es manté també si tenim en consideració altres variables. En termes de PIB, l'evolució que mostren les primeres estimacions del VAB sectorial recull també una caiguda generalitzada per a tots els sectors. En tots els casos, tret del sector primari, la contracció supera els dos dígits. Tanmateix, si comparem aquesta evolució amb la de l'any anterior, en el cas de la indústria i de l'agricultura llavors ja havien mostrat una certa contracció de l'activitat, que en el cas de la segona havia estat fins i tot més

²² Vegeu CTESC. *Situació del treball autònom a Catalunya* (2018, 2019).

intensa que la d'enguany. Això ens porta a pensar, almenys en el cas de l'agricultura, que aquesta contracció interanual d'aquests darrers mesos podria amagar també altres factors estructurals més enllà

GRÀFIC 4. Variació interanual de la mitjana de les afiliacions al RETA i a l'RG durant els quatre mesos en què es va allargar el confinament per grans sectors. Catalunya, 2019-2020

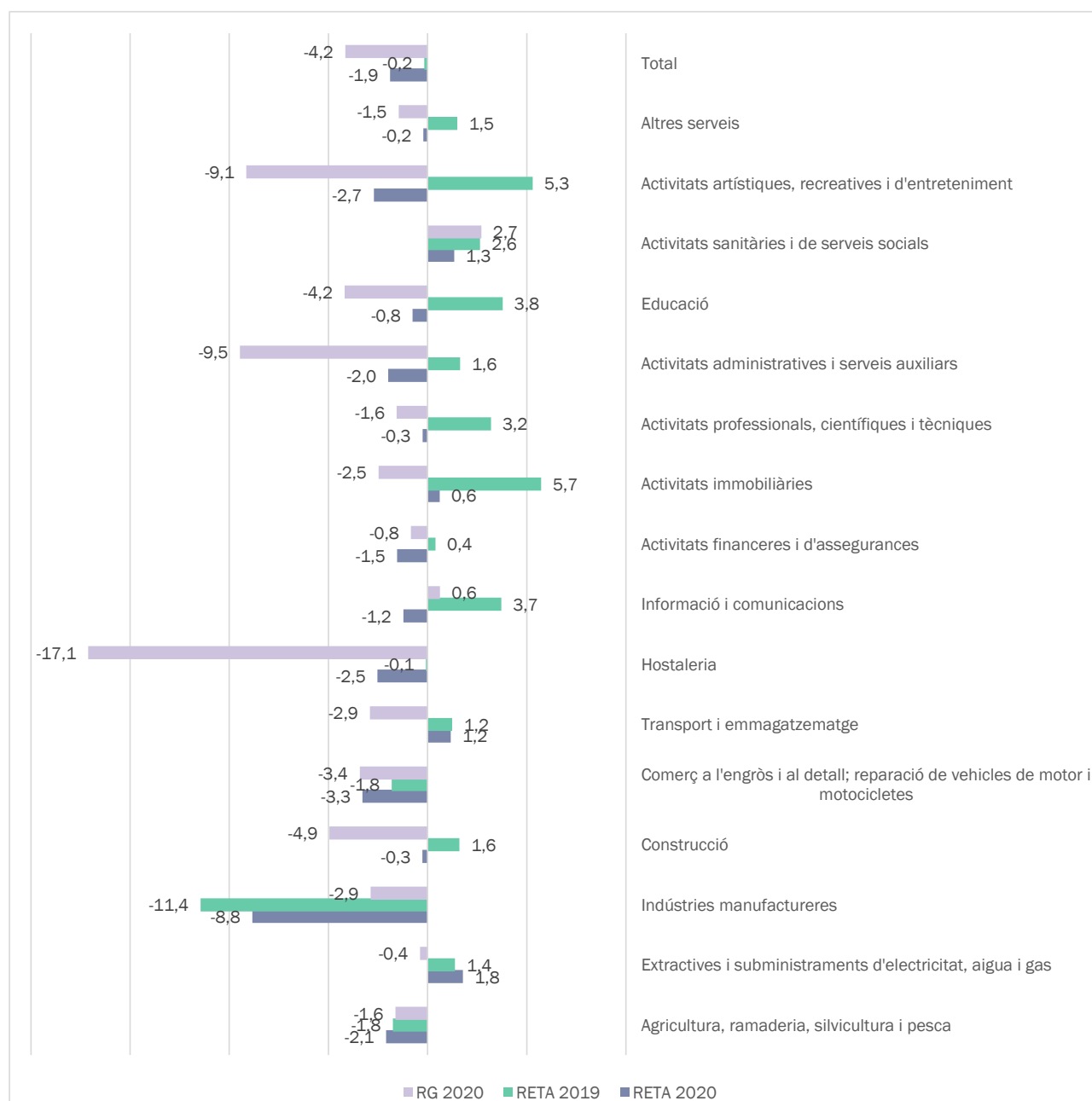

Unitats: percentatges. Taxes de creixement interanual de la mitjana de les afiliacions en els quatre mesos que van des del març al juny. Càlcul efectuat per al quadrimestre del 2020 i per al del 2019 en el cas de les afiliacions al RETA i només per al 2020 en el de les afiliacions a l'RG. Font: elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Per tant, trobem factors estructurals que també podrien explicar la contracció en termes d'ocupació del sector primari i secundari, especialment de l'agricultura. I sabem que en termes d'ocupació per compte propi les regularitzacions també han afectat aquests dos sectors, especialment l'industrial. Això ens porta a pensar, per tant, que part de la contracció de les afiliacions al RETA d'aquests sectors podria no estar vinculada directament a la pandèmia. Un element que reforçaria aquesta consideració és que, a diferència dels altres dos grans sectors, en aquest cas la davallada en termes d'afiliacions al RETA supera clarament la davallada en termes d'afiliacions a l'RG. Això no succeeix en el cas de la construcció i els serveis, que, a més, havien mostrat una evolució positiva de les afiliacions al RETA en el mateix quadrimestre de l'any anterior.

En el cas dels serveis el retrocés resulta fins i tot més evident. Amb una davallada de les afiliacions de l'1,5%, aquesta reducció resulta clarament atribuïble al context excepcional produït per la pandèmia de la COVID-19. El gràfic següent permet descompondre aquesta reducció del nombre d'afiliacions al sector terciari per branques d'activitat més detallades.

GRÀFIC 5. Variació interanual de la mitjana de les afiliacions al RETA i a l'RG durant els quatre mesos en què es va allargar el confinament per grans sectors. Catalunya, 2019-2020

Unitats: percentatges. Taxes de creixement interanual de la mitjana de les afiliacions en els quatre mesos que van des del març al juny. Càlcul efectuat per al quadrimestre del 2020 i per al del 2019 en el cas de les afiliacions al RETA i només per al 2020 en el de les afiliacions a l'RG. Font: elaboració pròpia a partir de les dades publicades pel Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions.

Com es pot observar, entre les activitats terciàries amb una davallada més intensa de les afiliacions destaquen el comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor i motocicletes, les activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment, l'hostaleria i les activitats administratives i serveis auxiliars, totes elles amb una reducció més intensa que la mitjana del conjunt de l'economia. En la majoria d'aquests casos es tracta d'activitats no essencials molt vinculades a pràctiques limitades pel nou context derivat de la COVID-19. De fet, les primeres estimacions del VAB de l'economia espanyola situen el sector del comerç, transport i hostaleria al capdavant de la contracció, amb una davallada interanual del

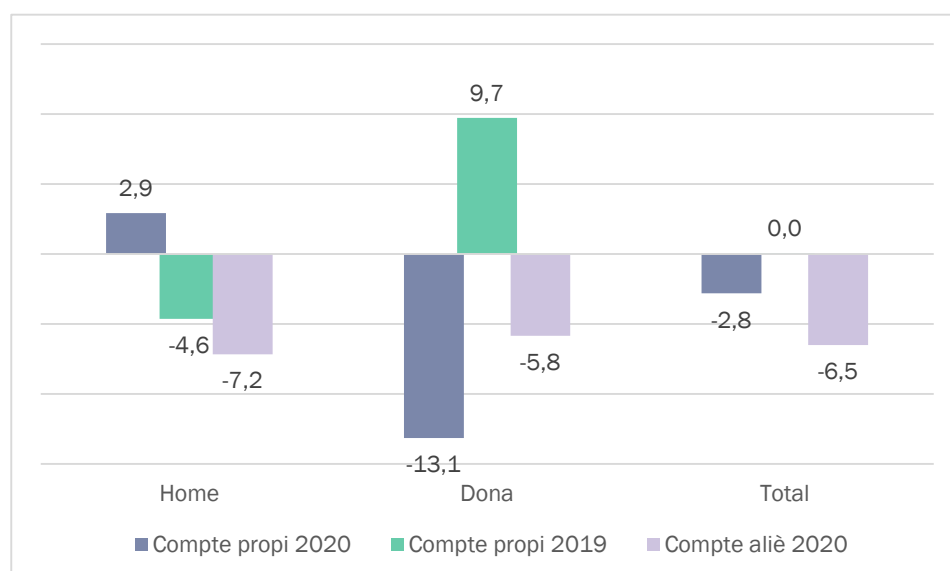
46,4%.²³ Al mateix temps, i tot i que no clarament atribuïble al nou context, com ja s'ha argumentat, també destaquen els retrocessos de la indústria manufacturera i de l'agricultura que, tot i que no podem relacionar de manera tant directa amb la COVID-19, també han estat segurament fortament influïts per aquesta.

3.2. L'OCUPACIÓ PER COMPTE PROPÍ A CATALUNYA DURANT EL CONFINAMENT SEGONS L'ENQUESTA DE POBLACIÓ ACTIVA

L'Enquesta de població activa (EPA) és, com indica el propi nom, una enquesta. A diferència dels registres a la Seguretat Social, anteriorment analitzats, l'EPA serveix per fer una estimació del nombre de persones que, cada trimestre, hauran treballat. La cadència d'aquesta inferència estadística és trimestral, per la qual cosa els resultats es publiquen cada tres mesos. D'aquesta manera, el segon trimestre d'enguany hauria de reflectir l'impacte del confinament derivat de la COVID-19, atès que s'ubicaria perfectament en ple període de vigència de l'estat d'alarma.

Tot i que el plantejament que motiva l'EPA i les seves característiques la fan una font alternativa i complementària dels registres indicats, fet pel qual s'analitza anualment en aquest informe, també n'estableixen algunes limitacions. D'una banda, cal tenir en compte que la mostra perd eficiència a mida que es volen copsar realitats molt concretes, en la mesura que esdevé massa petita per a l'anàlisi de determinats col·lectius. Si es treballa amb el conjunt de les quatre estimacions de l'any, la pròpia renovació de la mostra, tot i que no els anul·la, en dilueix aquests efectes. Tanmateix, aquest no és el cas, atès que pretenem copsar les alteracions esdevingudes en un sol trimestre, amb els resultats obtinguts d'un sol exercici d'inferència estadística i d'una sola mostra. Això fa que calgui alertar el lector que els resultats d'aquesta anàlisi poden incorporar biaixos i que, per tant, aquesta resulta purament orientativa i preliminar en la mesura en què de moment no disposem de cap altra possibilitat d'anàlisi.

GRÀFIC 6. Evolució interanual de les persones ocupades per compte propi i per compte aliè segons sexe a Catalunya en el segon trimestre de l'any. Catalunya, 2019-2020

Unitats: taxa de creixement interanual en percentatge. Creixement interanual del nombre estimat de persones en el segon trimestre de l'any per als anys 2020 i 2019 (compte propi) i 2020 (compte aliè). Per compte propi s'hi ha inclòs empresaris amb i sense assalariats, cooperativistes i ajudes familiars. Com a compte aliè, hi computen la resta.

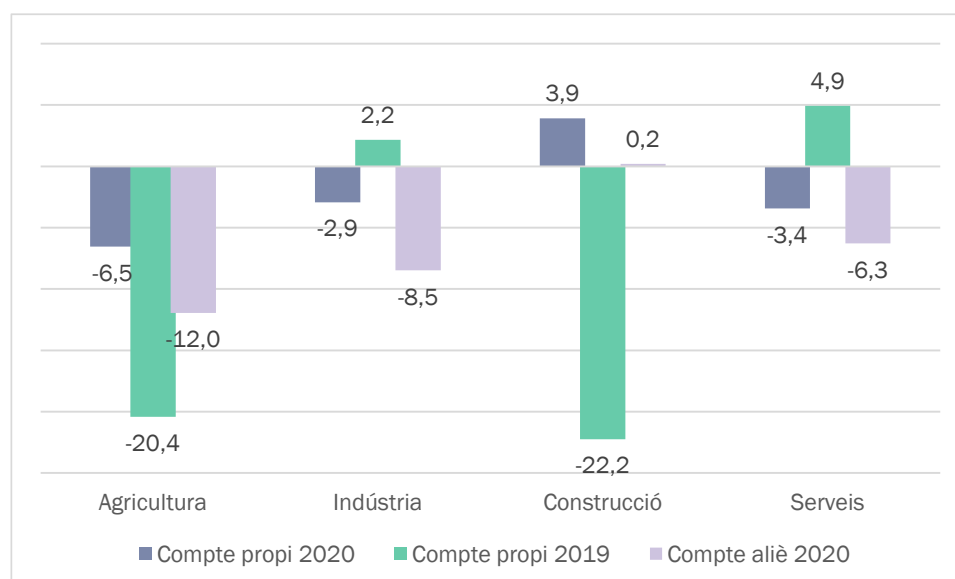
Font: elaboració pròpia a partir de les microdades publicades per l'INE, EPA.

²³ Segons les primeres estimacions publicades a Idescat, per al conjunt de l'economia espanyola parlariem d'unes contraccions del -46,40% en el cas del comerç, transport i hostaleria, del -16,50% en el cas de les activitats immobiliàries, professionals i altres, i finalment un lleuger increment del 0,1% de l'Administració pública, l'educació, la sanitat i els serveis socials.

Fetes aquestes primeres observacions, cal destacar que, de la mateixa manera que en el cas de les afiliacions, el nombre de persones estimades a partir de l'EPA que treballen per compte propi hauria disminuït en una intensitat menor a la d'aquelles que treballen per compte d'altri. Amb un concepte de treball autònom que inclou també les ajudes familiars,²⁴ en aquest cas parlaríem d'una reculada del -2,8%, per sota del -6,5% de la resta de persones ocupades.

Per gènere, les estimacions mostren una afectació més desigual que la que mostraven les afiliacions. En aquesta ocasió, sorprèn que, mentre que en el cas de les dones la davallada és molt pronunciada i contrasta amb l'augment intens que havien experimentat en el mateix trimestre de l'any anterior, en el cas dels homes augmenta i entra en contrast amb la davallada de l'any 2019. Tot i que lògicament hauríem de prendre aquestes dades amb cautela, pel fet que es tracta només d'una sola mostra trimestral, amb l'estimació de l'EPA semblaria que l'impacte en els homes podria haver estat major en el cas de les persones assalariades i, en canvi, inexistent entre aquells que treballen per compte propi. D'aquesta manera, hom podria interpretar que hi ha hagut una tendència a l'autoocupació per part d'alguns homes que haurien estat expulsats del mercat de treball. Lògicament, aquest és un aspecte que cal prendre amb la màxima cautela, atesos els biaixos que pot prendre la font emprada analitzada a partir d'una sola mostra trimestral.

GRÀFIC 7. Evolució interanual de les persones ocupades per compte propi i per compte aliè per grans sectors d'activitat a Catalunya en el segon trimestre de l'any. Catalunya, 2019-2020

Unitats: taxa de creixement interanual en percentatge. Creixement interanual del nombre estimat de persones en el segon trimestre de l'any per als anys 2020 i 2019 (compte propi) i 2020 (compte aliè). Per compte propi s'hi ha inclòs empresaris amb i sense assalariats, cooperativistes i ajudes familiars. Com a compte aliè, hi computen la resta.

Font: elaboració pròpia a partir de les microdades publicades per l'INE, EPA.

L'EPA també recull certes divergències en l'impacte que hauria tingut el context de la pandèmia sobre l'ocupació per a grans sectors. Tanmateix, cal tenir en compte que la disgregació dels resultats en quatre sectors suposa reduir encara més el suport mostral per a cada col·lectiu o categoria analitzada. Això fa que haguem de prendre els resultats fins i tot amb major cautela que els analitzats per gènere amb anterioritat. Això és especialment cert en el cas de la construcció, l'agricultura i fins a un cert punt, la indústria, atès que els serveis apleguen un volum considerable de gent, fet pel qual mostren un suport mostral més gran.

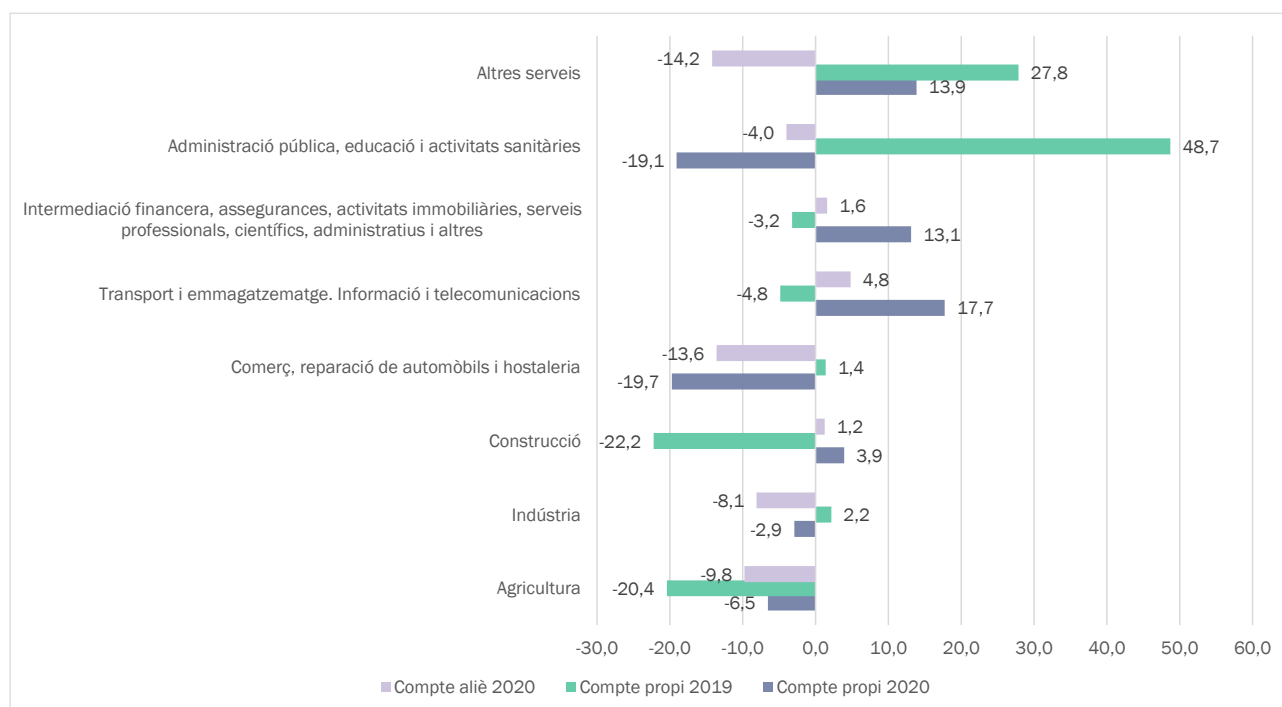
De fet, en el cas del sector terciari el perfil de l'evolució del treball autònom resulta molt similar tant si s'analitza a partir de les afiliacions com de les estimacions de l'EPA. Deixant a banda les intensitats, que

²⁴ El mateix emprat en el capítol on analitzem l'evolució del col·lectiu a partir de la mitjana de les estimacions EPA del conjunt de l'any.

lògicament varien d'una font a l'altra, en ambdós casos s'observa una caiguda del nombre de treballadors per compte propi que contrasta amb l'augment en el mateix període de l'any anterior. I també una caiguda de major intensitat en el col·lectiu de persones que treballen per compte d'altri en relació a aquelles que ho fan per compte propi.

El cas de la construcció presenta uns resultats possiblement molt esbiaixats com a conseqüència del canvi mostral. La divergència en els resultats d'un trimestre a l'altre fan pensar que les dades no reflecteixen una evolució real del sector, sinó canvis en la composició mostral emprada. Tot i la manca d'evidències tan clares d'aquesta tipologia de biaixos, la mateixa cautela hauríem de tenir en el cas de la indústria i l'agricultura, tot i que aquest darrer sector mostra uns resultats més consistents amb els obtinguts a partir de les afiliacions.

GRÀFIC 8. Evolució interanual de les persones ocupades per compte propi i per compte aliè per branques d'activitat a Catalunya en el segon trimestre de l'any. Catalunya, 2019-2020

Unitats: taxa de creixement interanual en percentatge. Creixement interanual del nombre estimat de persones en el segon trimestre de l'any per als anys 2020 i 2019 (compte propi) i 2020 (compte aliè). Per compte propi s'hi ha inclòs empresaris amb i sense assalariats, cooperativistes i ajudes familiars. Com a compte aliè, hi computen la resta.

Font: elaboració pròpia a partir de les microdades publicades per l'INE, EPA.

Un darrer exercici podria ser el de disgregar el global del sector serveis en distintes agrupacions de branques d'activitat. Amb tota la cautela que requereix una nova subdivisió del sector terciari, els resultats mostren que la caiguda del conjunt del sector serveis es deu a la disminució intensa de dues branques d'activitat: la d'educació, sanitat i Administració pública i la de comerç, reparació d'automòbils i hostaleria. En aquest cas, i tot i que totes dues mostren davallades molt intenses, la que cau més és aquesta darrera, amb una contracció de l'ocupació per compte propi del 19,7%, en sincronia amb les dades recollides a partir de l'evolució de les afiliacions a la Seguretat Social.²⁵

²⁵ No succeeix el mateix en el cas del sector de l'Administració pública, educació i sanitat, la contracció del qual contrasta amb l'evolució fins i tot lleugerament positiva que mostra el sector en les estimacions del VAB per al conjunt de l'economia espanyola. Tanmateix, caldrà veure finalment, més endavant, les mateixes estimacions d'evolució del VAB per a l'economia catalana.

4. MESURES DIRIGIDES AL TREBALL AUTÒNOM

Les diferents institucions han aprovat mesures de suport al treball autònom amb la finalitat de garantir-ne la supervivència i el manteniment de l'ocupació i l'activitat econòmica. A continuació es presenten les principals mesures adoptades, classificades segons la seva finalitat, indicant en cada cas les que són especialment dirigides al treball autònom individual i aquelles a les que també poden accedir-hi les diferents formes de treball autònom col·lectiu.²⁶

Les mesures es classifiquen en tres grans grups: les que proporcionen formació i assessorament tècnic, les vinculades a la Seguretat Social (cotització, prestacions, etc.) i les mesures de suport econòmic per garantir la liquiditat, distingint dins d'aquestes les que pretenen reduir les despeses a les que cal fer front i els ajuts que comporten una dotació financera directa.

De la descripció de les mesures es desprenen una sèrie de conclusions: en primer lloc, que el tipus de mesura que adopta cada institució ve determinada per les seves competències. En segon lloc, que les actuacions s'han dut a terme de manera molt condicionada pel context, mancant en alguns casos una certa visió planificada prèvia, fet que en dificulta l'anàlisi de conjunt.

En tercer lloc, que conviuen mesures aprovades específicament per fer front a la crisi econòmica i social derivada de la crisi sanitària amb altres ja existents anys anteriors, que o bé s'han modificat per incloure la situació actual o bé mantenen sense grans canvis la configuració prèvia. En quart i darrer lloc, també es constata la convivència de mesures de caràcter més transversal amb altres que se circumscriuen a sectors d'activitat específics.

Complementa la descripció d'aquest apartat l'anàlisi d'un conjunt de mesures des d'una perspectiva més global i que afecten altres àmbits, com ara l'activitat de l'Administració: simplificació administrativa, obligatorietat dels tràmits electrònics, suspensió de terminis administratius, etc.

Val a dir que la majoria de mesures que recull aquest apartat són de caràcter estatal i autonòmic, atès que les impulsades per la UE encara estan en la fase inicial de concreció. Així mateix, si bé aquest document no té l'abast ni l'extensió necessaris, es fa menció d'algunes de les mesures adoptades pels ens locals, identificades per diferents reculls de bones pràctiques.²⁷

4.1. FORMACIÓ I ASSESSORAMENT

El Departament de Treball, Afers Socials i Famílies ha impulsat una sèrie de mesures previstes en el Pla de xoc per a l'ocupació: persones, empreses i territori, que s'estructura en sis línies d'actuació, ja exposat a la introducció d'aquest monogràfic.²⁸

La cinquena línia d'actuació se centra en el suport a les microempreses, persones treballadores autònomes, les empreses cooperatives i de l'economia social amb la finalitat d'impulsar projectes de transformació digital i de nous models de negoci i activitat econòmica. Dins d'aquesta es preveu, entre d'altres, una línia de subvencions que se centra en la **formació** i està definida a l'article 26 del Decret llei 16/2020.²⁹

²⁶ Cal tenir en compte, però, que aquest no és un recull exhaustiu i complet i que atès el moment d'elaboració (setembre de 2020), no es disposa de la informació relativa a l'execució de les mesures comentades.

²⁷ Per a més informació, vegeu: [Bones pràctiques dels ens locals - Covid-19](#). Associació Catalana de Municipis. Complementa aquesta informació el recull de mesures aprovades pels ens locals de Catalunya, facilitada per Pimec.

²⁸ Per a més informació, vegeu la nota de premsa: [Treball, Afers Socials i Famílies destina 59 milions d'euros a un Pla de xoc per a l'ocupació durant i després de la crisi sanitària de la Covid-19](#).

²⁹ Decret llei 16/2020, de 5 de maig, de mesures urgents complementàries en matèria de transparència, ajuts de caràcter social, contractació i mobilitat per fer front a la COVID-19. DOGC núm. 8128, de 07.05.2020.

El Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya n'ha publicat la convocatòria extraordinària,³⁰ que compta amb un pressupost màxim de 2.400.000 euros i va dirigida a subvencionar els projectes de transformació digital i de nous models de negoci i la seva formació associada, amb l'objectiu del manteniment de l'ocupació i la millora de l'ocupabilitat de les persones treballadores en microempreses i persones treballadores autònomes que ocupin fins a 10 persones i que s'han vist afectades pels efectes de les mesures preventives i de contenció derivades de la crisi sanitària de la COVID-19. Els projectes subvencionables s'han de circumscriure a uns sectors determinats (comerç, hostaleria, turisme i/o cultura) i han de plantejar actuacions de transformació digital, nous models de negoci i/o noves formes de treballar i també sobre seguretat i salut laboral.

D'altra banda, la tercera línia d'actuació del pla de xoc, que se centra en les persones treballadores autònomes, preveu potenciar el programa Consolida't per tal de proporcionar més sessions d'**assessorament** tècnic i adaptar la formació a la situació actual. El Decret llei 16/2020 habilita l'òrgan concedent a flexibilitzar-ne la convocatòria per introduir aquests canvis (art. 35).³¹ L'import màxim que es destina als programes subvencionables és d'1.040.500 euros.

També cal tenir en compte altres actuacions que proporcionen assessorament a persones treballadores autònomes i microempreses, entre elles el servei d'atenció digital a les empreses, autònoms i professionals de la FUE. Aquest servei d'atenció personalitzada és multicanal: el Canal Empresa, a través d'una pàgina web que conté un llistat actualitzat de totes les mesures aprovades;³² la bústia de contacte, espai per rebre les seves consultes i dubtes dels professionals i poder donar-los una resposta; i el canal de Twitter de la FUE (@FUEmpresacat).³³

De manera similar, el Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital ha impulsat el portal Acelera Pyme,³⁴ concebut com una finestreta única d'informació que inclou tant les iniciatives públiques com les del sector privat per tal de fomentar la digitalització, la implantació del teletreball així com trobar solucions de finançament i ajuda econòmica, assessorament, etc.

Diversos ens locals han utilitzat les xarxes socials com a canal de comunicació amb la ciutadania per informar de la normativa aplicable així com de les mesures adoptades. Molts ajuntaments han ofert assessorament per fer els tràmits en línia, principalment a través dels punts o oficines de tramitació i acompanyament a pimes i professionals autònoms.

El Consorci de Comerç, Artesania i Moda de Catalunya ha obert un Programa d'acceleració per a empreses catalanes de moda. Aquest programa consta de dues fases, una basada en la transferència de coneixement i l'acompanyament personalitzat i una altra que recull els aprenentatges adquirits i s'acompanya l'empresa en el desenvolupament d'un pla d'acció individual. Poden accedir-hi les empreses o persones físiques del sector tèxtil-moda, calçat i/o marroquineria, que tinguin disseny propi, un concepte testat i capacitat per aportar innovació al sector i que compleixin els requisits previstos en les bases del programa.³⁵

El programa Catalunya Emprèn integra gran part dels serveis d'informació i assessorament tècnic per a la creació, consolidació i renovació d'iniciatives empresarials que es presten arreu del territori i a les quals poden accedir tant persones treballadores autònomes com persones que no han endegat encara

³⁰ Resolució de 15 de juliol de 2020, per la qual s'obre la convocatòria extraordinària per a l'any 2020 de mesures de suport a les microempreses i persones treballadores autònomes per a l'impuls de projectes de transformació digital i de nous models de negoci i la seva formació associada, que promou el Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya (ref. BDNS 516244). DOGC núm. 8183, de 22.07.2020.

³¹ La Resolució TSF/1590/2020, de 2 de juliol (DOGC núm. 8170, de 06.07.2020) recull aquest canvis.

³² Mesures econòmiques i socials per a empreses i autònoms. Canal Empresa. Generalitat de Catalunya.

³³ El Pla de reactivació econòmica i protecció social aprovat el mes de juliol per la Generalitat destaca l'aportació de la Finestreta Única Empresarial i del Canal Empresa que van oferir des del primer moment un servei digital personalitzat, dirigit a empreses, autònoms i professionals, amb més de 10.000 consultes, 400.000 visites i més de 170.000 expedients, a la vegada que s'establia un protocol d'autorització a les empreses essencials i de la seva cadena de valor per seguir treballant arran del Reial decret llei 10/2020.

³⁴ ¿Qué es el portal Acelera pyme?. Portal Acelera pyme.

³⁵ Resolució per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions en espècie en forma de participació en el Programa d'acceleració per a empreses catalanes de moda. DOGC núm. 8192, de 03.08.2020.

una activitat econòmica. Atesa la declaració de l'estat d'alarma el 14 de març de 2020, s'ha ampliat el termini d'execució que preveu la darrera convocatòria del programa per tal de donar viabilitat als programes presentats i poder assolir els objectius plantejats.³⁶

Amb la mateixa finalitat s'ha ampliat el termini d'execució dels programes subvencionats pel Programa per promoure l'emprenedoria territorial especialitzada (Programa primer de preacceleració), emmarcat dins el programa Catalunya Emprèn.³⁷

El Departament de Polítiques Digitals i Administració Pública impulsa la pàgina web "L'oficina des de casa",³⁸ que conté una sèrie de recursos, programari, serveis i eines digitals ofertes per diferents empreses del sector TIC per ajudar el teixit empresarial a aprofitar al màxim les eines tecnològiques per mantenir l'activitat i productivitat empresarial durant la crisi de la COVID-19. Classifica aquestes eines per categories (treball col·laboratiu, *e-Learning*, seguretat, integradors, connectivitat, etc.) i cost (gratuit o amb descompte superior al 25%).

Per últim, cal mencionar el projecte Dona la volta al teu negoci,³⁹ que respon a una iniciativa conjunta d'aquest Departament amb el Consell de Cambres, Pimec i Foment del Treball i que posa a disposició de les diferents formes del treball autònom assessorament i formació gratuïts, així com el suport tecnològic i comercial necessaris per posar en marxa ràpidament els seus negocis en línia.

4.2. MESURES EN MATÈRIA DE SEGURETAT SOCIAL

4.2.1. PERÍODES D'AÏLLAMENT O CONTAGI: SITUACIÓ ASSIMILADA A ACCIDENT DE TREBALL⁴⁰

Es considera com a situació assimilada a accident de treball, exclusivament per a la prestació econòmica d'incapacitat temporal, aquells períodes d'aïllament, contagi o restricció en les sortides del municipi on tinguin el domicili de les autònomes o autònoms com a conseqüència de la COVID-19, sempre i quan es trobin en la data del fet causant en situació d'alta. En ambdós casos la durada d'aquesta prestació excepcional vindrà determinada pel comunicat de baixa per aïllament i la corresponent alta.

4.2.2. COTITZACIÓ

La paralització de l'activitat econòmica ha generat dificultats en les persones treballadores autònomes per fer front al pagament de les quotes de cotització a la Seguretat Social. Per minimitzar els riscos associats a aquestes dificultats, l'Estat ha regulat mecanismes específics per posposar el pagament de les cotitzacions a la SS amb l'objectiu d'assegurar més liquiditat.

El Reial decret llei 11/2020⁴¹ regula una moratòria i un ajornament específics que entren en vigor a partir del 2.04.2020. Així mateix, el Reial decret llei 24/2020 estableix una exempció progressiva descendent de l'obligació de cotitzar a la Seguretat Social i per formació professional per a aquelles persones que percebessin la prestació extraordinària per cessament d'activitat el 30.06.2020.

³⁶ Resolució EMC/2011/2020, de 29 de juliol. DOGC núm. 8196, de 07.08.2020.

³⁷ Resolució EMC/2012/2020, de 31 de juliol. DOGC núm. 8196, de 07.08.2020.

³⁸ L'oficina des de casa. Departament de Polítiques Digitals i Administració Pública.

³⁹ Dona la volta al teu negoci. Departament de Polítiques Digitals i Administració Pública.

⁴⁰ Article 5 del Reial decret llei 6/2020, de 10 de març, pel qual s'adopten determinades mesures urgents en l'àmbit econòmic i per a la protecció de la salut pública. BOE núm. 62, de 12.03.2020.

⁴¹ Reial decret llei 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per fer front a la COVID-19. BOE núm. 91, d'01.04.2020.

Moratòria

S'habilita la Tresoreria General de la Seguretat Social (TGSS) per atorgar moratòries de sis mesos, sense cap interès, per als deutes per quotes meritades entre maig i juliol de 2020. Els requisits i condicions per accedir a aquesta moratòria es desenvolupen a través de l'Ordre ISM/371/2020 de 24 d'abril,⁴² que estableix a quines activitats és aplicable.⁴³

Ajornament

Les empreses i els treballadors per compte propi que no tinguin ja un altre ajornament en vigor, poden sol·licitar l'ajornament del pagament dels deutes amb la Seguretat Social que tinguin un termini reglamentari d'ingrés entre els mesos d'abril i juny de 2020. L'interès aplicable és del 0,5%, enlloc del 3,75% aplicable amb caràcter ordinari. La sol·licitud d'ajornament s'ha de fer abans del transcurs dels deu primers dies naturals del corresponent termini reglamentari d'ingrés.

Amb l'objectiu de resoldre amb més rapidesa i eficàcia les sol·licituds d'ajornaments, a través de Resolució de 6 d'abril,⁴⁴ s'eleva els llindars dels deutes que serveixen de criteri d'atribució de la competència per a la concessió d'ajornaments.⁴⁵

Així mateix, per tal de facilitar la concessió d'aquests ajornaments, amb efectes 10.04.2020, la Resolució eleva les quanties dels deutes ajornables per sota de les quals no és exigible la constitució de garanties per assegurar-los.⁴⁶ Així, no cal constituir-les per assegurar el compliment de l'ajornament en el pagament de deutes amb la SS quan el total del deute ajornable sigui igual o inferior a 150.000 euros (30.000 euros abans de la modificació), o quan, sent el deute ajornable inferior a 250.000 euros (90.000 euros abans de la modificació), s'acordi que s'ingressi almenys un terç d'aquest últim abans que hagin transcorregut 10 dies des de la notificació de la concessió, i la resta, en els dos anys següents.

A través del Reial decret llei 15/2020 s'afegeix la incompatibilitat⁴⁷ entre aquest ajornament i la moratòria, així com particularitats procedimentals respecte a l'ajornament.⁴⁸

Cal tenir en compte que amb l'ajornament es pot sol·licitar també el fraccionament del pagament.

⁴² Ordre ISM/371/2020, de 24 d'abril, per la qual es desplega l'article 34 del Reial decret llei 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per fer front a la COVID-19. BOE núm. 118, de 28.04.2020.

⁴³ És aplicable a les empreses i als treballadors per compte propi l'activitat econòmica dels quals, entre les que no estiguin suspeses en ocasió de l'estat d'alarma declarat pel Reial decret 463/2020, de 14 de març, estigui inclosa en els codis següents de la Classificació nacional d'activitats econòmiques (CNAE-2009): 119 (Altres conreus no perennes). 129 (Altres conreus perennes). 1812 (Altres activitats d'impressió i arts gràfiques). 2512 (Fabricació de tancaments metàl·lics). 4322 (Lampisteria, instal·lacions de sistemes de calefacció i aire condicionat). 4332 (Instal·lació de fusteria). 4711 (Comerç al detall en establiments no especialitzats, amb predomini de productes alimentaris, begudes i tabac). 4719 (Altres comerç al detall en establiments no especialitzats). 4724 (Comerç al detall de pa i productes de forn, confiteria i pastisseria en establiments especialitzats). 7311 (Agències de publicitat). 8623 (Activitats odontològiques). 9602 (Perruqueria i altres tractaments de bellesa).

⁴⁴ Resolució de 6 d'abril de 2020, de la Tresoreria General de la Seguretat Social, per la qual es modifiquen quanties en matèria d'ajornaments en el pagament de deutes amb la Seguretat Social, fixades en la Resolució de 16 de juliol de 2004, sobre determinació de funcions en matèria de gestió recaptadora de la Seguretat Social; i en el Reglament general de recaptació de la Seguretat Social, aprovat pel Reial Decret 1415/2004, de 11 de juny. BOE núm. 99, de 09.04.2020.

⁴⁵ Es modifica, amb aquest objectiu, la Resolució de 16 de juliol de 2004 sobre determinació de funcions en matèria de gestió recaptadora de la Seguretat Social.

⁴⁶ Es modifica amb aquest objectiu l'article 33.4.b del Reial decret 1415/2004, d'11 de juny, pel qual s'aprova el Reglament general de recaptació de la Seguretat Social.

⁴⁷ Atesos els períodes pels que es reconeixen la possibilitat de sol·licitar l'ajornament i la moratòria, els mesos de maig i juny, les persones treballadores autònomes que, per raó de la seva activitat, puguin acollir-se als dos mecanismes, han de triar entre un o l'altre.

⁴⁸ L'ajornament es concedirà mitjançant una única resolució que establirà que, amb independència dels mesos que compregui, s'amortitzarà mitjançant pagaments mensuals i determinarà un termini d'amortització de 4 mesos per cada mensualitat sol·licitada a partir del mes següent en què s'hagi dictat la resolució, sense que excedeixi en total de 12 mensualitats.

La sol·licitud d'aquest ajornament determinarà la suspensió de procediment recaptatori respecte dels deutes afectats i que el deutor sigui considerat al corrent de les seves obligacions amb la Seguretat Social fins que es dicti la corresponent resolució.

Exempció

El Reial decret llei 24/2020⁴⁹ té per objectiu, pel que fa al treball autònom, alleujar de forma progressiva la càrrega que l'inici o la continuació de l'activitat a partir de l'aixecament de l'estat d'alarma té en matèria de Seguretat Social.⁵⁰

A més de les prestacions que s'analitzen més endavant, estableix, a partir de l'1.07.2020 i fins al 30.09.2020, una exempció progressiva descendent de l'obligació de cotitzar a la Seguretat Social i per formació professional per a aquelles persones que el 30.06.2020 percebessin la prestació extraordinària per cessament d'activitat. L'exempció serà del 100% de les cotitzacions corresponents a juliol, 50% de les cotitzacions corresponents a agost i 25% de les cotitzacions corresponents a setembre.⁵¹

Aquesta exempció l'efectua d'ofici la TGSS a tots aquells que deixin de rebre la prestació extraordinària per cessament d'activitat, mantinguin l'alta al règim de treball per compte propi corresponent i no sol·licitin la prestació per cessament d'activitat, ni l'ordinària ni la compatible amb l'activitat (regulada a l'art. 9 del Reial decret llei 24/2020 i explicada més endavant).

La reducció s'aplica a la quota corresponent (ordinària o reduïda) i no pot ser superior a la quota a abonar.

4.2.3. PRESTACIONS

Prestació extraordinària per cessament d'activitat derivada de la COVID-19⁵²

S'aprova amb caràcter excepcional i vigència limitada una prestació per cessament d'activitat. L'esquema definitiu de la prestació s'estableix pel Reial decret llei 8/2020 i les modificacions introduïdes pels reials decrets llei 11/2020, 13/2020 i 15/2020 per tal de garantir la protecció d'aquest col·lectiu, que incorporen el Criteri 5/2020 de la Direcció General d'Ordenació de la Seguretat Social.⁵³

Els destinataris de la prestació són els treballadors i treballadores autònoms inclosos al RETA, al Sistema especial per a treballadors per compte propi agraris (SETA) i al règim especial de treballadors del mar (REM) l'activitat dels quals quedi suspesa per la declaració de l'estat d'alarma o quan, no cessant l'activitat, es redueixi la seva facturació.

La reducció es calcula seguint els paràmetres següents:

- Reducció de la facturació del mes anterior al que se sol·licita la prestació com a mínim un 75% en relació amb la mitjana de facturació del semestre natural anterior.
- Reducció de la facturació mitjana en els mesos de campanya de producció anteriors al que se sol·licita la prestació com a mínim un 75% en relació amb el mateixos mesos de la campanya de l'any

⁴⁹ Reial decret llei 24/2020, de 26 de juny, de mesures socials de reactivació de l'ocupació i protecció del treball autònom i de competitivitat del sector industrial. BOE núm. 178, de 27.06.2020.

⁵⁰ La disposició addicional sisena del Reial decret llei 24/2020 crea una **comissió de seguiment** de les mesures de suport a la recuperació de l'activitat de les persones treballadores autònomes en l'àmbit de la Seguretat Social (mesures dels articles 8, 9 i 10), integrada per les persones designades pel Ministeri d'Inclusió, Seguretat Social i Migracions i pels representants de les associacions representatives del treball autònom que han intervingut en el disseny d'aquestes mesures: Asociación de Trabajadores Autónomos (ATA), Unión de Profesionales y Trabajadores Autónomos (UPTA) i Unión de Asociaciones de Trabajadores Autónomos y Emprendedores (UATAE). El Reial decret llei 30/2020, de 29 de setembre, de mesures socials en defensa l'ocupació atribueix a aquesta comissió el seguiment de les mesures que estableix als articles 13, 14 i a la disposició addicional quarta.

⁵¹ Article 8 Reial decret llei 24/2020.

⁵² Article 17 del Reial decret llei 8/2020, de 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19. BOE núm. de 18.03.2020. **Convalidat per Acord** de 25.03.2020. BOE núm. 88, de 30.03.2020. Modificat per la disposició final 1a del Reial decret llei 11/2020; la disposició final 2a Reial decret llei 13/2020 i la disposició final 8a Reial decret llei 15/2020.

⁵³ Criteri 5/2020 de la Direcció General d'Ordenació de la Seguretat Social sobre l'aplicació de l'art. 17 del Reial decret llei 8/2020, de 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19, de 20.03.2020.

anterior. Aplicable a treballadors i treballadores de produccions agràries de caràcter estacional inclosos al SETA i de produccions pesqueres, marisqueres o de productes específics de caràcter estacional inclosos en el REM.

- Reducció de la facturació del mes anterior al que se sol·licita la prestació com a mínim un 75% en relació amb la dels 12 mesos anteriors. Aplicable a activitats de creació artística i espectacles.⁵⁴
- L'acreditació de la reducció de facturació es fa a través de l'aportació de la informació comptable justificativa⁵⁵ o de qualsevol mitjà de prova admès en dret. Tota sol·licitud ha d'anar acompanyada d'una declaració jurada que faci constar que es compleixen els requisits exigits per causar dret a la prestació.

Es reconeix expressament el dret a rebre aquesta prestació als socis i sòcies treballadors de les cooperatives de treball associat que hagin optat per enquadrar-se com a treballadors per compte propi en el règim especial corresponent.

A banda de la suspensió de l'activitat o la reducció de la facturació en els termes analitzats, es requereix que el 14.03.2020 s'estigués afiliat i en alta al RETA, al SETA o al REM i al corrent de pagament amb la Seguretat Social.⁵⁶ No s'exigeix, en canvi, cap període mínim de cotització previ ni tramitar la baixa en el règim corresponent.

La durada de la prestació és d'un mes, ampliant-se fins al 30.06.2020.⁵⁷

El temps de percepció d'aquesta prestació extraordinària s'entén com a cotitzat i no redueix els períodes de prestació per cessament d'activitat als quals la persona beneficiària pugui tenir dret en el futur.⁵⁸

Les cotitzacions per les quals no hi hagi obligació de cotitzar seran a càrrec dels pressupostos de la Seguretat Social en el cas de l'aportació per contingències comunes, de les mútues col·laboradores o, si s'escau, entitat gestora corresponent, en el cas de l'aportació per contingències professionals i cessament de l'activitat, i amb càrrec als pressupostos de les entitats corresponents en el cas de la resta d'aportacions.

En cas de suspensió de l'activitat, no s'aplicarà recàrrec a la cotització corresponent als dies d'activitat al mes de març de 2020 no coberts per la prestació extraordinària abonada fora del termini reglamentari d'ingrés.

La quantia és, com en la prestació ordinària, el 70% de la base reguladora.⁵⁹ Si no s'acredita cotització prèvia, la quantia serà el 70% de la base mínima de cotització en el RETA o en el REM.

La gestió correspon a la mútua col·laboradora de la Seguretat Social a la qual estigui associat el treballador o treballadora autònom en cada cas o a l'ISM. Si té concertada la cobertura de contingències professionals amb una mútua, davant aquesta mútua. Si no ha formulat l'opció per una d'aquestes entitats,

⁵⁴ Activitats incloses en algun dels següents codis de la CNAE 2009: 5912-Activitats de postproducció cinematogràfica, de vídeo i de programes de televisió, 5915-Activitats de producció cinematogràfica i de vídeo, 5916-Activitats de produccions de programes de televisió, 5920- Activitats d'enregistrament de so i edició musical, 9001-Arts escèniques, 9002-Activitats auxiliars a les arts escèniques, 9003-Creació artística i literària i 9004-Gestió de sales d'espectacles.

⁵⁵ Còpia del llibre registre de factures emeses i rebudes; del llibre diari d'ingressos i despeses; del llibre registre de vendes i ingressos; o del llibre de compres i despeses.

⁵⁶ Si en la data de la suspensió de l'activitat o de la reducció de la facturació no es compleix aquest requisit, l'òrgan gestor convida el treballador/a autònom perquè en el termini improrrogable de 30 dies naturals ingressi les quotes degudes. La regularització del descobert produeix plens efectes per adquirir el dret a la protecció.

⁵⁷ Durada d'un mes, ampliant-se fins a l'últim dia del mes en què finalitzi l'estat d'alarma si es prorroga i té una durada superior al mes.

⁵⁸ L'article 17 del Reial decret llei no especifica si aquesta prestació és renda exempta a efectes IRPF i, en cas de no ser-ho, quin tipus de rendiment.

⁵⁹ La base reguladora és la mitjana de les bases per les quals s'hagi cotitzat durant els 12 mesos continuats i immediatament anteriors a la situació legal de cessament.

davant la mútua de la seva elecció. En aquest cas, la presentació de la sol·licitud implicarà que opta per aquesta mútua.⁶⁰

La prestació es demana telemàticament, mitjançant els formularis habilitats a les pàgines web de les entitats gestores. Les entitats gestores dicten una resolució provisional, que es revisarà finalitzat l'estat d'alarma. Si de la revisió es desprèn que no es té dret a la prestació, s'inicien els tràmits de reclamació de les quantitats indegudament percebudes.

En el disseny inicial la prestació era incompatible amb qualsevol altra del sistema de Seguretat Social, però el Reial decret llei 13/2020 estableix la compatibilitat amb qualsevol altra prestació de Seguretat Social que la persona beneficiària estigués percebent i fos compatible amb l'exercici de l'activitat que desenvolupava. Pel que fa als treballadors per compte propi inclosos en el REM, serà incompatible amb la percepció de les ajudes per paralització de la flota.

La Secretaria d'Estat de la Seguretat Social ha publicat algunes dades en relació amb aquesta prestació. El 28.04.2020, 1.233.744 persones treballadores per compte propi havien sol·licitat la prestació extraordinària a les mútues col·laboradores de la Seguretat Social en l'àmbit de l'Estat.

Les comunitats autònomes amb més sol·licituds registrades són Andalusia (el 18,7% del total), Catalunya (el 16,1%), Madrid (el 12,7%) i la Comunitat Valenciana (l'11,8%). En termes absoluts, a Andalusia s'han tramitat 216.934 sol·licituds, a Catalunya 179.224 i a la Comunitat de Madrid 146.197.

TAULA 1. Sol·licituds de la prestació extraordinària de cessament d'activitat. Catalunya, 28.04.2020

	Sol·licituds presentades	Sol·licituds resoltes favorablement
Barcelona	142.169	128.349
Tarragona	21.355	20.280
Lleida	11.269	10.546
Girona	21.971	20.049
Catalunya	196.764	179.224

Unitats: nombres absoluts.

Font: Secretaria d'Estat de la Seguretat Social.

Altrament, el 30.06.2020, un total d'1,46 milions de treballadors i treballadores autònoms en l'àmbit de l'Estat havien rebut la prestació extraordinària de cessament d'activitat, la qual cosa suposa el 45,5% de la mitjana d'altres del mes de maig.

Durant els tres mesos i mig de vigència d'aquesta prestació (del 14.03.2020 al 30.06.2020), la Seguretat Social ha abonat 3.708 milions d'euros en prestacions extraordinàries. Cada persona beneficiària ha cobrat una mitjana de 723,6 euros al mes.⁶¹

⁶⁰ El Reial decret llei 28/2018 va establir que els treballadors compresos en el RETA han de formalitzar la cobertura de l'acció protectora per contingències professionals, IT i cessament d'activitat amb una mútua col·laboradora amb la Seguretat Social, havent d'optar per la mateixa mútua col·laboradora per a tota l'acció protectora indicada. Així mateix, pels treballadors inclosos en l'àmbit d'aplicació del RETA amb anterioritat a l'1.01.1998 i que haguessin optat per mantenir la protecció per la prestació econòmica per IT amb l'entitat gestora, va establir que abans de l'1.04.2019 havien d'optar per una mútua col·laboradora de la Seguretat Social.

L'exposició de motius del Reial decret llei 15/2020 indica que uns 50.000 autònoms no ho havien fet encara i els permet accedir a la prestació extraordinària per cessament d'activitat a càrrec de la mútua col·laboradora que ara triïn. Igualment, poden sol·licitar la prestació de la incapacitat temporal a partir d'aquest moment també a la mútua per la qual optin.

⁶¹ A 30.08.2020, la Seguretat Social ha abonat la prestació extraordinària a 3.528 treballadors i treballadores autònoms més (malgrat que la prestació deixava d'estar en vigor el 30.06.2020, el termini per sol·licitar-la s'estenia al 31.07.2020). El pagament als treballadors i treballadores autònoms ha estat de 5,06 milions d'euros.

Respecte de la distribució territorial, les províncies amb més autònoms i autònomes protegits per aquesta prestació extraordinària han estat Santa Cruz de Tenerife (55,0%), Màlaga (53,7%), Cadis (53,7%), Las Palmas (52,2%), Alacant (51,4%), Sevilla (50,1%), a més de Ceuta (57,2%) i Melilla (53,5%).

Pel que fa a Catalunya, a 30.06.2020 han estat concedides 243.958 prestacions extraordinàries de cessament d'activitat, la qual cosa suposa la protecció del 43,0% del col·lectiu. Per províncies, i en consonància amb el nombre de treballadors i treballadores autònoms, és Barcelona on més prestacions s'han concedit. La província amb més cobertura ha estat Tarragona (el 47,0%) i la que menys ha estat Lleida (el 34,7%), tal com s'observa a la taula següent.

Els sectors amb més persones beneficiàries protegides en termes absoluts en l'àmbit estatal han estat el comerç, serveis de menjars i begudes i activitats de construcció especialitzada.

TAULA 2. Concessions de la prestació extraordinària de cessament d'activitat. Catalunya, 30.06.2020

	Prestacions concedides	Autònoms/es protegits (%)
Barcelona	179.530	46,0
Tarragona	24.926	47,0
Lleida	13.240	34,7
Girona	26.262	44,5
Catalunya	243.958	43,0

Unitats: nombres absoluts i percentatges.

Font: Secretaria d'Estat de la Seguretat Social.

Aquesta prestació extraordinària deixa d'estar en vigor el 30.06.2020. A partir d'aquesta data, a més de l'exempció de cotitzacions descrita en l'apartat anterior, es posen en marxa noves prestacions que s'analitzen a continuació.

Prestació per cessament d'activitat compatible amb l'activitat per compte propi⁶²

El Reial decret llei 24/2020 regula una nova prestació de cessament d'activitat compatible amb l'activitat que, tot i no gaudir dels avantatges de la prestació extraordinària analitzada en l'apartat anterior, implica flexibilitzar l'accés a la prestació ordinària. La poden sol·licitar els treballadors i les treballadores autònoms que a 30.06.2020 percebessin la prestació extraordinària, mantinguin la seva activitat i reuneixin els requisits per al naixement del dret a la prestació ordinària excepte el que fa referència a la situació legal de cessament d'activitat, fet que permet compatibilitzar activitat per compte propi i aquesta prestació.⁶³

Aquest requisit queda substituït per l'acreditació d'una reducció en la facturació durant el tercer trimestre de l'any 2020 d'almenys el 75% en relació amb el mateix període de l'any 2019, així com no haver obtingut durant el tercer trimestre del 2020 uns rendiments nets superiors a 5.818,75 euros, que no poden excedir els 1.939,58 euros mensuals. A partir del 30.09.2020 es preveia exigir l'acreditació de la situació legal de cessament d'activitat, és a dir, el cessament efectiu de l'activitat.⁶⁴ L'aprovació del Reial decret llei 30/2020 deixa sense efecte aquesta previsió, com s'analitzarà més endavant.⁶⁵

⁶² Article 9 Reial decret llei 24/2020.

⁶³ L'article 330.1.c del text refós de l'LGSS estableix com a requisit: "Estar en situació legal de cessament d'activitat, subscriure el compromís d'activitat a què es refereix l'article 300 i acreditar disponibilitat activa per a la reincorporació al mercat de treball a través de les activitats formatives, d'orientació professional i de promoció de l'activitat emprenedora a les quals el pugui convocar el servei públic d'ocupació de la comunitat autònoma corresponent o, si escau, l'Institut Social de la Marina".

⁶⁴ L'article 331 del text refós de l'LGSS desenvolupa les causes de cessament de l'activitat que es consideren situació legal de cessament d'activitat.

⁶⁵ Reial decret llei 30/2020, de 29 de setembre, de mesures socials en defensa de l'ocupació. BOE núm. 259, de 30.09.2020.

En el cas de les persones treballadores autònomes que tinguin una o més persones treballadores al seu càrrec, hauran d'acreditar a través de declaració responsable el compliment de totes les obligacions laborals i de Seguretat Social que tinguin assumides en el moment de sol·licitar la prestació. Les mútues col·laboradores o l'entitat gestora poden requerir l'aportació dels documents necessaris.

Les persones autònomes societàries tenen dret a percebre aquesta prestació. En aquest cas, la justificació de la caiguda d'ingressos es fa per qualsevol manera admesa en dret.

La prestació és del 70% de la base reguladora.

Durant el temps que es percebi la prestació s'ha d'ingressar a la TGSS la totalitat de les cotitzacions aplicant els tipus vigents a la base de cotització corresponent. La mútua col·laboradora o, si escau, l'Institut Social de la Marina, abonarà al treballador juntament amb la prestació per cessament en l'activitat, l'import de les cotitzacions per contingències comunes que li hagués correspost ingressar.

Computa com a període consumit i no està exempta a efectes d'IRPF.

La sol·licitud també es fa davant la mútua col·laboradora escollida pel treballador autònom o per l'ISM. El reconeixement a les prestacions es fa amb caràcter provisional amb efectes 1.07.2020 si se sol·licita abans del 15.07.2020, o del dia següent a la sol·licitud en altre cas. S'ha de regularitzar a partir del 31.01.2021.

La caiguda de la facturació s'acredita a través d'una declaració responsable. A partir del 21.10.2020 i de l'1.02.2021 les mútues col·laboradores, si tenen el consentiment de les persones treballadores autònomes, i l'ISM sol·licitaran del Ministeri d'Hisenda les dades tributàries dels exercicis 2019 i 2020 necessàries per al seguiment i control de les prestacions reconegudes. Si no les obtenen per aquesta via, les persones treballadores autònomes hauran d'aportar la documentació que permeti el control.⁶⁶

En cas de cessament definitiu de l'activitat es manté el dret a la prestació compatible amb l'activitat fins que tingui efectes la baixa en el règim i, a partir d'aquell moment, s'hauran de complir els requisits de la prestació per cessament d'activitat ordinària.

La declaració responsable permet agilitzar els tràmits d'accés a la prestació, però el risc d'haver de retornar els imports indegudament percebuts amb penalitzacions en cas que la reducció de la facturació no arribi al percentatge exigít podria ser un obstacle a la sol·licitud de la prestació. En aquest sentit, el Reial decret llei 24/2020 estableix que en cas de no poder acreditar el descens, el treballador o treballadora autònom pot renunciar en qualsevol moment a la prestació abans del 31.08.2020 sense recàrrec ni interès i, fins i tot, evitar la reclamació de prestacions indegudes, abonant directament els imports indegudament percebuts dirigint-se a l'entitat que la va reconèixer (mútua col·laboradora o l'ISM). Per tant, si finalment no compleixen els requisits, es pot renunciar a la prestació; tornar-la voluntàriament o fer-ho sota requeriment de l'entitat gestora.

Segons la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social, a 31.08.2020 s'havia reconegut aquesta prestació a 142.973 treballadors per compte propi, per un import de 147.800.000 euros. Juntament amb la prestació per cessament en l'activitat, per un import mínim de 661 euros, s'ha abonat l'import de les cotitzacions per contingències comunes que hagués correspost ingressar.

⁶⁶ Còpia del model 303 d'autoliquidació de l'IVA, corresponent a les declaracions del segon i tercer trimestre dels anys 2019 i 2020 i còpia del model 130 corresponent a l'autoliquidació en pagament fraccionat de l'IRPF del mateix període.

Les persones treballadores autònomes que tributen en l'impost per estimació objectiva (model 131) hauran d'aportar la documentació necessària o qualsevol altre mitjà de prova que serveixi per acreditar els ingressos.

Aquesta prestació es prorroga fins al 31.01.2021 a través del Reial decret llei 30/2020⁶⁷ per a aquelles persones que l'hagin percebuda durant el tercer trimestre de 2020 i en el quart trimestre mantinguin les condicions per a la seva percepció.

Així mateix, també fins al 31.01.2021, es facilita l'accés a aquesta prestació a aquells altres autònoms que reuneixin els requisits de la prestació ordinària excepte la situació legal de cessament d'activitat i que hagin percebut la prestació extraordinària per cessament d'activitat fins al 30.06.2020, però no la compatible amb el treball per compte propi que la va succeir a partir de l'1.07.2020.

En tots dos casos s'ha d'acreditar en el quart trimestre la reducció de la facturació en els mateixos termes que s'han analitzat. A partir del 31.01.2020 s'exigirà l'acreditació de la situació legal de cessament d'activitat.

Com s'ha assenyalat prèviament, la gestió correspon a les mútues col·laboradores i a l'ISM, que fan un reconeixement inicial i posteriorment, a partir de l'1.03.2021, la revisió i el control.

Com a característica específica d'aquesta prestació a partir de l'1.10.2020, s'ha d'assenyalar que també és compatible amb el treball per compte d'altri, en les condicions següents:

- Els ingressos nets procedents de la feina per compte propi i els ingressos procedents de la feina per compte d'altri no poden superar 2,2 vegades l'SMI (2.438,32 euros). En la determinació d'aquest còmput, els ingressos procedents del treball per compte d'altri no superaran 1,25 vegades l'import de l'SMI (1.385,41 euros).
- La quantia de la prestació serà el 50% de la base mínima de cotització que correspongui en funció de l'activitat (472,20 euros mensuals, si la base mínima és l'ordinària).
- Juntament amb la sol·licitud s'ha d'aportar una declaració jurada dels ingressos que es perceben com a conseqüència de la feina per compte d'altri, sense perjudici de l'obligació que assisteix de presentar un certificat d'empresa i la declaració de la renda a l'entitat gestora de la prestació.

Prestació extraordinària de cessament d'activitat en cas de suspensió d'activitat acordada per autoritat competent

El Reial decret llei 30/2020 estableix una garantia d'ingressos a aquells treballadors autònoms que es veuen afectats per la suspensió de l'activitat en virtut de resolució administrativa.⁶⁸

Es tracta d'una mesura extraordinària similar a la posada en marxa a l'inici de la pandèmia. Aquesta prestació està dirigida a aquells treballadors autònoms que es vegin obligats a paraitzar la seva activitat econòmica de forma temporal per resolució de l'autoritat competent.

Es requereix estar afiliat i d'alta al RETA, com a mínim 30 dies naturals abans de la resolució que acorda la suspensió de l'activitat i estar al corrent de pagament de les quotes a la Seguretat Social.⁶⁹

La prestació econòmica consisteix en el 50% de la base mínima (472,20 euros)⁷⁰, que s'augmenta un 20% si es tracta de família nombrosa i els únics ingressos de la unitat familiar provenen de l'activitat suspesa. L'import serà del 40% de la base mínima (377,76 euros) en cas que en un mateix domicili

⁶⁷ Disposició addicional 4a del Reial decret llei 30/2020, de 29 de setembre, de mesures socials en defensa de l'ocupació. BOE núm. 259, de 30.09.2020

⁶⁸ Article 13.1 del Reial decret llei 30/2020.

⁶⁹ De no ser així, l'òrgan gestor convida a l'ingrés de les quotes degudes en el termini improrrogable de 30 dies naturals.

⁷⁰ Si es tracta de la base ordinària.

convisquin persones amb vincle familiar o anàleg on dos o més membres tinguin dret a aquesta prestació.

A més de la prestació econòmica, s'estableix l'exoneració de la quota d'autònoms des del primer dia del mes en què s'acorda la suspensió de l'activitat fins al darrer dia del mes següent al que s'aixequi aquesta mesura.

Aquesta prestació és compatible amb una activitat per compte d'altri sempre que els ingressos nets percebuts siguin inferiors a 1,25 vegades l'import de l'SMI (1.385,41 euros mensuals). És incompatible si els ingressos són superiors. També és incompatible amb l'activitat per compte propi, amb la percepció de rendiments provinents de la societat l'activitat de la qual s'ha suspès i amb la percepció d'una prestació de Seguretat Social, excepte amb la que es percebés per ser compatible amb l'activitat que es desenvolupava.

Prestació extraordinària per a les persones treballadores autònomes que no puguin tenir dret a la prestació de cessament d'activitat compatible amb l'activitat per compte propi ni a la prestació de cessament d'activitat ordinària

El Reial decret llei 30/2020 també estableix a partir de l'1.10.2020 una garantia d'ingressos per a aquelles persones que no tenen accés a una prestació de cessament d'activitat, ja sigui l'ordinària o la compatible amb el treball per compte propi prorrogada fins al 31.01.2021.⁷¹

Els requisits per accedir a aquesta prestació són:

- Estar donat d'alta i al corrent de pagament de les cotitzacions a la Seguretat Social des d'abans de l'1.04.2020.
- No tenir dret a la prestació de cessament compatible amb l'activitat per compte propi o a l'ordinària per no haver cotitzat 12 mesos per cessament d'activitat.
- No tenir ingressos procedents de l'activitat per compte propi en l'últim trimestre del 2020 superiors a l'SMI (1.108,33 euros mensuals).
- Preveure en el quart trimestre del 2020 una reducció dels ingressos de l'activitat per compte propi com a mínim el 50% en relació amb els ingressos del primer trimestre del 2020.

L'import de la prestació serà del 50% de la base mínima de cotització (472,20 euros mensuals, si és la base ordinària), que es reduirà al 40% en el cas que en el mateix domicili convisquin persones amb vincle familiar o anàleg on dos o més membres tinguin dret a aquesta prestació.

Mentre es percebi aquesta prestació es manté l'alta i no s'ha de cotitzar. Aquest període s'entén com a cotitzat. La cotització l'assumeixen les entitats que cobreixen la prestació.

La durada i condicions de les deduccions en la cotització a què es pugui tenir dret no es veuen alterades pel fet de percebre aquesta prestació.

Aquesta prestació és compatible amb una activitat per compte d'altri, sempre que els ingressos nets percebuts siguin inferiors a 1,25 vegades l'import de l'SMI (1.385,41 euros mensuals). És incompatible si els ingressos són superiors. També és incompatible amb l'activitat per compte propi, amb la percepció de rendiments provinents d'una societat i amb la percepció d'una prestació de Seguretat Social, excepte

⁷¹ Article 13.2 del Reial decret llei 30/2020.

amb la que es percebés per ser compatible amb l'activitat que es desenvolupava. En el cas de les persones incloses al REM, també serà incompatible amb les ajudes per paralització de la flota.

Els socis treballadors de les cooperatives de treball associat enquadrats en un règim per compte propi tenen dret a aquesta prestació.

La durada màxima serà de 4 mesos i, com a màxim, fins al 31.01.2021 en cas que se sol·liciti passats els primers quinze dies d'octubre.

La prestació s'extingeix si concorren els requisits per percebre la prestació ordinària o la compatible amb activitat per compte propi ja analitzada.

A partir del mes següent en què s'esgoti aquesta prestació, és obligatori cotitzar per cessament d'activitat.

Prestació extraordinària de cessament d'activitat per a les persones treballadores autònomes de temporada

El Reial decret llei 24/2020 estableix una prestació extraordinària de cessament d'activitat per a persones treballadores autònomes de temporada, enteses com aquelles persones treballadores autònomes que els dos darrers anys només⁷² hagin estat d'alta un mínim de 5 mesos en el RETA i el REM en el període de març a octubre, tant de 2018 com 2019.

A més dels requisits referents als períodes d'alta i cotització al RETA i el REM, es requereix que no s'hagi percebut cap prestació del sistema de la Seguretat Social de gener a juny de 2020, excepte una compatible amb el treball autònom, i que els ingressos de 2020 no superin els 23.275 euros. En cas de no complir el requisit de trobar-se al corrent de pagament, l'òrgan gestor pot convidar a regularitzar la situació en el termini de 30 dies.

Es reconeix el dret dels socis treballadors de les cooperatives de treball associat que hagin optat per enquadrar-se com a treballadors per compte propi en el règim especial corresponent a rebre aquesta prestació.

La prestació és del 70% de la base mínima de cotització que correspongui.

Es pot començar a percebre amb efectes de juny de 2020 i tindrà una durada màxima de 4 mesos si se sol·licita en els 15 primers dies naturals de juny. Es pot sol·licitar en qualsevol moment entre el període comprès entre el 27.06.2020 i octubre de 2020.

Durant la percepció d'aquesta prestació no hi ha obligació de pagar les cotitzacions socials, que seran assumides per les entitats als pressupostos de les quals es cobreixi la corresponent prestació, i el treballador o treballadora autònom roman en situació d'alta o assimilada a l'alta.

La prestació és incompatible amb el treball per compte d'altri i amb qualsevol prestació de la Seguretat Social no compatible amb l'alta com a treballador autònom. També és incompatible amb el treball autònom si l'any 2020 es perceben més de 23.275 euros i amb la percepció d'ajuts per paralització de la flota.

⁷² No es pren en consideració la feina per compte aliè si no supera 120 dies entre l'1.03.2018 i l'1.06.2020.

La gestió també correspon a les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social o a l'Institut Social de la Marina. Pel que fa a la sol·licitud i la documentació a aportar, vegeu la prestació per cessament d'activitat compatible amb l'activitat. A partir de 31.01.2020 també es revisaran les resolucions provisionals.

Els treballadors i treballadores autònoms que sol·licitin aquesta prestació podran renunciar-hi en qualsevol moment abans del 31.08.2020. També poden retornar per iniciativa pròpia la prestació quan considerin que els ingressos percebuts durant el tercer trimestre del 2020 van superar els llindars.

Segons la Secretaria d'Estat de la Seguretat Social, a 31.08.2020 s'havia reconegut aquesta prestació a 1.556 treballadors i treballadores per compte propi, per un import d'1,18 milions d'euros.

El Reial decret llei 30/2020⁷³ estableix que els treballadors i treballadores per compte propi l'activitat econòmica dels quals sigui de temporada continuaran disposant de la prestació de cessament d'activitat fins al 31.01.2021, els requisits de la qual s'han flexibilitzat.

Així, s'entén per persones treballadores autònomes de temporada aquelles l'únic treball de les quals al llarg dels dos darrers anys s'hagi desenvolupat al RETA o al REM de juny a desembre. No es té en compte la feina per compte d'altri que no superi 120 dies al llarg dels dos darrers anys entre l'1.06.2018 i el 31.07.2020.⁷⁴

A més dels requisits referents als períodes d'alta i cotització al RETA, al REM o a un règim com a treballador per compte d'altri, es requereix que no s'hagi desenvolupat activitat ni haver estat d'alta o assimilada a l'alta de l'1.03.2020 al 31.05.2020, que no s'hagi percebut cap prestació del sistema de la Seguretat Social de gener a juny de 2020, excepte una compatible amb el treball autònom, i que els ingressos de 2020 no superin els 23.275 euros. En cas de no complir el requisit de trobar-se al corrent de pagament, l'òrgan gestor pot convidar a regularitzar la situació en el termini de 30 dies.

Es reconeix el dret dels socis treballadors de les cooperatives de treball associat que hagin optat per enquadrar-se com a treballadors per compte propi en el règim especial corresponent a rebre aquesta prestació.

L'import d'aquesta prestació és del 70% de la base mínima de cotització corresponent (la prestació seria de 661,08 euros mensuals, si es tracta de l'ordinària).

Es pot començar a percebre amb efectes d'1.10.2020 i tindrà una durada màxima de 4 mesos si se sol·licita en els 15 primers dies naturals d'octubre. En cas contrari, els efectes queden fixats l'endemà de la presentació de la sol·licitud.

Durant la percepció d'aquesta prestació no hi ha obligació de pagar les cotitzacions socials, que seran assumides per les entitats als pressupostos de les quals es cobreixi la corresponent prestació, i el treballador o treballadora autònom roman en situació d'alta o assimilada a l'alta.

La prestació és incompatible amb el treball per compte d'altri i amb qualsevol prestació de la Seguretat Social no compatible amb l'alta com a treballador autònom. També és incompatible amb el treball autònom i amb la percepció de rendiments procedents de la societat l'activitat de la qual s'hagi vist afectada pel tancament, quan els ingressos durant l'any 2020 superen els 23.275 euros i amb la percepció d'ajuts per paralització de la flota.

⁷³ Article 14 del Reial decret llei 30/2020.

⁷⁴ Com s'ha indicat, en la regulació inicial d'aquesta prestació, es consideren treballadores autònomes de temporada aquelles que els dos darrers anys només hagin estat d'alta un mínim de 5 mesos en el RETA o el REM en el període de març a octubre, tant de 2018 com 2019. No es té en compte la feina per compte d'altri si no supera 120 dies entre l'1.03.2018 i l'1.06.2020.

La gestió també correspon a les mútues col·laboradores amb la Seguretat Social o a l'ISM. A partir de l'1.03.2021 es revisaran les resolucions provisionals.

Els treballadors i treballadores autònoms que sol·licitin aquesta prestació podran renunciar-hi en qualsevol moment abans del 31.12.2020. També poden retornar per iniciativa pròpia la prestació quan considerin que els ingressos percebuts superaran els llindars establerts.

4.3. MESURES DE SUPORT ECONÒMIC PER GARANTIR LA LIQUIDITAT

4.3.1. REDUCCIÓ DE DESPESA

Àmbit estatal

El Govern d'Espanya, per evitar possibles tensions de tresoreria de les persones treballadores autònomes i de les petites i mitjanes empreses, ha aprovat un seguit de **mesures fiscals**:

- Flexibilització dels ajornaments:⁷⁵ mesures per a la flexibilització dels ajornaments de deutes tributaris i duaners per a pimes i persones treballadores autònomes. Com a mesura per garantir la liquiditat per sostenir l'activitat econòmica davant les dificultats transitòries s'estableix un ajornament especial de l'ingrés del deute tributari inferior a 30.000 euros que es trobi en període de pagament voluntari. Correspon a totes aquelles declaracions-liquidacions i autoliquidacions el termini de presentació i ingrés de les quals finalitzi entre el 12.03.2020 i el 30.05.2020, ambdós inclosos. El deutor ha de tenir un volum d'operacions no superior a 6.010.121,04 euros l'any 2019. El termini d'ajornament serà de sis mesos. No es meriten interessos de demora durant els quatre primers mesos d'ajornament.⁷⁶
- Ampliació de terminis: ampliació fins al 30.05.2020 o, si fos posterior, fins a la data atorgada per la norma general, de determinats terminis oberts a la data de declaració de l'estat d'alarma i que no estaven conclosos a aquesta data, així com dels terminis que, si escau, s'obrin a partir de la data de declaració de l'estat d'alarma.
- Suspensió de terminis de prescripció i caducitat: ⁷⁷ suspensió des del 14.03.2020 fins al 30.05.2020, dels terminis de prescripció i caducitat de qualssevol accions i drets previstos en la normativa tributària.
- Suspensió del còmput de terminis de durada dels procediments: des del 14.03.2020 fins al 30.05.2020, del còmput del termini de durada dels procediments tramitats per l'Agència Estatal d'Administració Tributària.
- Suspensió de l'execució de garanties en el si del procediment de constreyniment que recaiguin sobre béns immobles des del 14.03.2020 fins al 30.05.2020.

⁷⁵ Article 14 del Reial decret llei 7/2020, de 12 de març, pel qual s'adopten mesures urgents per respondre a l'impacte econòmic de la COVID-19. Modificat pel Reial decret llei 19/2020, de 26 de maig.
Reial decret llei 14/2020, de 14 d'abril, pel qual s'estén el termini per a la presentació i l'ingrés de determinades declaracions i autoliquidacions tributàries.

Article 12 i disposició transitòria 1a del Reial decret llei 15/2020, de 21 d'abril, de mesures urgents complementàries per donar suport a l'economia i l'ocupació.

⁷⁶ 3 mesos en la redacció inicial prèvia a la modificació feta pel Reial decret llei 19/2020.

⁷⁷ Article 33 del Reial decret llei 8/2020, de 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19.

Article 53 del Reial decret llei 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per fer front a la COVID-19.

- Modificació dels terminis d'impugnació: el termini per interposar recurs o reclamació finalitza el 30.06.2020.
- Règim d'estimació objectiva:⁷⁸ s'estableix un procediment especial per a la renúncia al règim d'estimació objectiva dins el termini del primer pagament fraccionat de 2020, presentant-lo d'acord amb el mètode d'estimació directa. Addicionalment, per a l'any 2021, s'ha establert de forma excepcional la possibilitat de revocar aquesta renúncia i tornar a tributar en el règim d'estimació objectiva sempre que compleixin els requisits per a la seva aplicació.
- També s'adapten, de forma proporcional al període afectat per la declaració de l'estat d'alarma, el càlcul dels pagaments fraccionats en el mètode d'estimació objectiva de l'IRPF i l'ingrés a compte del règim simplificat de l'impost sobre el valor afegit. Així, no computen com a dies d'exercici de l'activitat els dies naturals en què hagués estat vigent l'estat d'alarma.

La reducció de les tensions de tresoreria també s'ha afavorit amb l'aprovació d'un paquet de mesures que afecten els contractes de **subministraments**⁷⁹ necessaris per dur a terme l'activitat econòmica.

Així, es flexibilitzen els contractes de subministrament d'electricitat i gas natural per a persones treballadores autònomes i empreses. Se'ls permet flexibilitzar les condicions de contractació d'electricitat i gas natural per adaptar-les a les seves necessitats i reduir els costos que suporten mentre duri l'estat d'alarma, sense que sigui procedent cap càrrec en concepte de penalització. Finalitzat l'estat d'alarma, en el termini de tres mesos, el consumidor que hagi sol·licitat la suspensió o modificació del seu contracte de subministrament podrà sol·licitar la seva reactivació o nova modificació. Aquestes reactivacions o les modificacions es realitzaran en el termini màxim de cinc dies naturals i sense que es pugui repercutir el cost sobre el consumidor.

També poden posposar els pagaments d'aquests subministraments, atorgant-se un termini de devolució de les quantitats degudes de sis mesos des que es decreti la finalització de l'estat d'alarma.

S'amplia el col·lectiu de potencials perceptors del bo social elèctric a les persones treballadores autònomes que hagin cessat la seva activitat o vist reduïts els seus ingressos en més d'un 75% i acreditin la condició de consumidor vulnerable.⁸⁰ Es pot sol·licitar del 2.04.2020 al 30.06.2020.

El Reial decret llei 30/2020⁸¹ prorroga fins al 30.06.2021 el dret a la percepció del bo social elèctric per part de determinats col·lectius en situació de vulnerabilitat econòmica, entre els quals s'inclou les persones treballadores autònomes.

A més de les mesures fiscals i de flexibilització de les condicions dels contractes de subministraments, el Govern estatal ha afavorit les **moratòries de l'arrendament de locals**.⁸² Atès que ni la Llei d'arrendaments urbans ni el Codi civil preveuen la força major ni la declaració d'estat d'alarma o similar com a

⁷⁸ Articles 10 i 11 del Reial decret llei 15/2020, de 21 d'abril, de mesures urgents complementàries per donar suport a l'economia i l'ocupació.

⁷⁹ Articles 28, 42 a 44 del Reial decret llei 11/2020.

[Ordre TED/320/2020, de 3 d'abril, per la qual es desenvolupen determinats aspectes de el dret a percepció del bo social per part de treballadors autònoms que hagin cessat la seva activitat o hagin vist reduïda la seva facturació com a conseqüència de la COVID-19 i es modifica el model de sol·licitud de l'abonament social per a treballadors autònoms que hagin vist afectada la seva activitat com a conseqüència de la COVID-19, que estableix l'annex IV del Reial decret llei 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per fer front a la COVID-19.](#) BOE núm. 94, de 04.04.2020.

⁸⁰ La condició de consumidor vulnerable es determina en relació amb l'IPREM i es produeix acreditant: que la renda anual de l'usuari o la seva unitat familiar no sigui superior a 18.799 €, si no hi ha menors a la llar; que la renda anual de la unitat familiar no sigui superior a 22.559 € si hi ha un menor o bé que la renda anual de la unitat familiar no sigui superior a 26.318 €, en el cas que hi hagi dos menors a la unitat familiar. L'import de l'abonament social implica una rebaixa del 25% o 50% de la factura de la llum. Aquesta rebaixa s'aplicarà a l'habitatge habitual de la persona treballadora autònoma, que haurà de tenir el contracte d'electricitat al seu nom com a persona física. L'ajuda tindrà una durada màxima de 6 mesos.

⁸¹ Disposició addicional sisena i setena.

⁸² Articles 1 a 5 del Reial decret llei 15/2020.

[Ordre TMA/378/2020, de 30 d'abril, per la qual es defineixen els criteris i requisits dels arrendataris d'habitatge habitual que puguin accedir als ajuts transitoris de finançament establerts a l'article 9 del Reial decret llei 11/2020.](#) BOE núm. 121, d'01.05.2020.

causa d'exclusió del pagament de la renda, el Reial decret llei 15/2020 regula un procediment que permet a les parts arribar a un acord per a la modulació del pagament de les rendes dels lloguers de locals. Indica que, davant d'aquesta situació, és procedent preveure una regulació específica en línia amb la clàusula *rebus sic stantibus*, d'elaboració jurisprudencial, que permet la modulació o modificació de les obligacions contractuals si concorren els requisits exigits: imprevisibilitat i inevitabilitat del risc derivat, excessiva onerositat de la prestació deguda i bona fe contractual.

Així, estableix que els treballadors i treballadores autònoms que compleixin els requisits que s'exposen més endavant poden demanar, en el termini d'un mes a partir del 23.04.2020, moratòries de l'arrendament per a ús diferent del d'habitatge:

- A grans arrendadors:⁸³ una moratòria de fins a quatre mensualitats, que és de concessió automàtica i obligatòria amb devolució fraccionada fins a dos anys.
- A la resta d'arrendadors: una moratòria o una reducció de la renda que no és automàtica ni obligatòria. L'arrendador podrà beneficiar-se de la fiança de l'art. 36 LAU, que després l'arrendatari haurà de reposar.

En tots dos casos s'ha de donar preferència a la negociació entre parts.

Per sol·licitar la moratòria cal que el 14.03.2020 els treballadors i treballadores autònoms estiguin afiliats i en alta al RETA, al REM o en una de les mutualitats substitutòries del RETA, que hagin hagut de suspendre la seva activitat per l'estat d'alarma o que hagin vist reduïda la seva facturació almenys en un 75% en relació amb la facturació mitjana mensual del mateix trimestre de l'any anterior.

L'acreditació de la reducció de l'activitat es fa inicialment a través de la presentació d'una declaració responsable en la qual, d'acord amb la informació comptable i d'ingressos i despeses, es fa constar la reducció de la facturació. Quan l'arrendador ho requereixi, l'arrendatari li haurà de mostrar els seus llibres comptables per acreditar la reducció de l'activitat. La suspensió d'activitat s'ha d'acreditar mitjançant certificat expedit per l'Agència Estatal de l'Administració Tributària o l'òrgan competent de la comunitat autònoma, si escau, sobre la base de la declaració de cessament d'activitat declarada.

Els llogaters que s'hagin beneficiat de l'ajornament sense reunir els requisits anteriors seran responsables dels danys i perjudicis que s'hagin pogut produir, així com de totes les despeses generades per l'aplicació d'aquestes mesures excepcionals, sense perjudici de les responsabilitats d'un altre ordre a què la seva conducta pogués donar lloc.

La Llei 3/2020, de 18 de setembre, de mesures processals i organitzatives per fer front a la COVID-19 en l'àmbit de l'Administració de Justícia,⁸⁴ incorpora el mandat al Govern de l'Estat per tal que, en el termini màxim de tres mesos, presenti a les comissions de Justícia del Congrés dels Diputats i del Senat una anàlisi i estudi sobre les possibilitats i opcions legals, incloses les existents en dret comparat, d'incorporar en el règim jurídic d'obligacions i contractes la regla *rebus sic stantibus*.

Resolució d'1 de maig de 2020, de la Secretaria d'Estat de Transports, Mobilitat i Agenda Urbana, per la qual es publica el Conveni amb l'Institut de Crèdit Oficial, E.P.E., per a la gestió dels avals i de la subvenció de despeses i interessos per part de l'Estat a arrendataris en la Línia d'avals d'arrendament COVID-19. BOE núm. 122, de 02.05.2020.

Resolució de 27 de maig de 2020, de la Direcció General de Seguretat Jurídica i Fe Pública, per la qual s'aproven els models de sol·licitud per fer constar en el Registre de Béns Mobles la suspensió de les obligacions contractuals derivades de préstec o garantia hipotecària contractat per persona física que es trobi en situació de vulnerabilitat econòmica, en la forma definida pel Reial decret llei 11/2020, de 31 de març, pel qual s'adopten mesures urgents complementàries en l'àmbit social i econòmic per fer front a la COVID-19. BOE núm. 158, de 05.06.2020.

⁸³ Arrendador empresa o entitat pública d'habitatge o gran tenidor. S'entén per gran tenidor la persona física o jurídica que sigui titular de més de 10 immobles urbans, excloent garatges i trasters, o una superfície construïda de més de 1.500 m².

⁸⁴ Disposició addicional setena. Canvi extraordinari de les circumstàncies contractuals de la [Llei 3/2020, de 18 de setembre, de mesures processals i organitzatives per fer front a la COVID-19 en l'àmbit de l'Administració de Justícia](#). BOE núm. 250, de 19.09.2020.

De manera paral·lela a la moratòria d'arrendaments de locals establerta al Reial decret llei 15/2020, s'estableix una **moratòria del deute hipotecari**,⁸⁵ entre d'altres, d'immobles afectes a l'activitat econòmica que desenvolupin empresaris i professionals⁸⁶ en situació de vulnerabilitat econòmica arran de la crisi sanitària.⁸⁷

S'aplica als contractes de préstec amb garantia hipotecària, sense interessos moratoris, vigents a la data d'entrada en vigor del Reial decret llei 11/2020. També s'aplicaran aquestes mateixes mesures als fidors i avaladors del deutor principal, respecte del seu habitatge habitual i amb les mateixes condicions que les establertes per al deutor hipotecari.

La suspensió del deute hipotecari serà de tres mesos i podrà ser ampliada per acord de Consell de Ministres. D'acord amb el Reial decret llei 26/2020 es pot sol·licitar fins al 29.09.2020.

Cal aportar els documents acreditatius que la persona o l'autònom es troben en situació de vulnerabilitat. Si no pogués aportar algun dels documents requerits, podrà substituir-lo per una declaració responsable que inclogui la justificació expressa dels motius que l'hi impedeixen. Finalitzat l'estat d'alarma, disposarà d'un mes per a l'aportació dels documents.

L'entitat creditora haurà d'implementar la moratòria en un termini màxim de 15 dies, i comunicarà al Banc d'Espanya la seva existència i durada.

La moratòria implica la suspensió del deute hipotecari durant el termini estipulat; la inaplicació durant la moratòria de la clàusula de venciment anticipat que consti en el contracte d'hipoteca; l'entitat creditora no pot exigir el pagament de la quota hipotecària, ni de cap dels conceptes que la integren, ni íntegrament ni en un percentatge; no es meriten interessos.

Específicament per al sector turístic, el Reial decret llei 25/2020⁸⁸ regula una moratòria de préstecs hipotecaris atorgats per al finançament d'immobles afectats a una activitat turística (art. 3). Poden accedir-hi les persones treballadores autònomes i les persones jurídiques amb domicili social a Espanya que tinguin dificultats financeres a conseqüència de l'emergència sanitària provocada per la COVID-19 i el préstec no hagi estat objecte d'altres moratòries.⁸⁹

L'article 7 de la mateixa norma preveu que si l'immoble fos llogat, el beneficiari de la moratòria hipotecària ha de concedir a l'arrendatari una moratòria en el pagament del lloguer de com a mínim el 70% de la quantia de la moratòria hipotecària.

D'altra banda, se suspenen els **contractes de crèdit o préstec no hipotecari** per tal d'estendre a tot tipus de préstec la moratòria hipotecària establerta pel Reial decret llei 8/2020.⁹⁰ Els treballadors i treballadores autònoms en situació de vulnerabilitat econòmica⁹¹ poden sol·licitar una moratòria dels contractes que impliquin finançament sense garantia hipotecària per al seu negoci (préstecs, crèdits, *leasing*, *factoring*, etc.) que hagin patit una caiguda de les vendes de, com a mínim, el 40%. D'acord amb el Reial decret llei 26/2020 es pot sol·licitar fins al 29.09.2020.

⁸⁵ Articles 7 a 16 del Reial decret llei 8/2020, article 19 del Reial decret llei 11/2020 i Reial decret llei 26/2020.

⁸⁶ El concepte d'empresaris i professionals es remet a l'article 5 de la Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'impost sobre el valor afegit.

⁸⁷ La situació de vulnerabilitat econòmica és la descrita per l'article 16 del Reial decret llei 11/2020.

⁸⁸ [Reial decret llei 25/2020, de 3 de juliol, de mesures urgents per donar suport a la reactivació econòmica i l'ocupació](#). BOE núm. 185, de 06.07.2020.

⁸⁹ La prevista pel Reial decret llei 8/2020, la prevista pel Reial decret llei 19/2020 i aquelles que s'hagin acordat amb posterioritat a l'entrada en vigor del Reial decret 463/2020.

⁹⁰ Articles 21 a 27 Reial decret llei 11/2020 i Reial decret llei 26/2020.

⁹¹ L'article 16 Reial decret llei 11/2020 defineix la vulnerabilitat econòmica als efectes de la moratòria hipotecària i el crèdit de finançament no hipotecari. Cal aportar els documents acreditatius de la situació de vulnerabilitat. Es disposa d'un mes per a l'aportació dels documents. Si no pogués aportar algun dels documents requerits, podrà substituir-lo per una declaració responsable que inclogui la justificació expressa dels motius que l'hi impedeixen.

També amb la finalitat de garantir la liquiditat de les persones treballadores autònomes i les micropimes, s'han aprovat diferents mesures per **flexibilitzar les condicions aplicables als préstecs** atorgats per part de diferents organismes públics en el marc dels programes de foment i consolidació del treball autònom que convoquen anualment. Entres aquests cal destacar:

- Modificació de les condicions dels préstecs atorgats per ENISA: les persones jurídiques beneficiàries poden sol·licitar modificacions del quadre d'amortització durant el termini de 2 anys i mig comptats des de l'entrada en vigor de Reial Decret 463/2020, de 14 de març; sempre que la crisi sanitària provocada per la COVID-19 hagi provocat períodes d'inactivitat, reducció en el volum de les seves vendes o interrupcions en el subministrament a la cadena de valor. També, amb caràcter temporal, i només a efectes de les convocatòries de préstecs concedits que es trobessin pendents de resolució en el moment d'entrada en vigor de Reial Decret 463/2020, les garanties a aportar pels sol·licitants es presentaran després de la resolució de concessió i amb anterioritat al pagament del préstec i no en el termini establert inicialment en la convocatòria.⁹²
- Suspensió d'interessos i amortitzacions préstecs Emprendetur: suspensió durant un any i sense cap penalització, del pagament d'interessos i amortitzacions corresponents als préstecs concedits per la Secretaria d'Estat de Turisme en el marc del programa Emprendetur R+d+i, el programa Emprendetur Joves Emprendedors i el programa Emprendetur Internacionalització.
- Flexibilització del reemborsament dels crèdits actualment en vigor amb el Centre de Desenvolupament Tecnològic Industrial (CDTI), en el marc dels projectes I+D, projectes FEMP, Innovació i Expansió: exempció del cobrament dels interessos de demora sobre les quotes de principal i/o interessos ordinaris amb venciment entre el 14 de març i el 30 de juny de 2020, ambdós inclosos.⁹³
- Ajornament de pagament de quotes de préstecs dels programes d'ajudes de l'Institut per a la Diversificació i Estalvi de l'Energia (IDAE). L'IDAE concedeix préstecs a particulars, comunitats de veïns i empreses per tal de finançar, entre d'altres, la rehabilitació energètica d'edificis o la implantació d'instal·lacions tèrmiques renovables. L'IDAE permet ajornar les quotes que es trobin pendents de pagament, i el seu venciment s'hagi produït o es produeixi en els mesos de març, abril, maig i juny de 2020 (tots inclosos).⁹⁴
- Flexibilització de les condicions i ampliació dels terminis per complir les obligacions previstes per la normativa general o reguladora de les subvencions obtingudes per part de les empreses del sector cinematogràfic i de les arts visuals (arts. 5 a 10 del Reial decret llei 17/2020).⁹⁵

Així mateix, l'art. 50 del Reial decret llei 11/2020 preveu l'ajornament extraordinari del calendari de reemborsament dels préstecs concedits per les comunitats autònomes i els ens locals a persones empresaríes o treballadores autònomes afectades per la crisi sanitària. Poden sol·licitar l'ajornament del pagament del principal i/o dels interessos pendents pel que fa a la resta de l'any 2020. La norma exigeix que la crisi sanitària o les mesures adoptades per pal·liar-ne els efectes hagin generat períodes d'inactivitat, reducció significativa del volum de vendes o interrupcions en el subministrament en la cadena de valor que els dificulti o impedeixi atendre el pagament.

Per últim, el Reial decret llei 11/2020 regula la **disponibilitat dels plans de pensions**.⁹⁶ Es preveu que durant el termini de sis mesos des de la declaració de l'estat d'alarma els partícips dels plans de pensions

⁹² Per a més detall de les condicions vegeu: [Instrucción del secretario general de Industria y de la Pequeña y Mediana Empresa, del Ministerio de Industria, Comercio y Turismo, de 27 de marzo de 2020, a la Empresa Nacional de Innovación, S.M.E., S.A. \(ENISA\)](#).

⁹³ Per a més informació vegeu: [Ayudas a la I+D+i. Medidas excepcionales por la emergencia sanitaria por COVID-19. Exención de garantías para pymes y midcaps](#). CDTI. Cal tenir en compte que les persones treballadores autònomes no poden accedir a aquestes ajudes.

⁹⁴ Per a més informació vegeu: [Aplazamiento de pago de cuotas de préstamos a beneficiarios de los programas de ayudas del IDAE](#). IDAE.

⁹⁵ [Reial decret llei 17/2020, de 5 de maig, pel qual s'aproven mesures de suport al sector cultural i de caràcter tributari per a fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19](#). BOE núm. 126, de 06.05.2020.

⁹⁶ Disposició addicional vintena del Reial decret llei 11/2020 i article 23 del Reial decret llei 15/2020, ambdós modificats pel Reial decret llei 16/2020, tramitat posteriorment com a [Llei 3/2020, de 18 de setembre, de mesures processals i organitzatives per fer front a la COVID-19 en l'àmbit de l'Administració de Justícia](#). BOE núm. 250, de 19.09.2020.

poden, excepcionalment, fer efectius els seus drets consolidats en determinades situacions. Els empresaris/àries que han hagut de suspendre l'activitat arrel de la declaració de l'estat d'alarma i les persones treballadores per compte propi poden beneficiar-se d'aquesta mesura.

Entre d'altres, ho poden sol·licitar els treballadors i treballadores autònoms que haguessin estat prèviament integrats en un règim de la Seguretat Social com a tals, hagin cessat en la seva activitat com a conseqüència de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 o la seva facturació del mes anterior en què se sol·licita la disponibilitat hagi disminuït com a mínim el 75% en relació amb la mitjana de facturació del semestre natural anterior, de la campanya anterior en cas de les persones treballadores autònomes agràries de produccions de caràcter estacional o de produccions pesqueres, marisqueres o de productes específics de caràcter estacional o dels 12 mesos anteriors en cas de treballadors que desenvolupen determinades activitats de creació artística i espectacles.⁹⁷ Els imports rescatats tindran consideració de rendiments del treball a efectes de l'IRPF.

Àmbit autonòmic

La majoria de les mesures endegades pel Govern de la Generalitat tenen caràcter **fiscal**.

El Decret Llei 11/2020⁹⁸ estableix l'ajornament del pagament de deutes del cànon de l'aigua per a petites empreses i persones treballadores autònomes (art. 6) i preveu bonificacions i reduccions de quotes d'altres impostos,⁹⁹ sent els destinataris d'aquestes mesures tots el subjectes passius obligats al pagament i no exclusivament les petites empreses i persones treballadores autònomes.

En aquesta línia se situa la rebaixa del cànon de l'aigua específic que paguen les empreses del sector turístic en funció del nombre de places ocupades, aprovada pel Decret Llei 12/2020 (art. 3).¹⁰⁰ Comporta que no s'apliqui en les factures o liquidacions corresponents als mesos d'abril a desembre de l'any 2020 dels mínims de facturació específics de cànon de l'aigua, en funció de les places nominals dels establiments hotelers, càmpings o assimilables, que, com a tals mínims de facturació, que no de consum, es liquiden si el consum real és mes baix. En el seu lloc, s'aplica el mínim previst amb caràcter general per a la resta dels usuaris domèstics, industrials i assimilables.

Complementen aquestes mesures fiscals la flexibilització dels terminis per al pagament dels tributs, altres moratòries i la possibilitat de demanar ajornaments. L'Agència Tributària de Catalunya n'edita una guia resum.¹⁰¹

El Govern de la Generalitat aprova el Decret Llei 34/2020¹⁰² pel qual s'adopta una regulació *ad hoc* en relació amb l'onerositat excessiva i sobrevinguda de les prestacions contractuals derivada de les prohibicions, suspensions i restriccions imposades per evitar la propagació de la pandèmia de la COVID-19

⁹⁷ Activitats desenvolupades en els codis 5912, 5915, 5916, 5920 i entre el 9001 i el 9004 de la CNAE 2009.

⁹⁸ Decret Llei 11/2020, de 7 d'abril, pel qual s'adopten mesures econòmiques, socials i administratives per pal·liar els efectes de la pandèmia generada per la COVID-19 i altres de complementàries. DOGC núm. 8107, de 09.04.2020.

⁹⁹ L'art. 4 regula bonificacions en les taxes de l'Agència de Residus de Catalunya i l'art. 5 preveu una bonificació de la quota de la taxa fiscal sobre el joc de sort, envit o atzar que grava les màquines recreatives i d'atzar.

¹⁰⁰ Decret Llei 12/2020, de 10 d'abril, pel qual s'adopten mesures pressupostàries, en relació amb el sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya, en l'àmbit tributari i en l'estructura de l'Administració de la Generalitat, per pal·liar els efectes de la pandèmia generada per la COVID-19. DOGC núm. 8109, d'11.04.2020.

¹⁰¹ Vegeu: [Llista resum del nou calendari tributari per a la presentació i ingrés d'autoliquidacions i de la finalització de l'ampliació dels terminis per als tràmits administratius](#). Agència Tributària de Catalunya.

¹⁰² Decret Llei 34/2020, de 20 d'octubre, de mesures urgents de suport a l'activitat econòmica desenvolupada en locals de negoci arrendats, DOGC núm. 8252, de 22.10.2020.

L'exposició de motius vincula la regulació *ad hoc* que introdueix amb la rescissió per lesió i a l'avantatge injust regulats al llibre sisè del Codi civil de Catalunya i indica que es tracta d'una solució expeditiva en sintonia amb el fonament de la clàusula *rebus sic stantibus* que evita, alhora, l'increment indesitjable de la litigiositat.

Cal assenyalar que el 14.10.2020, el Govern de la Generalitat havia anunciat la modificació del Codi civil català per introduir la clàusula *rebus sic stantibus* amb l'objectiu d'acompanyar aquelles activitats que no podran fer front al lloguer a causa de les mesures restrictives decretades per fer front a la COVID-19 i flexibilitzar els contractes quan les condicions en les quals es va pactar han variat radicalment i de forma imprevisible per a les dues parts. Vegeu la nota de premsa: [El Govern presenta un nou paquet de mesures per frenar l'expansió de la Covid-19](#). La disposició final primera del Decret Llei 34/2020 estableix que en el termini de dos anys, i a proposta del departament competent en matèria de dret civil,

respecte de l'aprofitament material de béns immobles arrendats per a l'ús d'activitats industrials i comercials. S'estableix un criteri distributiu de les conseqüències negatives que es basa, segons l'exposició de motius, en un principi de solidaritat que socialitza el risc i evita fer-lo gravitar sobre una sola de les parts contractants.

Atesa l'onerositat excessiva d'algunes de les prestacions, el caràcter imprevisible i inevitable del risc d'on deriva i la necessitat de restablir l'equilibri contractual, partint del principi de conservació del contracte i d'acord amb les regles de la bona fe i de l'honradesa dels tractes, el Decret llei opta per preservar i incentivar l'autonomia de la voluntat i estableix les regles legals que s'han d'aplicar si les parts no arriben a un acord.

Així, es faculta la part arrendatària a requerir de la part arrendadora una modificació raonable i equitativa de les condicions del contracte.

Si en el termini d'un mes no s'hagués arribat a cap acord, en cas de suspensió del desenvolupament de l'activitat, el Decret llei estableix una reducció del 50% de la renda i altres quantitats degudes per la part arrendatària mentre duri la mesura de suspensió. En cas que la suspensió es perllongui més de tres mesos en el transcurs d'un any a comptar del 22.10.2020, data d'entrada en vigor del Decret llei 34/2020, la part arrendatària pot optar per desistir del contracte sense penalització a partir del moment en què s'esdevingui aquesta circumstància, mentre es mantingui i fins a tres mesos després del cessament complet de les mesures, sempre que ho notifiqui de manera fefaent a la part arrendadora amb un mes d'antelació. Amb les restriccions en vigor a 20.10.2020, aquesta mesura afecta bars, restaurants, gimnasos, centres d'estètica, bingos, casinos, sales de joc i ludoteques.

En cas de restricció parcial de l'aprofitament material de l'immoble, la manca d'acord entre les parts porta a la reducció de la renda i altres quantitats en una proporció igual a la meitat de la pèrdua d'aprofitament de l'immoble, mesurada objectivament per la reducció d'aforament o d'horaris o per altres limitacions imposades per la norma. Segons les restriccions vigents a 20.10.2020, aquesta mesura afecta teatres, comerços, botigues de 24 hores i hotels.

L'eficàcia d'aquestes mesures es limita al temps de vigència de les prohibicions o restriccions dictades per l'autoritat competent.

Àmbit local

Els ens locals han adoptat mesures per reduir la despesa a la qual han de fer front les persones treballadores autònomes i les pimes. La tipologia de mesures és similar a les comentades anteriorment, si bé adaptada al seu marc competencial.

Entre les principals **mesures de caràcter fiscal** destaquen:

- L'ajornament, fraccionament¹⁰³ o moratòria de pagament de tributs, taxes i preus públics municipals a partir de la declaració de l'estat d'alarma. Aquesta mesura afecta la taxa d'escombraries, de residus, d'aparcament en zona blava, verda o taronja (depenent del municipi), l'impost sobre els vehicles de tracció mecànica, la taxa de guals i aparcaments exclusius, la taxa de subministrament d'aigua, la taxa de servei de clavegueram, la taxa d'ocupació de la via pública o per terrasses i la taxa de mercats ambulants, entre d'altres. En alguns municipis es preveu l'aplicació d'aquestes mesures a les activitats econòmiques que han hagut de parar arran de la declaració de l'estat

el Govern ha d'elaborar i aprovar un projecte de llei per incorporar a l'ordenament jurídic català la regulació de caràcter general necessària per al restabliment de l'equilibri contractual en els supòsits de canvi imprevist de circumstàncies.

¹⁰³ En molts municipis s'ha fraccionat el termini de pagament dels tributs sense recàrrecs.

d'alarma. En d'altres també s'ha previst el retorn de les taxes ajornades en cas que ja s'haguessin cobrat.

- Elaboració d'un pla individualitzat per a l'ajornament o fraccionament dels tributs municipals, sense recàrrecs.
- Congelació o suspensió dels procediments de cobrament i/o d'embarament.

Pel que fa als **contractes de subministrament**, alguns ajuntaments han actuat com a mediadors amb les companyies subministradores i altres empreses de serveis per flexibilitzar el pagament dels rebuts. Així mateix, han mediat entre els propietaris de locals i els llogaters (professionals autònoms o pimes). Altres municipis han ajornat el cobrament dels **lloguers** de locals comercials i dels lloguers socials d'habitatges gestionats per l'ajuntament.

Una altra de les mesures adoptades ha estat la reducció o l'avançament del termini de **pagament de les factures** de professionals autònoms i de pimes proveïdors, així com el manteniment del compromís contractual i de pagament amb els proveïdors.

Per últim, comentar que alguns ajuntaments han suspès temporalment o han retornat les quotes de serveis municipals que no es van poder prestar durant l'estat d'alarma, mentre que d'altres han ajornat el retorn de microcrèdits concedits per afavorir la creació d'empreses.

4.3.2. APORTACIONS FINANCERES DIRECTES

Àmbit de la UE

A l'espera de la concreció legal de les mesures, la Comissió Europea ha redefinit la política de suport a les pimes centrada en la necessitat de fer front als reptes socials i econòmics actuals a través de la digitalització, la innovació i l'acció per fer front al canvi climàtic.

La Comissió ha reforçat el programa COSME per garantir l'accés al finançament de les pimes i ha impulsat el programa ESCALAR (sigla derivada del seu nom en anglès: *European Scale-up Action for Risk capital*). Aquest programa es desenvolupa juntament amb el Fons Europeu d'Inversions i té per finalitat donar suport al capital de risc i finançar empreses d'alt potencial.¹⁰⁴

D'altra banda, amb la Comunicació de la Comissió Europea *Marc Temporal relatiu a les mesures d'ajuda estatal destinades a donar suport a l'economia en el context de l'actual brot de COVID-19 (2020/C 91 I/01)*, adoptada el 19 de març de 2020,¹⁰⁵ s'ha flexibilitzat la normativa aplicable a les ajudes d'Estat.

El Marc Temporal preveu que aquestes mesures puguin ser: subvencions directes o avantatges fiscals fins a 800.000 euros per empresa; garanties estatals per a préstecs bancaris; préstecs públics i privats amb taxes d'interès subsidiades; increment de la capacitat creditícia dels bancs per ajudar les pimes a accedir al finançament; i garantia de l'Estat a assegurances de crèdit a l'exportació a curt termini.

El 3 d'abril de 2020 la Comissió Europea introdueix una primera esmena al Marc Temporal¹⁰⁶ per permetre als estats membres accelerar la recerca, el control i la producció de productes rellevants per lluitar contra la COVID-19, així com protegir l'ocupació i donar suport a l'economia. Entre les mesures previstes

¹⁰⁴ Més informació: [ESCALAR Programme](#).

¹⁰⁵ [DOUE C/ 91, de 20.03.20](#).

¹⁰⁶ [Vegeu: Communication from the Commission: amendment to the Temporary Framework for State aid measures to support the economy in the current COVID-19 outbreak](#). C (2020) 2215 final, de 03.04.2020.

destaquen els ajornaments en el pagament dels tributs i les moratòries en el pagament de les contribucions a l'SS, així com subsidis per a persones treballadores.

La segona esmena s'acorda el 8 de maig de 2020¹⁰⁷ i complementa el Marc Temporal establint els criteris sota els quals els estats membres poden donar suport a les empreses en situació de necessitat, al mateix temps que es garanteixen les normes del mercat interior de la UE.

La tercera i darrera esmena s'acorda el 29 de juny de 2020¹⁰⁸ i se centra principalment en les pimes: s'habilita els estats a donar suport a totes les microempreses i petites empreses (encara que tinguessin dificultats financeres el 31 de desembre de 2019), atès que són un col·lectiu molt afectat per la manca de liquiditat arrel de la crisi econòmica provocada per la pandèmia. Així mateix, es preveu un suport específic per a empreses emergents, sobretot les que tinguin caràcter innovador, atès que seran essencials per a la recuperació de la UE.

El 13 d'octubre de 2020 la Comissió Europea¹⁰⁹ prorroga sis mesos el Marc Temporal (fins al 30.06.2021 amb caràcter general i fins al 30.09.2021 les mesures de recapitalització) per tal de permetre que els Estats membres donin suport a les empreses en el context de la crisi del coronavirus, sobretot quan encara no s'hagi manifestat la necessitat o la capacitat de recórrer al Marc Temporal, alhora que es garanteixen unes condicions de competència equitatives.

Així mateix, s'amplia per seguir donant suport a les empreses que pateixin pèrdues significatives en el seu volum de negocis. Així, es permet que els estats membres ajudin a cobrir costos fixos a les empreses que durant el període subvencionable pateixin una reducció del volum de negocis com a mínim del 30% respecte el mateix període de 2019 a causa del coronavirus.

Àmbit estatal

L'**Institut de Crèdit Oficial (ICO)** ha canalitzat gran part de les ajudes econòmiques establertes pel Govern central. Es permet l'ampliació del seu límit d'endeutament net per tal d'augmentar les línies de finançament a empreses i autònoms per atendre necessitats derivades de la gestió de factures, necessitat de circulat, venciments d'obligacions financeres o tributàries o altres de liquiditat en el context de l'estat d'alarma.¹¹⁰ S'ha dut a terme a través de les línies ICO de finançament mitjançant la intermediació de les entitats financeres tant a curt com a mig i llarg termini.¹¹¹

Entre aquestes línies destaquen:

- L'ampliació de la línia de finançament prevista per l'art. 4 del Reial decret llei 12/2019, d'11 d'octubre, pel qual s'adopten mesures urgents per paliar els efectes de l'obertura de procediments d'insolvència del grup empresarial Thomas Cook. El Reial decret llei 7/2020 l'amplia als afectats per la crisi desencadenada per la COVID-19: l'amplia a totes les empreses i persones treballadores autònomes amb domicili social a Espanya i enquadrats en els sectors econòmics connexos al turisme. La línia es dota amb 200 milions d'euros addicionals als 200 milions d'euros inicialment

¹⁰⁷ Vegeu: [Communication from the Commission: amendment to the Temporary Framework for State aid measures to support the economy in the current COVID-19 outbreak](#). C (2020) 3156 final, de 08.05.2020.

¹⁰⁸ Vegeu: [Communication from the Commission: third amendment to the Temporary Framework for State aid measures to support the economy in the current COVID-19 outbreak 2020/C 218/03](#). C (2020) 4509, de 02.07.2020

¹⁰⁹ Vegeu: [Ayudas estatales: la Comisión prorroga y amplía el Marco Temporal para seguir apoyando a las empresas que sufran pérdidas significativas en su volumen de negocios](#). Comisión Europea.

¹¹⁰ Articles 29 a 31 del Reial decret llei 8/2020, de 17 de març, de mesures urgents extraordinàries per fer front a l'impacte econòmic i social de la COVID-19; Resolucions de la Secretaria d'Estat d'Economia i Suport a l'Empresa de 25.03.2020, 6.05.2020, 19.05.2020 i 16.06.2020. El Consell de Ministres activa aquesta línia per trams a través d'acords el 24.03.2020, el 10.04.2020, el 10.05.2020, el 19.05.2020, el 16.06.2020.

¹¹¹ L'import màxim dels avals del Ministeri d'Afers Econòmics i Transformació Digital és de 100.000 milions d'euros, fins al 31 de desembre de 2020. El Consell de Ministres de 3.07.2020 aprova la creació d'una nova línia d'avals canalitzada a través de l'ICO, per un import de 40.000 milions d'euros dirigida a impulsar la realització de nous projectes d'inversió empresarial al voltant de dos eixos principalment: la sostenibilitat mediambiental i la digitalització.

previstos.¹¹² Tal com reflecteix la taula següent, Catalunya concentra el 18,2% de l'import finançat i el 17,8% del nombre d'operacions.

- Línia d'aval per a persones treballadores autònomes i empreses prevista al Reial decret Llei 8/2020 (art. 29) i dotada amb 100.000 milions d'euros. L'objectiu és facilitar el manteniment de l'ocupació i pal·liar els efectes econòmics de la crisi sanitària. S'avalua el finançament concedit per les entitats financeres per facilitar l'accés al crèdit i la liquiditat d'empreses i persones treballadores autònomes. Aquesta línia s'ha activat en cinc trams diferents.¹¹³ La taula següent resumeix les principals magnituds. Catalunya concentra el 18,5% del total finançat a Espanya i el 19,2% de les operacions. Les comunitats amb més pes en el total finançat són Madrid (amb el 20,7%), Catalunya i Andalusia (amb el 12,5%).

TAULA 3. Principals magnituds de les línies ICO Autònoms i empreses i ICO Sector turístic. Espanya i Catalunya, 2020¹

	ICO Autònoms i empreses			ICO Sector turístic/Thomas Cook	
	Import avalat	Import finançat	Nombre d'operacions	Import finançat	Nombre d'operacions
Espanya	76.007,2	100.000,4	804.754	400	4.724
Catalunya	14.148,6	18.467,7	154.546	72,963	840

Unitats: nombres absoluts imports en milions d'euros.

(1) Dades a 15 de setembre de 2020.

Font: elaboració pròpia a partir de l'ICO.

En el total estatal,¹¹⁴ el 38,1% de les empreses amb operacions formalitzades són treballadors i treballadores autònoms, el 42,2% micropimes, el 24,2% pimes i l'1,9% restant, no són pimes. D'altra banda, el 80% de les operacions avalades s'ha destinat a garantir nous préstecs, el 75% dels quals són a llarg termini (entre 4 i 5 anys). Per últim, cal destacar que el sector del turisme, l'oci i la cultura concentra el major pes en el total d'import finançat (el 15,2%), seguit de la construcció i les infraestructures (el 10,9%) i els serveis empresarials, professionals i administratius (el 9,2%).

- Línia d'aval per arrendament COVID-19, prevista a l'art. 9 del Reial decret Llei 11/2020, i dirigida a aquelles persones arrendatàries que estiguin en situació de vulnerabilitat social i econòmica com a conseqüència de l'expansió de la COVID-19. L'objectiu de l'ajuda és avalar préstecs per fer front al lloguer de l'habitatge habitual. Les persones treballadores autònomes poden accedir-hi si compleixen els requisits subjectius i objectius que preveu l'ordre reguladora.¹¹⁵
- Programa Acelera Pyme, que en el marc de la línia ICO Empreses i Emprenedors dona suport a projectes de digitalització, i sobretot els destinats a fomentar solucions de teletreball.

A banda d'aquests ajuts generals, s'han aprovat altres línies dirigides a sectors específics, com ara el turístic, el primari i el cultural.

Pel que fa al sector turístic, a més de l'ampliació de la línia ICO ja comentada, el Reial decret Llei 25/2020 (art. 11) estableix les bases reguladores d'una nova convocatòria per a l'any 2020 d'una línia de finançament destinada a empreses i persones treballadores autònomes del sector turístic afectades per la crisi, per al desenvolupament de projectes de transformació digital i innovació. La finalitat d'aquestes ajudes és afavorir la consolidació del turisme després de la sortida de la crisi derivada de la COVID-19,

¹¹² Article 12 i disposició addicional primera del Reial decret Llei 7/2020, de 12 de març, pel que s'adopten mesures urgents per respondre a l'impacte econòmic de la COVID-19.

¹¹³ Acords del Consell de Ministres de 24 de març, de 10 d'abril, de 5 de maig, de 19 de maig i de 16 de juny de 2020.

¹¹⁴ L'ICO no disposa de les dades desagregades per comunitats autònomes (data de les dades: 15 de setembre de 2020).

¹¹⁵ Ordre TMA/378/2020, de 30 d'abril. BOE núm. 121, d'01.05.2020.

millorar la seva competitivitat i mantenir l'ocupació. El finançament consistirà en un préstec reemborsable i compta amb un pressupost total màxim de 216.000.000 euros.

Una de les ajudes aprovades que afecten el sector primari són les subvencions a les que poden accedir els titulars de les explotacions ovines i cabrines que han tingut dificultats en la comercialització de xais i cabrits durant els mesos de març i abril com a conseqüència de les limitacions imposades per la declaració de l'estat d'alarma.¹¹⁶ Atesa la distribució competencial en aquesta matèria, el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació n'ha publicat la convocatòria,¹¹⁷ que compta amb una dotació pressupostària de 536.765 euros.

El mercat vitivinícola ha patit greument les conseqüències de la pandèmia de la COVID-19, per la qual cosa s'han convocat¹¹⁸ una sèrie d'ajuts derivats de la normativa europea aprovada.¹¹⁹ Conseqüentment, es convoquen tres tipus d'ajuts: a la destil·lació de crisi, a l'emmagatzematge privat de vi i ajuts a la collita en verd a la vinya.

Per últim, destacar les mesures que preveu el Reial decret llei 17/2020 per al sector cultural:

- Concessió directa de subvencions a la Societat de Garantia Recíproca Audiovisual Fianzas SGR, per impulsar el finançament de les empreses i microempreses d'aquest sector (art. 1).
- Ajudes extraordinàries a les arts escèniques i de la música com a conseqüència de l'impacte negatiu de la crisi sanitària (art. 3). Podran accedir-hi les persones físiques d'alta al RETA, així com les persones jurídiques, públiques o privades, que es dediquin a les arts escèniques i de la música. La finalitat de les ajudes és donar suport al manteniment de les estructures de les arts escèniques i musicals d'una banda i, de l'altra, donar suport a les activitats escèniques i musicals així com als projectes culturals.
- Concessió directa de subvencions per a persones físiques o jurídiques titulars de sales d'exhibició cinematogràfica que constin inscrites en el Registre Administratiu d'Empreses Cinematogràfiques de l'Institut de la Cinematografia i de les Arts Audiovisuals (art. 11).
- Ajudes extraordinàries al sector del llibre, per al manteniment de les estructures i de la cadena de subministrament del llibre (art. 12). Aquestes ajudes van destinades a les llibreries independents, enteses com aquells negocis dedicats a la venda de llibres que tinguin un o dos establiments, amb independència de la dimensió de la plantilla o les xifres de facturació i que tinguin una oferta editorial no condicionada per un majorista o distribuïdor, sinó que les compres siguin fruit de la seva decisió autònoma.
- Ajudes extraordinàries a l'art contemporani espanyol, ja sigui per promoure'l o per l'adquisició d'obres (art. 13). Podran accedir-hi les galeries d'art amb seu en el territori espanyol o els artistes visuals, crítics i comissaris residents a Espanya.

¹¹⁶ Reial decret 508/2020, de 5 de maig. BOE núm. 126, de 06.05.2020.

¹¹⁷ Resolució ARP/1785/2020, de 15 de juliol, per la qual es convoquen els ajuts *de minimis* durant l'exercici 2020 destinats a les explotacions ovines i caprines amb dificultats de comercialització de xais i cabrits, durant els mesos de març i abril, com a conseqüència de les limitacions imposades pel Reial decret 463/2020, de 14 de març, pel qual es declara l'estat d'alarma per a la gestió de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 i les seves prorroques (ref. BDNS 516171). DOGC núm. 8184, de 23.07.2020.

¹¹⁸ Reial decret 557/2020, de 9 de juny, pel qual s'adopten mesures extraordinàries en el sector del vi per a fer front a la crisi causada per la pandèmia de la COVID-19, i pel qual es fixa una norma de comercialització en el sector del vi i es modifica la regulació sobre declaracions obligatòries en el sector vitivinícola i el programa de suport al sector del vi. BOE núm. 163, de 10.06.2020.

¹¹⁹ Reglament delegat (UE) 2020/592 de la Comissió, de 30 d'abril del 2020, pel qual s'estableixen mesures excepcionals de caràcter temporal que autoritzen excepcions a determinades disposicions del Reglament (UE) núm. 1308/2013 del Parlament Europeu i del Consell per fer front a la pertorbació del mercat causada per la pandèmia de COVID-19 en el sector de la fruita i hortalisses i en el sector vitivinícola.

Àmbit autonòmic

S'han aprovat un seguit de mesures de suport econòmic directe a les diferents formes de treball autònom per ajudar-los a fer front a la crisi derivada de la pandèmia de la COVID-19.

Un nombre considerable d'aquestes mesures estan previstes en el Pla de xoc per a l'ocupació: persones, empreses i territori. La taula següent les resumeix, amb indicació del tipus de mesura, persones destinatàries i resolució de convocatòria (si escau). Cal tenir en compte que les línies 1 i 2 no afecten directament el treball autònom.

TAULA 4. Resum de les línies d'actuació i les mesures previstes en el Pla de xoc per a l'ocupació: persones, empreses i territori. Catalunya, 2020

Línies d'actuació	Mesures	Persones destinatàries	Convocatòria
1. Suport a la planificació estratègica territorial per a la reactivació socioeconòmica	Ajuts directes a ajuntaments i consells comarcals volen contribuir a la recuperació, dinamització i creixement de l'activitat econòmica al territori de manera estratègica i planificada, així com a la creació de llocs de treball de qualitat	Ajuntaments i consells comarcals	-
2. Suport a la contractació de persones aturades: línia extraordinària del programa Treball i formació.	Línia extraordinària i urgent del programa Treball i formació del SOC que té com a objectiu millorar l'ocupabilitat de persones la situació de les quals s'ha vist agreujada per les mesures preventives i de contenció derivades de la crisi de la COVID-19.	Ajuntaments i consells comarcals, entitats sense ànim de lucre, empreses d'inserció	Resolució TSF/1419/2020, de 16 de juny
3. Suport a les persones treballadores autònomes	Flexibilització Consolida't (art. 35)	Entitats que fan assessorament i formació a autònoms	Resolució TSF/1590/2020, de 2 de juliol
	Foment autoocupació de joves inscrits al programa de Garantia Juvenil	Joves d'entre 18 o 29 anys inscrits al programa i que iniciïn una activitat per compte propi	Resolució TSF/1270/2020, de 3 de juny
4. Suport al manteniment dels llocs de treball	Subvenció per al manteniment de l'ocupació	Persones treballadores autònomes i les microempreses que ocupin fins a un màxim de 10 persones	Resolució TSF/1858/2020, de 15 de juliol
5. Suport a microempreses, persones treballadores autònomes i empreses cooperatives i de l'economia social	Línia 1. Finançament de projectes de transformació digital i de nous models de negoci i la seva formació associada	Entitats amb seu a Catalunya, amb vinculació sectorial i/o territorial, que acreditin que representen les microempreses i les persones treballadores autònomes dels sectors prioritzats	Resolució de 15 de juliol de 2020
	Línia 2. Mesures de suport a projectes singulars d'empreses cooperatives i de l'economia social	Societats cooperatives	Resolució TSF/1434/2020, de 18 de juny
6. Suport al finançament de les empreses socials i cooperatives	Línia ICF Economia social	Empreses de l'economia social, cooperatives i tercer sector	Resolució TSF/1222/2020, de 18 de maig

Font: elaboració pròpia.

Així, entre les que afecten el treball autònom cal incloure la potenciació de les subvencions per afavorir l'autoocupació de joves inscrits al programa Garantia Juvenil, mesura prevista a la línia d'actuació 3, juntament amb l'impuls del programa Consolida't (ja comentat).

El Decret llei 16/2020 (art. 36) duplica el pressupost del programa de Garantia Juvenil, que passa de 6.125.000 euros a 15.000.000 euros, amb la finalitat de proporcionar una renda de subsistència durant

la primera fase de posada en marxa de l'activitat i a la vegada poder atendre un major nombre de destinataris.¹²⁰

La línia d'actuació 4 es focalitza en el manteniment de l'ocupació generada pel treball autònom. Així, l'article 20 del Decret llei 16/2020 crea una subvenció per tal que les persones treballadores autònomes i les microempreses que ocupin fins a un màxim de 10 persones, la situació de les quals s'ha vist agreujada per efectes de les mesures preventives i de contenció derivades de la situació de la COVID-19, puguin reiniciar la seva activitat, evitant així la desocupació de les persones amb les quals tinguin una relació laboral. L'import màxim destinat a la concessió d'aquestes subvencions és de 5.000.000 euros i té caràcter pluriennal (2020-2021).¹²¹

La línia 5 del Pla de xoc se centra en el suport a les microempreses, persones treballadores autònomes i empreses cooperatives i de l'economia social a través del foment de projectes de transformació digital i de nous models de negoci des de dues vessants: d'una banda, garantint la formació necessària per dur a terme aquests projectes (línia ja comentada), i de l'altra, amb el suport als projectes singulars d'empreses cooperatives i de l'economia social per a la seva reactivació econòmica.

El Decret llei 16/2020 (art. 27.2) estableix que l'objecte d'aquesta darrera línia de suport és reactivar econòmicament les empreses d'economia social, mitjançant processos d'intercooperació, i a través d'actuacions estratègiques i/o d'altres de complementàries, per tal d'aportar a aquestes empreses eines i solucions davant la situació actual de pandèmia i postpandèmia, i per poder afrontar millor els reptes sorgits de la nova realitat socioeconòmica. Poden accedir-hi les empreses cooperatives que tinguin experiència en l'àmbit del projecte i demostrin la seva capacitat.

La norma també preveu que es prioritzaran els projectes que aprofundeixin en la digitalització i la innovació tecnològica, la distribució de productes als consumidors de forma ecològica, el consum responsable, el reforçament de l'àmbit cultural i la generació de propostes industrials de producció de béns i serveis per la lluita contra la COVID-19. L'import màxim previst és de 3.900.000 euros.¹²²

Les empreses cooperatives i de l'economia social, com a formes de treball autònom col·lectiu, són objecte d'altres línies de suport del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, com ara les subvencions a la Xarxa d'Ateneus Cooperatius i projectes Aracoop. Enguany també se n'ha obert la convocatòria i s'han modificat les bases flexibilitzant alguns aspectes,¹²³ de manera excepcional i únicament per a l'any 2020, amb la finalitat de donar viabilitat màxima a les actuacions objecte de subvenció afectades, així com d'evitar a les persones beneficiàries perjudicis derivats del compliment de les seves obligacions envers el procediment subvencional general.

La sisena i darrera línia del Pla de xoc busca proporcionar finançament a les empreses socials i cooperatives. Es concreta en la línia ICF Economia social,¹²⁴ i que proporciona préstecs a empreses de l'economia social, cooperatives i tercer sector per finançar inversions, necessitats de circulat, bestretes de contractes amb el sector públic i capitalitzacions de les pròpies empreses. L'ICF estudia la viabilitat del projecte des del punt de vista financer, formalitza i gestiona el préstec. Les operacions aprovades a través d'aquesta línia comptaran amb l'assumpció del 80% del risc creditici de l'operació per part del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

La referència a l'ICF en el Pla de xoc permet introduir les **línies de finançament** específicament vinculades a la pandèmia de la COVID-19 que ha obert l'ICF. Per garantir aquestes línies, el Decret llei 6/2020¹²⁵

¹²⁰ La Resolució TSF/1270/2020, de 3 de juny, n'obre la convocatòria. DOGC núm. 8151, de 10.06.2020.

¹²¹ La Resolució TSF/1858/2020, de 15 de juliol, n'obre la convocatòria per a l'any 2020. DOGC núm. 8189, de 30.07.2020.

¹²² La Resolució TSF/1434/2020, de 18 de juny, n'obre la convocatòria. DOGC núm. 8160, de 23.06.2020.

¹²³ Resolució TSF/1852/2020, de 21 de juliol. DOGC núm. 8189, de 30.07.2020.

¹²⁴ Resolució TSF/1222/2020, de 18 de maig, per la qual s'obre la convocatòria per a la concessió d'ajuts en forma de garantia per al finançament de les empreses de l'economia social per als anys 2020-2022 (ref. BDNS 507172). DOGC núm. 8149, de 08.06.2020.

¹²⁵ Decret llei 6/2020, de 12 de març, de mesures urgents en matèria assistencial, pressupostària, financera, fiscal i de contractació pública, per tal de pal·liar els efectes de la pandèmia generada pel coronavirus SARS-CoV-2. DOGC núm. 8084 A, de 13.03.2020.

preveu que el Govern de la Generalitat de Catalunya constitueixi un fons per un import màxim de 188 milions d'euros a dotar en un període de 5 anys. En conseqüència, el Decret llei 8/2020 (disposició addicional segona) autoritza el Govern a prestar un aval fins a un import màxim de 750 milions d'euros, per garantir el risc que assumeixin l'ICF i Avalis de Catalunya, SGR, en garantia del 80% del principal dels préstecs que les entitats financeres atorguin a persones treballadores autònomes i empreses per pal·liar els efectes de la pandèmia. El Decret llei 11/2020 estableix que l'ICF gaudirà de la garantia del 80% d'aquestes operacions.

Les principals línies obertes són les següents:

- Línia ICF – Avalis liquiditat COVID-19:¹²⁶ que comporta l'atorgament d'un préstec amb aval del 100% d'Avalis de Catalunya per cobrir les necessitats de liquiditat de les persones treballadores autònomes i de les pimes. Les empreses s'hauran de comprometre a mantenir llocs de treball.
- ICF – Eurocrèdit COVID-19:¹²⁷ es materialitza en préstecs per a pimes empreses que necessitin liquiditat. Les operacions aprovades a través d'aquesta línia compten amb unes condicions preferents gràcies al finançament del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER) de la UE, en el marc del Programa operatiu 2014-2020, que té l'objectiu d'invertir en creixement i ocupació.
- ICF – Crèdit COVID-19:¹²⁸ que comporta l'atorgament d'un préstec per facilitar la liquiditat de les empreses. També pot servir per refinançar operacions.
- ICF – Crèdit COVID-19 Avals:¹²⁹ es materialitza en avals davant les altres entitats financeres per facilitar la liquiditat de les empreses catalanes.

També encara vinculades a la situació econòmica actual, s'han creat línies de finançament específiques per a determinats sectors, com ara la cultura¹³⁰ i el sector primari,¹³¹ explicades amb més detall més endavant.

Així mateix, cal mencionar la línia ICF Situacions d'emergència Empresa, que es concreta en préstecs per a projectes d'inversió o circulant que atenguin la recuperació de l'activitat d'empreses incloses dins de l'àmbit competencial del Departament d'Empresa i Coneixement (indústria, turisme i comerç) que resultin afectades per situacions d'emergència com accidents, terratrèmols, esfondraments, incendis, aiguats, tempestes, ventades o qualsevol altra causa que per acord del Govern es pugui determinar.¹³²

Fruit de l'evolució de la pandèmia, el 20.10.2020 el Govern aprova noves mesures urgents per donar suport als sectors econòmics més afectats per les mesures de contenció de la pandèmia aprovades a partir de mitjans d'octubre de 2020.¹³³ Una d'aquestes mesures és la línia AVALIS ICF Restauració i Comerç, que té per finalitat impulsar la reactivació de les empreses d'aquests dos sectors apostant per

¹²⁶ Més informació: [ICF-Avalis liquiditat COVID-19 \(entre 50.000€ i 1M€\)](#).

¹²⁷ Més informació: [ICF Eurocrèdit - COVID-19 \(entre 250.000€ i 2M€\)](#).

¹²⁸ Més informació: [ICF Crèdit - COVID-19 \(entre 500.000€ i 2,5M€\)](#).

¹²⁹ Més informació: [ICF Crèdit - COVID-19 \(Avals\) \(fins a 5M€\)](#).

¹³⁰ Es concreten en préstecs per fer front a les necessitats de liquiditat de les empreses culturals afectades per la situació derivada de la COVID-19. L'ICF estudia la viabilitat del projecte des del punt de vista financer, formalitza i gestiona el préstec. El Departament de Cultura, a través de l'ICEC, estudia la viabilitat tècnica del projecte i emet l'informe d'elegibilitat corresponent. Així mateix, el Departament de Cultura assumeix davant l'ICF el 80% del risc viu d'aquesta línia de finançament. Més informació: [ICF Cultura Liquiditat](#).

¹³¹ Préstecs per facilitar la liquiditat a persones treballadores autònomes i empreses del sector primari. Com a complement de les garanties que aporti el titular, el Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda assumeix davant l'ICF el 80% del risc viu. Més endavant s'expliquen amb més detall. D'altra banda, es pot trobar més informació a: [ICF Sector Primari Liquiditat](#).

¹³² Per a més informació vegeu [ICF Situacions d'emergència Empresa i l'Ordre EMC/35/2020, d'1 d'abril, per la qual s'aproven les bases reguladores de la línia de préstecs en condicions preferents i de garantia per atendre actuacions per revertir els efectes de situacions d'emergència i de risc en els àmbits sectorials competència del Departament d'Empresa i Coneixement \(DOG núm. 8103, de 03.04.2020\)](#).

¹³³ D'acord amb la redacció donada pel Decret llei 27/2020 a l'article 55 k) de la Llei 18/2009, del 22 d'octubre, de salut pública, mitjançant la Resolució SLT/2546/2020, de 15 d'octubre i la Resolució SLT/2568/2020, de 19 d'octubre s'adopten un seguit de mesures en diferents àmbits d'activitat adreçades a reduir les interaccions socials, tant en espais públics com privats, i a restringir la mobilitat, amb l'objectiu d'intentar controlar i aplanar la corba de contagis.

nous models de negoci que contribueixin a relançar l'activitat, cobrir les necessitats de liquiditat i assegurar el manteniment de llocs de treball.

Els destinataris dels préstecs són persones treballadores autònomes i microempreses del sector de la restauració i del petit comerç que hagin vist afectada la seva activitat arran de les mesures implementades a causa de la COVID19. La línia de préstecs, dotada inicialment amb 20 milions d'euros, compta amb l'aval del 100% d'Avalis de Catalunya. Aquest import dels préstecs s'ha fixat en 15.000 euros més les despeses de risc i mutualitat inherents a Avalis de Catalunya. Aquests préstecs complementen la resta de solucions financeres que l'ICF i Avalis, amb el suport de la Generalitat de Catalunya, han posat en marxa en els darrers mesos per aportar liquiditat al teixit empresarial afectat per la crisi de la COVID19 i assegurar el manteniment de llocs de treball.

Un altre dels organismes autonòmics de suport a l'empresa és **ACCIÓ**. Atesa la situació actual ha impulsat una sèrie de programes, entre els quals destaca:

- El Programa d'ajuts a inversions empresarials d'alt impacte,¹³⁴ que com a novetat preveu que es prioritzaran els projectes industrials o de serveis a la indústria duts a terme per empreses que s'hagin vist afectades negativament de manera directa per la crisi provocada per la COVID-19, projectes industrials o de serveis a la indústria d'empreses que tinguin proveïdors locals afectats negativament per la crisi i projectes del sector farmacèutic o de material mèdic considerats estratègics per aportar solucions a la crisi.
- El Programa d'ajuts dels cupons a la competitivitat empresarial¹³⁵ centra dos dels cupons en els efectes de la pandèmia sobre les empreses: en primer lloc, els cupons innovació i estratègia permeten subvencionar els serveis d'innovació i estratègia per afavorir noves iniciatives disruptives, és a dir, busquen afavorir la transformació empresarial basada en la reinvençió del model de negoci i productes/serveis. L'objecte és la transformació del model de negoci actual de les empreses per adaptar-se a la disrupció actual derivada de l'aparició accelerada de noves tecnologies exponencials, noves tendències d'usuari, nous models de negoci i crisis com el canvi climàtic o l'actual COVID-19.

En segon lloc, els cupons *Startup*, subvencionen l'acompanyament a la presa de decisions operatives i/o estratègiques per encarar l'escenari de futur post COVID-19 i més concretament per tal de donar suport a les necessitats immediates, derivades d'aquest escenari, de finançament, vendes, revisió del model de negoci i/o de l'estructura i organització interna per valorar quins canvis fer per reconduir el projecte. L'objectiu és afavorir que cada empresa emergent pugui comptar amb un assessorament extern i, si correspon, acompanyament en part de la seva execució.

Aquests ajuts van dirigits únicament a empreses (petites o mitjanes empreses).

Resolució SLT/2546/2020, de 15 d'octubre, per la qual s'adopten noves mesures en matèria de salut pública per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19 al territori de Catalunya. DOGC núm. 8248, de 16.10.2020.

Resolució SLT/2568/2020, de 19 d'octubre, per la qual es modifica la Resolució SLT/2546/2020, de 15 d'octubre, per la qual s'adopten noves mesures en matèria de salut pública per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19 al territori de Catalunya. DOGC núm. 8250, de 20.10.2020.

¹³⁴ Resolució EMC/1492/2020, de 22 de juny, per la qual s'aproven les bases reguladores del programa d'ajuts a inversions empresarials d'alt impacte. DOGC núm. 8164, de 29.06.2020. La Resolució EMC/1571/2020, de 29 de juny, n'obre la convocatòria. DOGC núm. 8170, de 06.07.2020.

¹³⁵ Resolució EMC/1658/2020, de 8 de juliol, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts dels cupons a la competitivitat empresarial (DOGC núm. 8178, de 16.07.2020) i Resolució EMC/1738/2020, de 16 de juliol, per la qual s'obre la convocatòria per a l'any 2020 (DOGC núm. 8184, de 23.07.2020).

- L'ordre reguladora de les bases del programa Cupons a la internacionalització per a l'any 2020¹³⁶ menciona al preàmbul la pandèmia mundial i els seus efectes sobre la salut, l'economia i la societat però no introdueix cap canvi destacat en el programa.
- Ocorre el mateix amb les subvencions a Nuclis de recerca industrial i desenvolupament experimental que incentivin la realització d'activitats de recerca industrial i desenvolupament experimental en projectes d'economia circular.¹³⁷ El preàmbul constata com la pandèmia de la COVID-19 va començar sent una crisi sanitària i ha esdevingut una crisi econòmica i social, al mateix temps que alerta que l'evolució econòmica de Catalunya i de tot el món es veurà afectada. No obstant, el programa manté les característiques d'anys anteriors.

D'altra banda, s'han aprovat també ajuts a determinats sectors d'activitat, atès que s'han vist especialment afectats per la crisi, com ara el sector industrial, el primari, el turístic, el cultural i el del comerç, l'artesania i la moda.

Així, per tal de garantir la continuïtat de l'activitat amb el manteniment dels treballadors/ores amb contracte indefinit s'ha obert una línia de subvencions destinada a microempreses i petites empreses del **sector industrial i de serveis a la producció**.¹³⁸ La subvenció consisteix en una aportació única de 1.500 euros per cada treballador/ora que l'empresa beneficiària mantingui amb contracte indefinit.

La dotació pressupostària màxima inicial era de 1.152.000 euros, però el Departament d'Empresa i Co-neixement l'ha ampliat amb 7.900.000 euros addicionals,¹³⁹ de tal manera que l'import total disponible d'aquesta línia és de 9.052.000 euros.

En el **sector primari** s'han obert diferents línies d'ajuts:

- Ajuts destinats a productors agraris per compensar la pèrdua d'ingressos derivada de la manca de funcionament de determinats canals de comercialització de productes peribles i altres com a conseqüència de la crisi sanitària de la COVID-19, durant els mesos de març a juny de 2020.¹⁴⁰ Poden accedir-hi les persones productores, físiques o jurídiques, les cooperatives agràries i les societats agràries de transformació i les entitats i associacions sense ànim de lucre elaboradores de productes transformats que compleixin els requisits previstos a la convocatòria. Una de les obligacions que han de complir és donar els productes no venuts a la Fundació Banc dels Aliments des del 20 de maig de 2020 i fins al 20 de setembre de 2020.
- Ajuts de *minimis* per a les explotacions ovines i caprines amb dificultats de comercialització de xais i cabrits durant els mesos de març i abril, ja comentades.
- Ajuts destinats a cobrir les necessitats de liquiditat de les explotacions agràries del sector de la flor i la planta ornamental, del sector cunícola i de l'avicultura de producció de carn, les empreses integradores d'explotacions d'avicultura de carn i les explotacions del sector equí classificades com a

¹³⁶ Resolució EMC/1655/2020, de 8 de juliol, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts del Programa de Cupons a la Internacionalització (DOGC núm. 8178, de 16.07.2020) i Resolució EMC/1739/2020, de 16 de juliol, per la qual s'obre la convocatòria per a l'any 2020 (DOGC núm. 8184, de 23.07.2020).

¹³⁷ La Resolució EMC/1653/2020, de 8 de juliol, n'aprova les bases (DOGC núm. 8175, de 13.07.2020) i la Resolució EMC/1767/2020, de 17 de juliol, n'obre la convocatòria per a l'any 2020 (DOGC núm. 8183, de 22.07.2020)

¹³⁸ Ordre EMC/78/2020, de 9 de juny, per la qual s'aproven les bases reguladores de la línia de subvencions per a micro i petites empreses del sector industrial i de serveis a la producció de Catalunya afectades econòmicament per la COVID-19 i Resolució EMC/1317/2020, de 9 de juny, que n'obre la convocatòria. Ambdues s'han publicat al DOGC núm. 8152, d'11.06.2020. La Resolució EMC/2088/2020, de 18 d'agost, n'amplia la dotació pressupostària. DOGC núm. 8209, de 25.08.2020.

¹³⁹ Resolució EMC/1638/2020, de 6 de juliol. DOGC núm. 8173, de 09.07.2020. Aquest increment s'aplicarà per atendre aquelles sol·licituds que es van presentar dins el termini que va establir la Resolució de convocatòria i que no s'han pogut atendre per la manca de dotació pressupostària.

¹⁴⁰ Ordre ARP/108/2020, de 2 de juliol, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts a productors agraris per compensar la pèrdua d'ingressos derivada de la manca de funcionament de determinats canals de comercialització com a conseqüència de la crisi sanitària de la COVID-19 (DOGC núm. 8170, de 06.07.2020) i Resolució ARP/1634/2020, de 6 de juliol, que els convoca (DOGC núm. 8174, de 10.07.2020).

explotacions especials per a l'ensinistrament i pràctica eqüestre.¹⁴¹ Poden accedir a aquests ajuts les persones titulars de les explotacions llistades que han tingut afectacions en la seva activitat per les restriccions de mobilitat imposades per la lluita contra la COVID-19, o que han vist reduïda en més del 30% la demanda de la seva producció. Els ajuts consisteixen en la compensació de càrregues financeres per operacions de finançament, únicament per a actuacions de circulat, amb l'ICF.

- Subvencions als centres d'activitats marítimes afectats econòmicament per les restriccions de l'activitat com a conseqüència de la crisi sanitària en l'àmbit de les activitats marítimes recreatives, a fi de paliar-ne els efectes negatius, compensar la pèrdua econòmica del sector i garantir la continuïtat de l'activitat.¹⁴² Poden accedir-hi les empreses que tinguin la condició de petita o mitjana empresa (PIME) o microempresa, d'acord amb la normativa europea i les persones físiques afiliades al RETA que siguin titulars de centres d'activitats marítimes (acadèmies nàutiques, centres d'immersió i centres nàutics) i que justifiquin una disminució en la seva facturació per a l'any 2020 un 20% superior respecte de la de l'any anterior. L'import màxim de l'ajut és de 2.500 euros per persona beneficiària.

Igual que en l'àmbit estatal, s'han creat noves subvencions per a professionals i microempreses del **sector turístic** de Catalunya afectats econòmicament per les conseqüències de la COVID-19. Al principi de la declaració de l'estat d'alarma es va aprovar una subvenció que consistia en una aportació única de 2.500 euros per persona beneficiària.¹⁴³ La seva finalitat era subvencionar les despeses corrents necessàries per a la reactivació de l'activitat habitual que desenvolupaven amb anterioritat a la declaració de l'estat d'alarma. Les persones destinatàries eren els/les professionals autònoms i les microempreses turístiques que desenvolupin activitats en el sector turístic.

Segons la informació publicada al web del Canal Empresa¹⁴⁴ durant la redacció d'aquest apartat (agost de 2020), s'han atorgat 4.740.000 d'euros, que es concreten en 1.896 subvencions, el 57,5% de les quals a persones jurídiques (1.090 en termes absoluts) i el 42,5% a persones físiques (806). D'aquestes, els homes representen el 53,3% (430) i les dones el 46,7% restant (376).

Ara bé, atesos els efectes negatius de la crisi en el sector turístic, les dificultats de recuperació de la demanda i que no tots els col·lectius del sector van poder ser atesos amb la primera línia d'ajuts,¹⁴⁵ se n'ha obert una segona amb la finalitat de compensar la pèrdua econòmica del sector i garantir la continuïtat de l'activitat.¹⁴⁶

En aquest cas la subvenció consisteix en una aportació única per persona beneficiària, però de quantia variable, en funció de l'activitat. Així, els i les guies de turisme de Catalunya habilitats rebran la quantia

¹⁴¹ Ordre ARP/130/2020, de 27 de juliol, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts destinats a cobrir les necessitats de liquiditat de les explotacions agràries del sector de la flor i la planta ornamental, del sector cunícola i de l'avicultura de producció de carn, les empreses integradores d'explotacions d'avicultura de carn i les explotacions del sector equí classificades com a explotacions especials per a l'ensinistrament i la pràctica eqüestres, afectades per la crisi sanitària de la COVID-19. DOGC núm. 8189, de 30.07.2020. La Resolució ARP/2013/2020, de 4 d'agost n'obre la convocatòria. DOGC núm. 8196, de 07.08.2020.

¹⁴² Ordre ARP/131/2020, de 29 de juliol, per la qual s'aproven les bases reguladores dels ajuts per als centres d'activitats marítimes afectats per les restriccions de l'activitat com a conseqüència de la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19. DOGC núm. 8190, de 31.07.2020. La Resolució ARP/2069/2020, de 13 d'agost, n'obre la convocatòria per a l'any 2020. DOGC núm. 8203, de 18.08.2020.

¹⁴³ Ordre EMC/39/2020, de 13 d'abril, per la qual s'aproven les bases reguladores de la línia de subvencions per a professionals i microempreses del sector turístic de Catalunya afectats econòmicament per les conseqüències de la COVID-19 i Resolució EMC/843/2020, de 13 d'abril, per la qual es convoquen, ambdues publicades en el DOGC núm. 8112, de 15.04.2020.

¹⁴⁴ Ajuts als autònoms i microempreses del sector turístic (1a. abril 2020- tancat-publicant Resolucions). Canal Empresa. Generalitat de Catalunya.

¹⁴⁵ Aquesta primera línia se centrava en els establiments d'allotjament turístic (establiments hotelers, apartaments turístics, càmpings i establiments de turisme rural), les empreses turístiques de mediació (agències receptives amb seu central a Catalunya, empreses gestores de destinació, organitzadores professionals de congressos i explotadores d'habitatges d'ús turístic), els establiments i activitats d'interès turístic (persones o empreses que contribueixen a dinamitzar el turisme i afavoreixen les estades al territori) i els/les guies de turisme habilitats/ades.

¹⁴⁶ Ordre EMC/82/2020, de 14 de juny, per la qual s'aproven les bases reguladores de la línia de subvencions per a autònoms i empreses del sector turístic de Catalunya afectades econòmicament per les conseqüències de la COVID-19. DOGC núm. 8155, de 16.06.2020. La Resolució EMC/1478/2020, de 22 de juny, n'obre la convocatòria (DOGC núm. 8162, de 25.06.2020).

Aquesta segona línia està oberta a guies de turisme de Catalunya habilitats, titulars d'establiments d'allotjament turístic, explotadors d'habitatges d'ús turístic, agències de viatges, establiments i activitats d'interès turístic (considerant-se incloses les activitats següents: congressos i turisme de reunions, rutes guiades, culturals, sortides de coneixement del patrimoni i el medi natural i excursions, senderisme, cicloturisme, enoturisme, ecoturisme, activitats aquàtiques i nàutiques i activitats desenvolupades en parcs de natura, aquàtics i temàtics).

de 1.000 euros, mentre que la resta de col·lectius beneficiaris rebran diferents quanties en funció del nombre de persones treballadores a càrrec.¹⁴⁷ L'import màxim destinat a la concessió d'aquestes subvencions és de 8.500.000 euros.

A més de la línia ICF cultura ja comentada,¹⁴⁸ l'Institut Català de les Empreses Culturals ha aprovat una línia d'ajuts específica pel **sector cultural**.¹⁴⁹ Poden accedir-hi les empreses, tant si són persones físiques com jurídiques, i les entitats privades sense afany de lucre que compleixen els requisits previstos a les bases. D'altra banda, s'han convocat ajuts per a la promoció de la música,¹⁵⁰ no vinculats a la crisi actual, així com ajuts per donar suport a projectes audiovisuals.¹⁵¹

Tanca aquest apartat la referència al paquet de mesures d'ajuts al sector del **comerç, l'artesanía i la moda** impulsat pel Departament d'Empresa i Coneixement, que compta amb una partida de 9 milions d'euros i s'articula a través del Consorci de Comerç, Artesanía i Moda de Catalunya. La taula següent resumeix els set programes.¹⁵²

Segons la informació facilitada pel Consorci s'han sol·licitat 2.916 ajudes, de les quals se n'han atorgat 2.512 (el 98,2%). El 53,3% dels ajuts s'han atorgat a persones jurídiques (1.338 en termes absoluts) i el 46,7% restant, a persones físiques (1.174 en termes absoluts). D'aquestes, 724 són dones (el 54,1%) i 450 homes (el 38,3%). L'import mitjà de l'ajut ha estat de 3.797,9 euros.

Un de cada quatre ajuts s'ha atorgat a la demarcació de Barcelona (el 42,8%), seguida per ordre de més concentració per la Catalunya Central (que aglutina el 22,2%) i la demarcació de Girona (amb el 17,4%).

¹⁴⁷ Les persones treballadores autònomes i les empreses amb una mitjana de fins a 5 treballadors: 2.500,00 euros. Les empreses amb una mitjana d'entre 6 i 49 treballadors: 5.000,00 euros. Per últim, les empreses amb una mitjana de més de 50 treballadors: 10.000,00 euros.

¹⁴⁸ Prevista a l'art. 1 del [Decret llei 21/2020, de 2 de juny, de mesures urgents de caràcter econòmic, cultural i social](#). DOGC núm. 8147, de 04.06.2020.

¹⁴⁹ [Resolució CLT/1073/2020, de 18 de maig, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Consell d'Administració de l'Institut Català de les Empreses Culturals, pel qual s'aproven les bases específiques que han de regir la concessió de subvencions per a les despeses de funcionament d'empreses i entitats culturals durant la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19](#). DOGC núm. 8138, de 21.05.2020. La [Resolució CLT/1112/2020, de 22 de maig](#) (DOGC núm. 8145, de 02.06.2020) n'obre la primera convocatòria per a l'any 2020 i la [Resolució CLT/2090/2020, de 6 d'agost, la segona](#) (DOGC núm. 8212, de 28.08.2020).

¹⁵⁰ [Resolució CLT/34/2020, de 14 de gener, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Consell d'Administració de l'Institut Català de les Empreses Culturals de segona modificació de les bases específiques que han de regir la concessió de subvencions per a la promoció de la música](#) (DOGC núm. 8044, de 17.01.2020) i [Resolució CLT/944/2020, d'1 de maig, que n'aprova la convocatòria per a l'any 2020](#). DOGC núm. 8136, de 19.05.2020.

¹⁵¹ [Resolució CLT/1074/2020, de 18 de maig, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Consell d'Administració de l'Institut Català de les Empreses Culturals pel qual s'aproven les bases específiques que han de regir la concessió de subvencions per al desenvolupament de projectes audiovisuals](#) (DOGC núm. 8138, de 21.05.2020) i [Resolució CLT/1113/2020, de 22 de maig, que n'aprova la convocatòria per a l'any 2020](#) (DOGC núm. 8145, de 02.06.2020).

¹⁵² [Resolució per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions en l'àmbit del comerç, dels serveis, l'artesanía i la moda afectats econòmicament per la COVID-19](#) i resolucions per les quals es convoquen en l'àmbit del [comerç i serveis](#), en l'àmbit de la [moda](#) i en l'àmbit de l'[artesanía](#). Totes les resolucions s'han publicat en el DOGC núm. 8123, de 29.04.2020.

TAULA 5. Programes de suport al comerç, l'artesanía i la moda. Catalunya, 2020

Programa	Finalitat	Persones destinatàries
Suport a les entitats representatives del sector del comerç	Suport a les entitats per a impulsar accions de coordinació i tutorització per a implementar els plans d'actuacions per a les associacions de comerç 2020 i promoure'n la participació activa en el Pla de xoc Post COVID-19	Entitats del sector del comerç
Suport a la xarxa associativa de comerç, artesanía i moda	Impulsar el Programa de suport a les associacions definit en el marc de l'Agenda de Comerç 20-21	Entitats del sector del comerç, els serveis, l'artesanía i la moda
Reactivació del comerç	Reactivar el sector del comerç davant els efectes causats per la declaració de l'estat d'alarma	Persones treballadores autònomes i empreses de comerç al detall i de serveis
Suport a la inversió per a la nova implantació de comerços i millora comercial dels establiments	Impulsar projectes de recuperació dels locals buits i garantir el mix comercial òptim i adequat a cada zona, mitjançant la reforma d'establiments amb un grau d'antiguitat o parades de mercats municipals	Persones treballadores autònomes i empreses de comerç i serveis, artesanía i moda, així com les parades de mercats municipals sedentaris i no sedentaris
Reactivació de la moda catalana	Suport a la fabricació i comercialització dels productes de moda catalans i augmentar el grau d'internacionalització de les marques i dissenyadors catalans	Persones treballadores autònomes i empreses de disseny de moda i empreses tèxtils
Reactivació de l'empresa artesana	Suport a la comercialització de l'artesanía i a la dotació d'eines per a la infraestructura, gestió i processos de producció de les empreses artesanes	Persones treballadores autònomes i empreses que desenvolupin i tinguin domini tècnic d'activitats incloses en el Repertori de famílies d'oficis artesans
Suport als municipis en l'àmbit del comerç i de l'artesanía	Impuls d'un Pla d'ocupació de locals buits i del Programa d'impuls a zones d'interès especial, prestigi de les fires i fires-mercat d'artesanía i foment de la implantació d'establiments d'activitats singulars de caràcter artesanal	Ajuntaments i els seus organismes públics que hi estiguin adscrits o vinculats, entitats municipals descentralitzades, mancomunitats i consells comarcals

Font: elaboració pròpia.

El Consorci de Comerç, Artesanía i Moda de Catalunya també ha convocat una nova línia de subvencions destinada a professionals autònoms i pimes que prestin activitats de restauració o siguin titulars d'un centre d'estètica i bellesa,¹⁵³ amb la finalitat de reactivar i impulsar aquestes activitats davant de la situació de tancament decretada l'octubre de 2020.¹⁵⁴ La dotació inicial per a aquesta línia és de 40 milions d'euros, que es podran ampliar en funció de les necessitats. L'import màxim concedit per cada beneficiari és de 1.500 euros.

Entre les ajudes noves destaca la creada per l'art. 15 del Decret llei 7/2020,¹⁵⁵ que preveu un **ajut per la compensació de pèrdues al treball autònom individual**, en forma de prestació econòmica única. L'ajut té un import màxim de fins a 2.000 euros i poden accedir-hi les persones físiques que siguin treballadores autònomes en situació d'alta al RETA i amb domicili fiscal en un municipi de Catalunya, que figurin com a tals en activitats de les quals s'ha decretat el tancament (d'acord amb el que estableix el Reial decret 463/2020 i normes concordants). Cal que acreditin una reducció dràstica i involuntària de la seva

¹⁵³ Resolució per la qual s'aproven les bases reguladores per a la concessió de subvencions en l'àmbit de les activitats de restauració i dels centres d'estètica i bellesa afectats econòmicament per la COVID-19. DOGC núm. 8252, de 22.10.2020. La Resolució de 26 d'octubre n'obre la convocatòria (DOGC núm. 8256, de 27.10.2020) i preveu, amb la finalitat d'agilitzar al màxim el procediment de concessió, que les sol·licituds es poden presentar a partir de l'endemà de la publicació de la resolució al DOGC.

¹⁵⁴ Resolució SLT/2546/2020, de 15 d'octubre, ja citada.

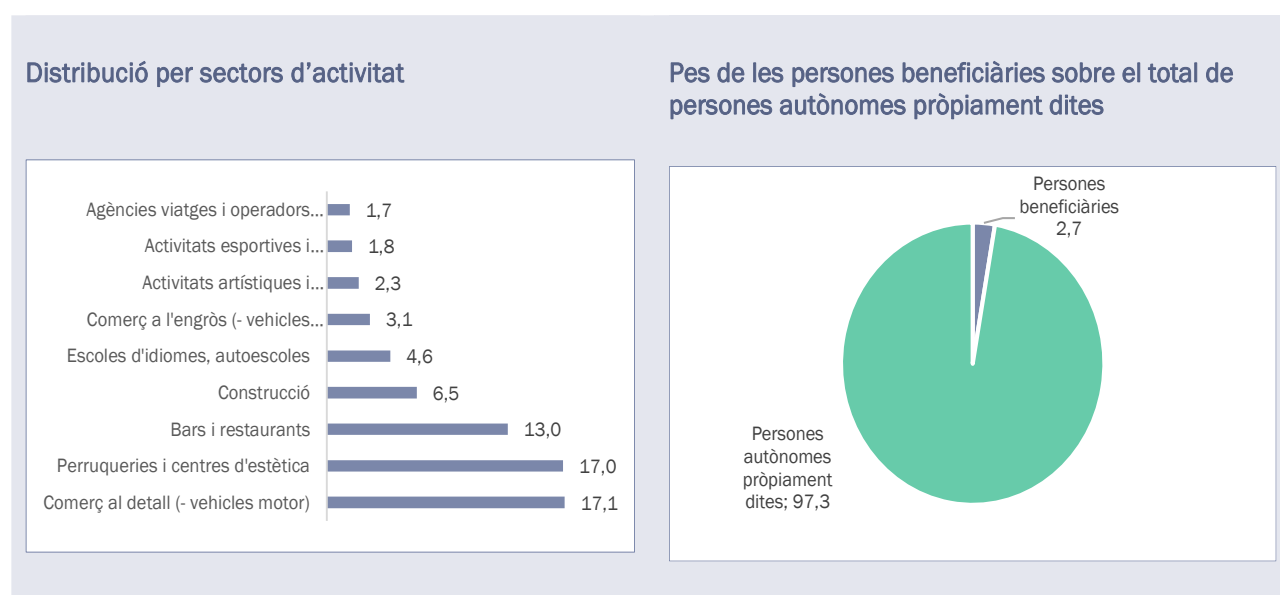
¹⁵⁵ Decret llei 7/2020, de 17 de març, de mesures urgents en matèria de contractació pública, de salut i gestió de residus sanitaris, de transparència, de transport públic i en matèria tributària i econòmica. DOGC núm. 8089, de 19.03.2020, desenvolupat per Resolució TSF/806/2020, de 2 d'abril, per la qual s'aprova la convocatòria d'ajuts per a les persones treballadores autònomes, persona física, per a la compensació de pèrdues econòmiques com a conseqüència de la COVID-19. DOGC núm. 8103, de 03.04.2020.

facturació com a conseqüència dels efectes del coronavirus en la seva activitat econòmica i que no disposin de fonts alternatives d'ingressos.

S'han concedit 8.869 ajuts (el 89,9% dels sol·licitats) i se n'han rebutjat 992 (el 10,1%) perquè no complien els requisits. El pes de les persones beneficiàries de la prestació sobre el total d'autònoms pròpiament dits (a 30 de juny de 2020) és de 2,7%.

La mitjana dels ajuts és de 897,35 euros, sent l'ajuda mínima concedida de 530 euros i la màxima de 2.000 euros. Per demarcacions territorials, Barcelona concentra el 77,7% dels ajuts, seguits de Girona (amb el 8,5%), Tarragona (el 6,5%), Lleida (el 4,4%) i finalment, les Terres de l'Ebre (amb el 2,9% dels ajuts). Tal com mostra el gràfic següent el 17,1% i el 17,0% de les persones beneficiàries treballen en el comerç al detall i en perruqueria i centres d'estètica (respectivament).

GRÀFIC 9. Ajut per la compensació de pèrdues al treball autònom individual. Catalunya, 2020

Unitats: percentatges.

Font: elaboració pròpia a partir del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

L'import màxim que es destina a aquests ajuts és de 7.500.000,00 euros.¹⁵⁶ Segons la nota de premsa del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, a principis de maig s'havien fet 8.505 sol·licituds i se n'havien resolt més del 90%.¹⁵⁷

S'han creat dues **prestacions extraordinàries de caràcter econòmic** per facilitar l'adquisició de subministraments bàsics. Així, l'article 3 del Decret Llei 14/2020 crea una prestació extraordinària per a subministraments bàsics, a la que també poden accedir els autònoms (article 6) i l'article 2 del Decret Llei 21/2020¹⁵⁸ crea una prestació extraordinària per a subministraments bàsics destinada a les persones

¹⁵⁶ Resolució TSF/806/2020, de 2 d'abril, per la qual s'aprova la convocatòria d'ajuts per a les persones treballadores autònomes, persona física, per a la compensació de pèrdues econòmiques com a conseqüència de la COVID-19 (ref. BDNS 501916). DOGC núm. 8103, de 03.04.2020.

¹⁵⁷ Nota de premsa de 4 de maig de 2020: Treball, Afers Socials i Famílies destina 59 milions d'euros a un Pla de xoc per a l'ocupació durant i després de la crisi sanitària de la Covid-19.

¹⁵⁸ Decret Llei 21/2020, de 2 de juny, de mesures urgents de caràcter econòmic, cultural i social. DOGC núm. 8147, de 04.06.2020.

professionals, per compte propi o per compte aliè, de les arts escèniques, arts visuals, música i audiovisual, i d'altres activitats culturals que hagin patit una disminució dràstica i involuntària en els seus ingressos durant els períodes en què han tingut inactivitat i no han tingut ingressos.¹⁵⁹

D'acord amb el Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, a 1.10.2020 la primera de les dues prestacions ha estat sol·licitada per 100.845 persones i concedida a 100.000, 23.121 de les quals persones treballadores per compte propi. D'aquestes, 11.648 corresponen a homes i 8.128 a dones.¹⁶⁰

Pel que fa a la prestació extraordinària per a subministraments bàsics destinada a les persones professionals del sector cultural, ha estat sol·licitada per 2.426 persones i, a 1.10.2020, s'havia concedit a 1.137 persones, 442 de les quals treballadores per compte propi.

Coincidint amb el tancament d'aquest informe, el Govern anuncia l'aprovació d'un conjunt de mesures per tal de donar resposta a les conseqüències econòmiques i socials derivades de les noves restriccions acordades per fer front a la segona onada de la pandèmia.¹⁶¹

Àmbit local

Alguns municipis han aprovat paquets de mesures d'ajuts directes, que poden adoptar diferents línies. La majoria d'aquests ajuts han anat dirigits a fer front al pagament del lloguer del local i en algun cas puntual, al pagament dels subministraments bàsics.

També s'han aprovat programes d'ajuts directes a persones treballadores autònomes i/o pimes, ja sigui amb caràcter general o bé focalitzades en sectors d'activitat concrets, com ara el comerç, la restauració o la indústria.

Així mateix, un nombre reduït de municipis han compensat o indemnitzat a professionals autònoms i empreses adjudicatàries de contractes pels danys i perjudicis derivats de la suspensió temporal de contractes. Una altra mesura bastant puntual han estat els ajuts per compensar el pagament de determinats tributs o taxes.

4.4. ALTRES MESURES

A més de les mesures analitzades en els apartats anteriors, que se li adrecen específicament, també s'apliquen al treball autònom altres mesures aprovades per fer front a la crisi econòmica i social derivada de la crisi sanitària provocada per la COVID-19.

Suspensió de terminis processals i administratius¹⁶²

El Reial decret 463/2020 suspèn i interromp els terminis administratius per a la tramitació dels procediments de les entitats de sector públic. Entre les excepcions a aquesta mesura hi ha els procediments en els àmbits de l'afiliació, la liquidació i la cotització de la Seguretat Social. D'acord amb el Reial decret

¹⁵⁹ La quantia de la prestació, que s'abona en un pagament únic és l'equivalent a l'import diari de l'indicador de renda de suficiència mensual de Catalunya (IRSC) vigent, pels dies transcorreguts entre el 14.03.2020 i 06.05.2020, ambdós inclosos. D'aquesta quantia es dedueixen els ingressos meritats durant el mateix període.

¹⁶⁰ 3.345 persones no van fer constar el gènere.

¹⁶¹ Resolució SLT/2700/2020, de 29 d'octubre, per la qual es prorroguen i es modifiquen les mesures en matèria de salut pública per a la contenció del brot epidèmic de la pandèmia de COVID-19 al territori de Catalunya. DOGC núm. 8259, de 30.10.2020.

El Govern anuncia el 29.10.2020 que la Generalitat mobilitzarà de forma immediata més de 300 milions d'euros per donar resposta a les conseqüències econòmiques i socials de la pandèmia. En aquesta mateixa línia, el Departament d'Empresa i Coneixement anuncia que completarà en les properes tres setmanes una mobilització total de 108 milions d'euros en ajuts directes per als sectors més impactats per la crisi derivada de la segona onada de la COVID-19. Vegeu les notes de premsa: [El Govern anuncia el tancament perimetral de Catalunya durant 15 dies i un confinament municipal els caps de setmana](#) i [Conseller Tremosa: "Des d'Empresa i Coneixement mobilitzarem 108 milions per als sectors més afectats per la segona onada de la COVID-19"](#).

¹⁶² Disposició addicional segona, tercera i quarta del Reial decret 463/2020 i Reial decret 537/2020.

537/2020, el còmput dels terminis administratius que haguessin estat suspesos es reprendrà, o es reiniciarà, si així s'hagués previst en una norma amb rang de llei aprovada durant la vigència de l'estat d'alarma i les seves pròrrogues amb efectes des de l'1.06.2020.

Pel que fa als terminis processals, el Reial decret 463/2020 suspèn i interromp els terminis previstos en les lleis processals per a tots els ordres jurisdiccionals. El còmput es reprèn el 5.06.2020. Per als terminis processals, en general, es torna a computar el termini íntegre, des de l'inici. Queden ampliat els terminis per anunci, preparació, formalització i interposició de recursos contra sentències i resolucions que posen fi al procediment i que siguin notificades durant la suspensió de terminis, així com les que siguin notificades dins dels vint dies hàbils següents a l'aixecament de la suspensió dels terminis processals suspesos.

Pel que fa als terminis de prescripció i caducitat de qualssevol accions i drets, queden suspesos durant el termini de vigència de l'estat d'alarma i, si escau, de les pròrrogues adoptades. Aquesta suspensió s'aixeca amb efectes des del 4.06.2020, s'ha d'aixecar la suspensió dels terminis de prescripció i caducitat de drets i accions.

La disposició addicional segona del Reial decret llei 15/2020 estableix que el període de vigència de l'estat d'alarma no computa a l'efecte dels terminis de durada de les actuacions comprovadores de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, amb excepció de les que estan directament relacionades amb els fets justificatius de l'estat d'alarma o que són indispensables per protegir l'interès general.¹⁶³ Tampoc computa en la durada dels terminis fixats per complir qualssevol requeriments.¹⁶⁴

Una de les mesures adoptades per l'Autoritat Metropolitana de Barcelona, l'Ajuntament de Barcelona i dels altres municipis metropolitans implicats (Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, l'Hospitalet de Llobregat i Sant Adrià de Besòs) ha estat l'ajornament temporal de l'entrada en vigor del règim sancionador de la zona de baixes emissions (ZBE).

Simplificació administrativa

El Decret llei 11/2020¹⁶⁵ constata que si bé els procediments de la Generalitat de Catalunya són en la seva majoria de caràcter electrònic/telemàtic, encara conviuen amb altres que requereixen actuacions de caràcter presencial o l'exhibició i/o presentació de documents originals per part de la persona interessada, com per exemple la liquidació de les taxes i preus públics, atès que molts d'aquests no disposen d'un procediment telemàtic complet. En conseqüència, durant el període d'estat d'alarma, amb relació a les actuacions derivades de procediments administratius susceptibles de produir obligacions de naturalesa econòmica o financera que s'hagin de dur a terme de forma presencial i/o amb documentació original, per als quals no es faci ús de mitjans electrònics o telemàtics, s'han d'oferir els mitjans alternatius més adients als gestors i persones interessades, per tal de facilitar el compliment dels tràmits oportuns.

¹⁶³ Com a norma general, les actuacions de comprovació de la ITSS no s'han d'ajornar més de nou mesos -ampliables nou mesos més en circumstàncies especials-, excepte en cas que la dilació sigui imputable a qui està subjecte a inspecció o a les persones que en depenen. Les actuacions tampoc es poden interrompre més de cinc mesos, excepte que la interrupció sigui causada pel subjecte inspeccionat o per les persones que en depenen, o quan es constati la impossibilitat de prosseguir l'actuació inspectora per la dependència d'un pronunciament judicial que pugui condicionar el resultat de l'actuació. (article 21.4 de la Llei 23/2015, de 21 de juliol, ordenadora del Sistema d'Inspecció de Treball i Seguretat Social).

¹⁶⁴ La Inspecció de Treball i Seguretat Social pot formular requeriment als subjectes obligats al pagament de quotes degudes per qualsevol causa, previ reconeixement del deute per aquells davant el funcionari o la funcionària actuant. L'ingrés del deute per quotes que conté el requeriment s'ha de fer efectiu en el termini que determini la Inspecció de Treball i Seguretat Social, que no pot ser inferior a un mes ni superior a quatre mesos, i en cas d'incompliment del requeriment s'han d'estendre actes de liquidació i d'infracció per impagament de quotes (article 34.1 TRLGSS).

¹⁶⁵ Decret llei 11/2020, de 7 d'abril, pel qual s'adopten mesures econòmiques, socials i administratives per pal·liar els efectes de la pandèmia generada per la COVID-19 i altres de complementàries. DOGC núm. 8107, de 09.04.2020.

En la mateixa línia,¹⁶⁶ es flexibilitzen els criteris generals d'ús dels mecanismes d'identificació i signatura establerts al Protocol d'identificació i signatura electrònica (PISE),¹⁶⁷ atès que la declaració de l'estat d'alarma, entre d'altres, va comportar el tancament de l'accés a les oficines d'atenció ciutadana i, en conseqüència, l'ús generalitzat de tots els serveis digitals com a única via d'accés a l'Administració de la Generalitat per a tota la ciutadania, es tracti o no de persones obligades a la relació electrònica amb l'Administració.

Ocupació agrària

El Reial decret llei 13/2020 aprova diverses mesures urgents en matèria d'ocupació agrària amb la finalitat d'assegurar el manteniment de l'activitat en el sector agrari, clarament estratègic durant la vigència de l'estat d'alarma. Entre aquestes mesures s'inclou la compatibilitat de les retribucions percebudes per l'activitat durant aquest període en el sector agrari, entre d'altres, amb la prestació per cessament d'activitat, llevat de l'extraordinària regulada pel Reial decret llei 8/2020 a la que s'ha fet referència.

D'altra banda, partint del reconeixement que el sector agrari ha d'ocupar un lloc de primera línia en l'activitat econòmica, per la seva rellevància tant en la població activa ocupada com en el producte interior brut, el Reial decret llei 15/2020 modifica els requisits per a la inclusió en el Sistema especial dels treballadors per compte propi agraris per tal de prescindir dels requisits vinculats a rendes de treball. L'objectiu és facilitar l'accés a les garanties socials dels petits agricultors i mitigar l'efecte de la pandèmia per la COVID-19 que davant la possibilitat de reduir dràsticament la seva producció i, per tant, les seves rendes agràries farien inviable la seva permanència en el sistema especial tal com està actualment configurat ja que no compliria amb aquests requisits.¹⁶⁸

Mesures concursals

El Reial decret llei 11/2020 especifica que les mesures de flexibilització dels mecanismes d'ajust temporal d'activitat per evitar acomiadaments previstes pel Reial decret llei 8/2020 són aplicables en empreses en fase de concurs.¹⁶⁹

¹⁶⁶ Resolució PDA/867/2020, de 14 d'abril, de la Secretaria d'Administració i Funció Pública, per la qual s'estableixen criteris excepcionals per a l'ús dels sistemes d'identificació i signatura electrònica en el decurs de la vigència de l'estat d'alarma decretat a causa de la pandèmia de COVID-19. DOGC núm. 8116, de 20.04.2020.

¹⁶⁷ El PISE estableix els criteris comuns a l'Administració de la Generalitat de Catalunya pel que fa als aspectes tècnics i organitzatius necessaris per a la implantació dels sistemes d'identificació i signatura electrònica per a cada tràmit o servei, en funció del seu grau de seguretat.

¹⁶⁸ La disposició final sisena dels reials decrets llei 15/2020 modifica l'article 324 del Text refós de la LGSS. Amb posterioritat, la disposició final sisena del Reial decret llei 19/2020 torna a incorporar a l'article 324 esmentat les limitacions en la contractació de treballadors per compte d'altri en el supòsit que a l'explotació agrària hi hagi dos o més titulars, que el Reial decret llei 15/2020 havia suprimit.

¹⁶⁹ Disposició transitòria 4ª del Reial decret llei 11/2020.

5. CONSIDERACIONS I RECOMANACIONS

El CTEESC fa les consideracions i recomanacions següents a partir de l'anàlisi feta de les mesures aprovades per tal de fer front a les conseqüències negatives que té la COVID-19 sobre el treball autònom, sol·licita al Govern que sigui receptiu amb aquestes i l'emplaça a negociar amb altres administracions aquells aspectes en que no sigui competent.

El CTEESC constata que el col·lectiu de treballadors i treballadores autònoms, per la seva dimensió, és més vulnerable als canvis, més encara si aquests tenen incidència directa en la seva facturació tal com s'ha produït en el context de la **COVID-19**. Cal afegir també que s'inicia un període incert en quant a la demanda, la finalització d'ajudes posades en marxa i, en alguns casos, l'obligació de la devolució de crèdits.

Així mateix, els treballadors i treballadores autònoms estan entre els principals afectats tant per les limitacions i restriccions que s'imposen davant l'augment de la incidència de la COVID-19 després de l'aixecament de l'estat d'alarma com per la crisi de la demanda que estem patint, especialment en determinats sectors (turisme, comerç, cultura...).

Aquestes circumstàncies, fan preveure que, en els pròxims mesos la situació pugui agreujar-se i que s'estableixin fins i tot més restriccions i limitacions, podent imposar-se més confinaments selectius que facin que els negocis hagin de tornar a tancar.

El CTEESC considera que, en línia amb el Pla de reactivació econòmica i protecció social i l'Acord nacional de bases per a la reactivació econòmica amb protecció social, cal definir i desenvolupar un pla de xoc amb l'horitzó 2021-2022 i, en conseqüència, encoratja la Generalitat a que, amb urgència i en el marc del Consell Català per al Treball Autònom, elabori i doti pressupostàriament un pla d'actuacions en favor del treball autònom, tenint en compte els sectors d'activitat més afectats (turisme, comerç, cultura, etc.).

En concret, el CTEESC fa les consideracions i propostes següents:

En matèria de **Seguretat Social**,

- A partir de l'1 de febrer de 2021, establir una tarifa plana per a aquells autònoms amb una caiguda d'ingressos igual o superior al 50% en el primer trimestre del 2021 en relació amb el mateix trimestre del 2019 (situació pre-COVID-19). Aquesta mesura ha de permetre sostenir l'activitat especialment en aquells sectors relacionats amb el sector turístic i/o qualsevol activitat de caràcter estacional.
- Estendre les mesures previstes en el Reial decret llei 30/2020 més enllà del 31 de gener de 2021 fins que l'activitat econòmica es recuperi.
- Equiparar els períodes de cures de fills afectats per la COVID-19 a la incapacitat temporal per contingències professionals. Les absències en el desenvolupament de l'activitat econòmica i/o professional dels pares o mares treballadors autònoms motivades per la necessitat de cura dels fills afectats per la COVID-19 han de ser protegides mitjançant el reconeixement d'aquesta situació com a accident de Treball, amb la percepció de la corresponent prestació sumada a l'exempció en el pagament de la quota del RETA mentre duri la percepció d'aquesta prestació extraordinària
- Alternativament, crear un *Bonus Baby Sitter* per a professionals autònoms amb persones al seu càrrec (infants i persones dependents) en funció dels ingressos de la unitat familiar.

En matèria d'**ajuts i finançament**,

- Establir mesures per facilitar l'adaptació dels locals, instal·lacions i espais de treball als requeriments de seguretat i higiene tals com deduccions en el tram autonòmic de l'IRPF o microcrèdits amb un aval del 100%.
- Establir ajuts directes per a autònoms que hagin patit una contracció significativa de la seva activitat, fins a la cobertura mínima de l'SMI.
- Ampliar les línies ICO Empresas y emprendedores fins a l'1 d'abril de 2021.
- Facilitar el retorn de les línies de finançament atorgades i, en aquest sentit, prorrogar el període de carència de les línies ICO fins a 18 mesos i el període de retorn del capital de 5 a 6 anys.
- Complementar, a través de l'Administració pública catalana, el 20% no avalat per l'Estat en les línies d'aval ICO per autònoms i micropimes, sempre que l'import no superi els 25.000 euros.
- Fomentar la continuïtat empresarial i la segona oportunitat. En aquest sentit, es proposa enfortir els programes ja existents com el Reempresa i l'Empersona, així com establir una xarxa de mentors empresarials d'alerta primerenca i reestructuració preventiva tal com preveu la directiva europea.
- Apostar per una col·laboració públicoprivada que doni suport a iniciatives estratègiques de gran impacte social com poden ser ajudes de manteniment de plantilla, integració de tecnologies, entre altres.
- Estudiar mesures encaminades a reduir despeses fixes dels treballadors i treballadores autònoms com per exemple el lloguer. En aquest sentit, es proposa mobilitzar els recursos de les fiances dipositades a l'INCASOL i implementar de nou les moratòries per fer front a les despeses corrents dels locals d'activitat econòmica en els casos d'aturada total o parcial de l'activitat.
- Reactivar convocatòries d'ajudes existents, agilitzant les justificacions de les ja atorgades per no demorar la resolució d'expedients.
- Suspendre temporalment la presentació de l'IVA, l'IRPF i l'IS fins al mes d'abril de 2021.
- Avançar el termini de retorn de l'IVA.
- Mantenir ajudes específiques als sectors altament afectats per la crisi sanitària, com són el turisme, l'hostaleria, el comerç i la cultura, amb mesures com ara la reducció de l'IVA cultural al tipus mínim establert del 0% o del 4% en el turisme.
- Establir una moratòria de sis mesos sense interessos per al pagament d'impostos (IRPF, IVA, IS).
- Reduir el 50% de totes les taxes i impostos municipals (IBI, residus, aigua i activitat econòmica). Així mateix, el CTESC recomana vincular aquests impostos a l'activitat econòmica real dels subjectes passius.
- Establir deduccions d'inversions i despeses relacionades amb la COVID-19 en el tram autonòmic de l'IRPF.

En matèria de **formació**,

- Aprovar programes de *reskilling* per a aquells autònoms que no tinguin unes competències digitals bàsiques atès que la formació orientada específicament a la digitalització i sostenibilitat ara és més necessària que mai ja que la tecnologia ha ajudat clarament a subsistir millor l'impacte de la pandèmia.
- Facilitar l'accés dels autònoms als programes en el marc dels fons europeus i el Pla de recuperació, especialment en els dos objectius vinculats a digitalització i sostenibilitat.
- Desenvolupar el Pla de digitalització transversal de país per implantar la banda ampla a tot el territori i facilitar l'accés a eines digitals per adaptar-se a la nova realitat a fi de garantir l'accés universal a les eines de comunicació i teletreball.

Així mateix, **amb caràcter general**, el CTEESC proposa:

- Regular les cooperatives de foment empresarial previstes a la Llei catalana de cooperatives, concebudes com una forma legal de donar suport a l'emprenedoria i alhora resposta a les necessitats dels treballadors autònoms que puguin iniciar una activitat o bé la duen a terme de manera esporàdica o intermitent.
- Promoure l'economia col·laborativa a través de cooperatives, cooperativisme de plataforma i, per tant, d'autònoms de base col·lectiva.